

Van:
Verstuurd: Wed, 13 Dec 2023 22 00 58 +0100
Aan: info@middelburg.nl
Onderwerp: Woo-verzoek omtrent communicatie tussen Gemeente Middelburg en het 'wijkteam griffioen'

Geachte heer, mevrouw,

Bij deze dien ik een Woo verzoek in over uw besluit om een AZC te vestigen aan de Cleene Hooge. Ik verzoek u om deze documentatie omdat ik een directe omwonende ben van het nieuwe voorgenomen AZC op De Cleene Hooge.

Graag zou ik alle documentatie, notulen, communicatie (waaronder ook nadrukkelijk WhatsApp gesprekken), en overige vormen van correspondentie (brieven, raadsstukken, informele overleggen, e-mail, notulen van telefoongesprekken, memo's etc.) tussen 'het wijkteam Griffioen' en de Gemeente Middelburg inzake omgevingsvisie Middelburg en de voorgenomen AZC locatie op de Cleene Hooge.

In de periode van 10-2022 - tot heden.

Alvast bedankt voor uw medewerking. Ik hoor graag van u.

Vriendelijke groeten,

T
M

Van: s@zeelandnet.nl>
Verzonden: dinsdag 7 maart 2023 11:25
Aan: info@middelburg.nl
Onderwerp: Voorontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050
Bijlagen: Aan het College van Ben W reactie op voorontwerp Omgevingsvisie.docx; DE GRIFFIOEN versie 01-03-2023.docx

Geacht College,

Hierbij doe ik u toekomen de reactie van het Wijkteam Griffioen op het voorontwerp. De reactie is vastgesteld op de vergadering van het team van 1 maart 2023. In verband met de grote omvang zijn de bijlagen 10 en 11 niet bij deze mail gevoegd. Desgewenst kunnen die separaat worden nagestuurd.

Met vriendelijke groet,

Aan het College van B & W van Middelburg

Postbus 6000

4330 LA Middelburg

Datum : 7 maart 2023

Onderwerp: Reactie Wijkteam Griffioen op Voorontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050

Geacht College,

Met grote belangstelling hebben wij kennis genomen van uw Voorontwerp Omgevingsvisie. De gehanteerde kernwoorden en leidende principes onderschrijven wij. Bij de uitwerking daarvan heeft het wijkteam Griffioen niettemin de nodige kanttekeningen. De plannen voor het nieuwe Hart van de Griffioen, waaraan momenteel hard wordt gewerkt, zijn aanleiding geweest weer naar de wijk als totaal te kijken. Wat is de situatie, wat gaat er goed, wat kan beter, wat op korte termijn, wat in de verdere toekomst. De resultaten daarvan zijn vervat in de nota De Griffioen, Wijk van de Toekomst, Schoon, Veilig, Samen, Inclusief. Die nota gaat hier integraal bij als reactie op uw voorontwerp. Conform het wijkteam daarover op 1 maart 2023. Voor enkele aspecten vraagt het wijkteam nog bijzonder de aandacht:

1. De geplande woningbouwopgave, waarop het voorontwerp is gebaseerd, is naar onze mening te laag begroot. Zelfs als, zoals het voorontwerp doet, niet op groei is ingezet. Ruimtelijk is het naar onze mening toch heel belangrijk met een mogelijk grotere groei rekening te houden. Flexibel zijn om niet achter de feiten aan te lopen en het voor komt dat ad hoe beslissingen genomen moeten worden. Zeker in het licht van de grote woningbouwopgave van het rijk, waaraan de provincie zich geconformeerd heeft, is een verhoging van het bouwprogramma waarmee gewerkt wordt zeer aan te bevelen. Ook de functie van Middelburg binnen Zeeland en op Walcheren maakt dat gewenst. Dat voorkomt ook een te grote groei van de plattelandskernen en komt zo beter tegemoet aan behoud en versterking van het zo bezongen Walcherse Landschap, de Tuin van Zeeland. Binnen die te verhogen woningbouwopgave verdient de middenhuur expliciet meer aandacht ter versterking van de diversiteit van de wijken. Hetzelfde geldt voor clusters voor ouderen.
2. De keuze voor de compacte stad is een goede keuze. Wel denken wij dat de inbreidings- en herstructureringsmogelijkheden om de woningbehoefte op te

vangen overschat worden. Er wordt geen enkele kwantitatieve onderbouwing voor gegeven. Bovendien is het heel goed mogelijk dat in mindere wijken herstructurering nodig zal zijn waarbij de behoefte aan groen en groenbeleving eerder wat verdunning zal kunnen inhouden dan vergroting van het aantal woningen. Opvallend vinden wij dat aan herstructurering van het gebied rond het kanaal door Walcheren richting Veere geen aandacht is gegeven. Daar zouden aantrekkelijke woningbouw mogelijkheden kunnen liggen. Kijk in dit verband wat er in Vlissingen gebeurt. Het zoeken naar geschikte nieuwe woningbouwlocaties verdient meer aandacht.

3. Op de Ontwikkelingskaart is het gebied de Cleene Hooge aangeduid als een reserve uitbreidingslocatie. Dat is niet in overeenstemming met laatste besluit betreffende dat gebied waarin een kleine uitbreiding is voorzien. Wij pleiten ervoor dit landschappelijk fraaie gebied te vrijwaren van elke stedelijke bebouwing. En in plaats daarvan de natuur en landschappelijke waarden ervan juist veilig te stellen, die nog te vergroten evenals de belevingswaarden van het gebied. Tevens kan dit gebied dienen ter versterking van de waterfunctie.
4. Woningbouwontwikkeling kan heel goed en is voor de Griffioen ook gewenst in het gebied Poppenroede, aansluitend aan het gebied waarin nu (ad hoe !!) een grote kerk met veel parkeerruimte wordt voorzien. Maak een integraal structuurplan voor dit hele gebied, inclusief het zogenaamde Matthijssen gebied waarvoor in het verleden al een principebesluit door de gemeente is genomen. Incorporeer dat besluit in het op te stellen structuurplan op een manier die ook recht doet aan het op de Kwaliteitskaart van het voorontwerp voor deze omgeving opgenomen deel van het natuurnetwerk Zeeland. En bezie of de betreffende gronden nog via grondruil te verkrijgen zijn. In dat geval achten wij vervangende woonruimte voor Matthijssen aan het Laurens Stommespad of de Cleene Hoogeweg acceptabel. Het Poppenroede gebied kan als flinke woningbouwlocatie voorzien in een deel van de woningbehoefte van Middelburg en het betekent een versterking van de wijk de Griffioen. Dat komt het voorzieningen niveau van de wijk ten goede. De in dat gebied nu voorziene huisartsenpraktijk zou wat het wijkteam betreft meer in het hart van de Griffioen een plaats moeten krijgen. In plaats van het grote parkeerterrein zou die locatie wel zeer geschikt zijn voor een bovenlokale/regionale schoolvoorziening.
5. De Bomenbuurt is een gemeentelijk beschermd dorps/stadsgezicht. Ten onrechte ontbreekt die aanduiding op de Kwaliteitskaart 2050.

Met grote belangstelling ziet het wijkteam de reactie op onze nota en de aangegeven

extra punten tegemoet,

Namens het wijkteam,

Bijlagen : nota De Griffioen , Wijk van de Toekomst, Schoon, Veilig, Samen,
Inclusief.

DE GRIFFIOEN, WIJK VAN DE TOEKOMST. SCHOON, VEILIG, SAMEN, INCLUSIEF

Inleiding.

De Griffioen staat op een keerpunt in zijn ontwikkeling .Tijd om aandachtpunten, wensen en ideeën omtrent de toekomst weer eens op een rijtje te zetten , het verhaal van de toekomst. Ook van belang voor een reactie van de wijk op het Voorontwerp Omgevingsvisie 2950 van de gemeente En om een begin te maken met een op uitvoering gericht programma van wensen voor de toekomst, het programma van uitvoering.

De toekomst

Vooraf ook door de vele burgerinitiatieven is de kwaliteit van wonen en leven in de Griffioen de afgelopen 20 jaar aanmerkelijk toegenomen. Begonnen met Stichting Griffioen de Wijk en vervolgens verder verbeterd door de Stichting Bomenbuurt, de Speelhof Hoogerzael en de gedeeltelijke realisering van het Project "de Griffioen, stappen naar een inclusieve samenleving". Bij deze nota gevoegd .En zeker ook door het voorkomen van grootschalige woningbouw in het tot het Nationale Landschap behorende gebied de Cleene Hooge door de stichting de CLeene Hooge. Die stichting heeft wel gezorgd voor een sterke verbetering van de belevingswaarde van dit gebied voor de bewoners van de wijk en anderen door de aanleg van een wandelverbinding met pontjes en een bruggetje. Ook het Beweegpad moet hier vermeld worden. Intussen uitgegroeid tot de stichting Middelburg Beweegt met in alle wijken van Middelburg elke week en het hele jaar doorgeorganiseerde wandelingen. De wijk heeft ook zelf, als eerste wijk, een integrale wijkplan gemaakt en in dat kader de markt Wijk van de Toekomst met een ondersteunende film georganiseerd.

Ook nu zijn er weer belangrijke initiatieven en ontwikkelingen. De belangrijkste daarvan zijn de omvangrijke plannen voor een nieuw hart. Ook gestart als burgerinitiatieven en inmiddels geformaliseerd met medewerking van de gemeente, Woongoed Middelburg en het Kindcentrum de Aventurijn .In de oriënterende fase zijn zoveel mogelijk alle relevante belangen betrokken , is gevaagd naar hun toekomstplannen en is hen ook gevraagd of en zo ja wat zij voor de wijk kunnen betekenen . Op korte termijn resulterende in een door NOAHH, het in eerste instantie door de initiatiefnemers in de arm genomen architectenbureau, op te stellen structuurplan. Daarna start de uitvoering die zich over een reeks van jaren zal uitstrekken en een hele herverkaveling van het gebied zal inhouden. Daarnaast spelen nog wat kleinere initiatieven waaronder een educatief project met drie kleine windmolentjes op Hoogerzael, vergroening van de Europalaan en de van Kleffenslaan en herstel van de doorlopende groene strook tussen de Alexiaflat en de Domburgse watergang zodat de onderliggende parkeerstrook/verdieping aan het zicht onttrokken wordt. Ook een wens is na te gaan op welke wijze de scheidende werking van de Laan der Verenigde Naties verminderd kan worden. Op een eenvoudige manier is de groenbeleving van de wijk al flink te verbeteren. Verder is het zeker ook waard om te onderzoeken of een belangrijk initiatief om te komen tot een programma met duofietsen voor heel Middelburg, mislukt door de niet waar gemaakte afgesproken inzet van de Stichting Welzijn Middelburg, met bijvoorbeeld twee fietsen en in samenwerking met Zorgstroom wel nog voor de wijk te realiseren valt. Wellicht valt hier op in te spelen. Het belang van een wijk/buurt dokter is evident.

Verder wordt sinds 2018 gewerkt aan de vestiging van een heel omvangrijk Kerkcomplex in het Poppenroedegebied. Het gebied tussen de Walcherseweg, De Laan der Verenigde Naties en de Leliendaalseweg. De gemeente heeft daarvoor in 2019 grond verkocht en vervolgens is de ontsluiting met parkeerruimte aangelegd. Het plan is nu aangepast omdat de kerk kleiner wordt. Er is een plan

gemaakt voor een kleinere kerk met minder parkeerruimte en ruimte voor een huisartsenpraktijk. Over deze laatste plannen worden omwonende eigenaren blijkens een brief van 28 september j.l. voor overleg uitgenodigd. Bij de laatste wijktafel heeft een huisarts belangstelling getoond om een praktijk in de Griffioen te beginnen.

De grote veranderingen die er voor de Griffioen aankomen vragen vanuit verschillende thema's en belangen nu de aandacht die nodig is voor een zo goed mogelijke realisering en inpassing van deze veranderingen. Daarbij speelt ook nog zeker een zeer relevant maatschappelijke feit. De groeiende vergrijzing van de bevolking, niet alleen in de Griffioen maar ook in algemene zin. Dat betekent dat de voorzieningen die voor de niet actieve bevolkingsgroepen vereist zijn door steeds minder actieven opgebracht zullen moeten worden. Dat heeft repercussies op tal van terreinen, maar zal zeker ook het al gaande zijnde proces versnellen, dat burgers voor allerlei zaken meer op zichzelf en onderlinge samenwerking zijn aangewezen. Op het terrein van de zorg zijn hier al diverse voorbeelden van in dorpen. De wijk is ook als een dorp en zal dat steeds meer moeten worden. En dus voor hoe je de samenleving inricht en organiseert. Graag vragen we aandacht voor enkele relevante zaken. Deel hiervan is ook de samenstelling van de bevolking naar leeftijd en sociale categorie. Duidelijk is naast de oververtegenwoordiging van ouderen de ondervertegenwoordiging van op de maatschappelijke ladder lagere inkomensgroepen. Ook relevant de noodzaak van geleidelijke transformatie van minder beleid naar meer uitvoering. En van wantrouwen naar vertrouwen en eigen verantwoordelijkheid.

1. Informatie en voorlichting

- 0 Het meenemen van de bewoners bij verdere plannen voor het nieuwe hart en uitvoering ervan vragen om doeltreffende en goede informatie. Dicht bij huis en dicht bij de locatie waar de meest relevante veranderingen gaan plaatsvinden., dus het nieuwe hart. Als eerste stap, die snel gezet kan worden en geen grote financiële consequenties heeft kan dat gebeuren in een container, bouwhok of iets degelijks bij de bouwplaats. Een groepje studenten van de HZ zeeland onderzoekt als stageopdracht hoe een goede presentatie op deze wijze gestalte kan krijgen. Zodra het stageverslag er ligt moeten nadere afspraken gemaakt worden hoe dit precies te gaan doen, te bemensen, verder vorm te geven, in te richten en te financieren.
- 0 De andere plannen in de wijk en de activiteiten van de verschillende stichtingen zouden dan uiteraard ook op die wijze gecommuniceerd kunnen worden met de wijkbewoners.
- 0 Stap voor stap naar, het ook in de plannen voor het nieuwe hart opgenomen idee, voor een buurtkamer/ informeel café, een ontmoetingsplek, met daarbij ook andere voor de wijk relevante mogelijkheden tot activiteiten, welzijns- en zorgaspecten. Zoals bijvoorbeeld de wijkwinkel in Vianen waar bewoners voor tal van vragen terecht kunnen. Zoals voor ingewikkelde brieven van overheden en andere organisaties. Zo zijn er op het terrein van de zorg al allerlei voorbeelden van. Zie Koepel Zorgorganisaties Zuid-Nederland.

2. Poppenroede en Cleene Hooge

- 0 Onbegrijpelijk is dat, in deze tijd en de ervaringen met plannen en initiatieven uit de wijk zelf, zonder tijdig en enig structureel overleg met de wijk over zo'n relevante beslissingen als de kerk en nu ook voor de combinatie van de kerk met een huisartsenpraktijk zijn genomen en blijkens de hiervoor genoemde brief ook weer voorgenomen worden. Ongehoord om verschillende redenen. Zeker over zo'n structuurbepalende plannen hoort op daarbij

passende wijze met de wijk gecommuniceerd en overlegd te worden. Dit geldt temeer daar voorstellen vanuit de wijk om in dit gebied als alternatief voor de bouwplannen voor de Cleene Hooge te gaan ontwikkelen tot nu toe zonder doorslaggevende redenen niet in behandeling zijn genomen. Op de derde plaats omdat deze werkwijze naar onze mening haaks staat op het huidige participatiebeleid van de gemeente zelf. Op de vierde plaats omdat naar onze mening een huisartsenpraktijk in het nieuwe hart bij voorkeur een plaats zou moeten krijgen.

O Wat betekent dit? Op korte termijn hoort voor het gebied Poppenroede een structuurplan gemaakt te worden met betrokkenheid van de wijk zoals dat nu gebeurt voor het Nieuwe Hart! En dus tot dan geen onomkeerbare besluiten. Bij dat structuurplan dient het alternatief poppenroede voor de Cleene Hoge bouwplannen integraal betrokken te worden, inclusief de het gebied van Matthijssen en het daarvoor destijds genomen principebesluit. Betrek daarbij ook de grote bouwopdracht die ook op de gemeenten af komt en in 2030 gerealiseerd moet worden. Wat dat betreft zijn de bestaande demografische ramingen voor bevolking en vertaald naar zeker de sociale woningbehoefte achterhaald. Het wel genoemde argumenten tegen bebouwing hier, de groen en groen te houden long, speelde kennelijk niet bij voor de kerk verleende omgevingsvergunning. Een ding is zeker: de waarde van het Cleene Hoogebied is wat die factor betreft veel groter dan Poppenroede. Dat betekent: trek het voor een klein gedeelte van de Cleene Hooge genomen (compromis)besluit voor woningbouw in en verplaats dat voornemen naar een integraal plan voor Poppenroede. Kijk of betekenis van de Cleene Hooge als landschappelijk waardevol gebied en als uitloopgebied voor bewoners van de Griffioen en anderen nog vergroot kan worden. Wellicht de betekenis van dit gebied voor de waterfunctie ook nog een grotere rol spelen. Het beleidsvoornemen van het kabinet om de waterstand te verhogen past hierin. Zie de notitie Patstelling de Cleene Hooge; aanzet tot een oplossing , 2021. Bij deze notitie gevoegd.

3. Participatie

O De vele initiatieven en plannen vragen niet alleen om een goed communicatie met de bewoners en betrokken partijen. Het kan ook voor een nieuw elan zorgen en het gevoel van betrokkenheid van de bewoners bij de plannen en uitvoering daarvan vergroten. Een opdracht is dan ook betrek de bewoners daarbij zo goed mogelijk. Nu vindt dat al best wel goed plaats bij de plannen voor het nieuw hart door bewonersbijeenkomsten, flyering, directe gesprekken met relevante partijen , publiciteit ed. Dat zal verder moeten worden uitgebouwd. Tal van recente publicaties en voorbeelden ondersteunen die wens. Zie bijvoorbeeld het artikel "Er zal meer macht naar het lokale moeten gaan" van Farid Tabarki in in Werkplaats 32 van de KNHM, "NU is het aan ons " van Eva Rovers, "Omarm de Chaos" van Jan Rotmans, en tal van publicaties van David van Reybrouck over burgerfora. Het geformuleerde beleid van de gemeente laat die ruimte ook zien. Zorg en welzijn is voor de burgers. Dus betrek die er dan ook echt bij. Goed geïnformeerde bewoners dragen bij aan concrete oplossingen met lastige keuzen ook bij ingewikkelde maatschappelijke problemen. Gebruik die ook wel derde weg genoemde beweging dan ook bij deze grote plannen en projecten in de Griffioen. Bij die participatie en de ondersteuning daarvan behoort menskracht en een passende organisatie van de wijk. Als eerste stap in de participatie en als pilot stellen wij voor lte van en voor de wijk als

- wijkondersteuner/wijkcoach uit de wijkge-meenschap als coach., hulpverlener, vraagbaak en toeverlaat. Een oog en oor in de wijk, waarbij dus de verantwoordelijkheid naar de wijk wordt gebracht. Na een principebesluit hiertoe in overleg nader uit te werken en te concretiseren. Een organisch proces met dit als eerste stap. Met uiteraard de professionele kracht(en) aangevuld met vrijwilligers. Uit onderzoek in de zorgsector blijkt dat bewoners zich zo beter voelen, gelukkiger zijn in hun woonomgeving met revenuen in de praktijk, minder bezoek aan huisartsen, minder ziekenhuisopnamen etc. Tal van voorbeelden zijn te vinden bij org - en andere corporaties. In de Griffioen is er al het voorbeeld van het eigen groenonderhoud in de bomenbuurt. Dat functioneert al meer dan 18 jaar goed op basis van een beheersovereenkomst tussen gemeente en Stichting de Bomenbuurt Griffioen. En met overdracht van het gemeentelijke budget voor die taken naar Stichting De Bomenbuurt. En de ruimte binnen dat budget door het werk van de vrijwilligers is weer gebruikt voor andere buurt- en wijkinitiatieven. Tel uit je winst voor de samenleving! In onze optiek moet in de toekomst elke wijk een sociaal tem hebben zoals nu wordt voorgestaan voor de hele gemeente, zie bijlage. De toekomst vergt een dergelijke voorziening zo dicht mogelijk bij de bewoners. Je gaat in een gemeente met veel kernen zoals bijv. Veere toch ook niet EEN TEAM voor de hele gemeente opzetten.
- 0 Omdat we nu over de Griffioen als wijk als geheel praten stellen we voor te komen tot een brede corporatie De Griffioen. Het betekent ook dat opnieuw bezien moet worden hoe de inbreng van de wijk, de formele participatie vorm moet krijgen. Voorstel: in het bestuur van de corporatie de voorzitters van de vier bestaande stichtingen opnemen, waardoor de kortsluiting met en tussen die stichtingen verzekerd is, naast aantal andere leden, een burgerforum door loting voor elk afzonderlijk groter project of voor de wijk als geheel eens in de vier jaar. Belangrijk is ook daarnaast een kleine denktank, die onafhankelijk voor ideeën en voorzetten voor projecten, activiteiten etc. kan zorgen. En uiteraard voor projecten met de gemeente de site "Doe mee, Middelburgers.nl/Griffioen en de wijktafel. Wellicht kan de Griffioen op deze manier voorbeeld zijn voor goed betrokkenheid van de burgers bij concrete beslissingen en lastige keuzen. Het betekent ook, en ook daarbij kan de Griffioen een voorbeeldrol vervullen, dat de brede welvaart meer expliciet bij de belangenafweging een rol kan spelen. En daardoor tot betere besluiten kan leiden.
 - 0 Participatie leidt tot een groter vertrouwen en een groter solidariteitsgevoel.

4. Wijkfilm

- 0 In het verleden zijn al verschillende films gemaakt over de wijk of een gedeelte van de wijk. Allen als onderdeel van burgerinitiatieven.
- 0 Markt van de toekomst over de wijk in 2008,
 - 0 Een buurtfilm over de bomenbuurt,
 - 0 Een over de architect Rothuizen, de ontwerper van de bomenbuurt,
 - 0 Het afgelopen jaar nog een kort promotiefilmpje over eerdere burgerinitiatieven als ondersteuning voor subsidieaanvragen voor de planvorming voor het nieuwe hart.

Allen met wijkbewoner Peter Gulien als regisseur. Het voornemen was op basis van het summiere laatste filmpje een kleine documentaire te maken over wat er de afgelopen 20 jaar aan burgerinitiatieven zoal is gerealiseerd en wat er nog op de plank ligt met een doorkijkje maar de toekomst. Een eerste synopsis is daarvoor geschreven. Door omstandigheden kan

Peter Gulien hieraan niet meewerken. Nu wordt nader bekeken op welke manier hieraan het beste vorm kan worden gegeven, wat het beste past bij de huidige tijd en bij de plannen voor het nieuwe hart. Dit idee wordt nu uitgewerkt. Binnen korte tijd zal een voorstel daarvoor worden gemaakt. Voor de kosten wordt een beroep gedaan op het nog beschikbare wijktafelbudget.

5. Vooruitlopend op structuurplan onder 2 korte termijn alternatief voor resterende ruimte bij voorgenomen kerkgebouw?

0 Voor het kerkgebouw is eerder een omgevingsvergunning verstrekt. Waarschijnlijk is hier dus sprake van een voldongen feit. Bij een kleinere opzet hiervan betekent het niet invullen van dan nog resterende vrijkomende ruimte geen grondop- brengt en/of renteverliezen. Het valt te begrijpen dat daarvoor oplossing gevonden moet worden. Kies dan voor een tijdelijke of een die waarschijnlijk wel valt in te passen in het toekomstige structuurplan Poppenroede voor dit gebied. Bijvoorbeeld flexwoningen voor werkmigranten, die voor onze economie en ons welzijn nog vrijwel onmisbaar zijn en waar moeilijk plekken voor te vinden zijn, of voor, naast die beoogd zijn in het nieuwe hart, wat extra woningen voor ouderen (Knarrenhof of idee van Buurtwonen van Jos de Blok). Dat past voor 100 % in zowel de woonvisie van de gemeente als in de grote bouwopgave van het kabinet. Deze plek ligt dicht bij de supermarkt en bij de OV-halte. Wellicht kan verplaatsing van de CSW naar deze locatie ook overwogen worden. Uit het oriënterend gesprek met de directie van CSW is gebleken dat een gedeelte van hun gebouwen is afgeschreven en dat zij nadenken over hun plannen voor de toekomst. Wellicht vergen modernere ideeën over het functioneren van dergelijke toekomstgerichte onderwijsvoorzieningen wel meer campusachtige ruimtes die op een nieuwe plek beter zijn te realiseren en mogelijk veren ook bij een kosten-batenafweging met het brede welvaartthema als integraal afwegingsaspect een nieuwe ruimte. Er ligt al een parkeerterrein en het is waarschijnlijk ook met veel minder nadelen voor de omgeving in te passen. Mogelijk het overwegen waard. Bovendien wordt het grootste probleem van het huidige hart, het verkeer en het parkeren , daarmee voor een belangrijk gedeelte opgelost.

Uitvoeringsprogramma, eerste aanzet.

Een eerste aanzet. Uiteraard nu nog te hooi en te gras. Moet in overleg met relevante betrokkenen uitgewerkt worden. Programmapunten:

1. Vervolgtraject deze nota . Oriënterend met strategisch adviseur en wijkwethouder over zin van deze nota en verdere procedure. Overleg met wijk.
2. Informatie en voorlichting ; Container in gebruik midden 2023. Financiering en inrichting gereed oktober 2023.
3. Cleene Hooge ; besluit geen woning bouw maar landschappelijk waardevol gebied ;eind 2023. Plan voor inrichting gebied eind 2024
4. Poppenroede ; besluit maken structuurplan met uitvoeringsprogramma 2023. Verwerk daarin de eerdere principebesluit van de gemeente, meet eventueel grondruil voor de huidige eigenaar van dat terrein. Overleg over mogelijke grondruil kan direct starten. Structuurplan 2024. Uitvoeringsprogramma 2024. Noodzakelijk ook voor realisering van de grote bouwopdracht.

5. Uitvoering duofietsenplan voor de Griffioen. Actie Zorgstroom, wellicht Eben Hae-zer, SWM en wijkteam.
6. Participatie 1; denktank formeren voor juli 2023. Coöperatie 2023. Burgerberaad 2023.
7. Participatie 2 : overleg wijk/buurtondersteuner Griffioen; budget en invulling .Overleg met gemeente direct starten . Met Woongoed en Stichting Welzijn Middelburg overleg starten voor verdere uitbouw .
8. Wijkfilm : voorstel juni 2023 Bert van Leerdam. Financiering wellicht uit budget wijk- tafel. Is voldoende reserve .
9. CSW : wel of niet verplaatsen essentieel voor toekomst Griffioen . Dus snel overleg daarover besluit noodzakelijk . Moet nog in 2023.
10. Woningbouw ; meer sociale woningen dan in het verdeelschema voor de hele gemeente .Stoppen met overgang woningen bomenbuurt naar vrije sector. Appartementen voor doorstroming en starters. Gemeente, woongoed, provincie., andere corporaties en projectontwikkelaars . Planvorming direct, uitvoering zo spoedig mogelijk.; overleg met anderen zoals CSW over verdere uitbouw principe starten in 2024.
11. Vergroening van Kleffenslaan en herinrichting Europalaan. Vorming bewoners- groep(en) 2023 en start met onderzoek 2023. Uitvoeringsprogramma eind 2024.
12. Herstel doorlopende groenstrook langs Domburgse Watergang bij de Alexiaflat. Gemeente. Kan direct.
13. Vergroen de schuttingen achterzijde Doornlaan en Berkenlaan. Eenvoudig door de hagen hoger te laten groeien. Gemeente . Kan direct.
14. Verkenning vestiging wijk/buurdokter. Direct starten.wijkteamvertenewoordiging.
15. Handhaaf beeldkwaliteitsplan bomenbuurt. Gemeente en Woongoed. Direct.
16. Functieverandering / herinrichting Laan der Verenigde naties . Start studie 2023 :. overleg gemeente, provincie over studie en verwerking resultaten.
17. Windmolentjes Hoogerzael . Besluit voor mei 2023 zodat resultaat meegenomen kan worden in de heropbouw Speelhof.
18. Nieuwe Hart Griffioen ; afspraken gemaakt tussen Gemeente, Woongoed , de Aven- turijn voor structuurplan in voorbereiding. Structuurplan gereed voor overleg rond juni 2023
19. Maken van een reactie op het Voorontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050.Wijk- team , voor 8 maart 2023.
20. Sterkte/zwakteanalyse: voor alle wijken in Nederland is een dergelijke analyse gemaakt ; wat zijn de sterke en wat de zwakke punten van de Griffioen. Wat is nodig voor behoud van de sterke, wat om de zwakke punten sterk te maken.
21. Besluitvorming en keuzen doen plaatsvinden volgens systeem Brede Welvaart met het gebruiken van de daarbij horende 14 aandachtspunten. Zie O.A de betreffende publicaties van het CBS , het CPB en het Planbureau voor de leefomgeving.

Wijkteam Griffioen 1 maart 2023

Bijlagen:

1. Artikel PZC 19-10 2022 over Sociaal Team
2. Artikel Farid Tabarki in Tijdschrift Heidemij.
3. Artikel Frank Kalshoven in Volkskrant ove bureaucratie in de zorg.

4. Stukje uit Omarm de Chaos van Jan Rotmans
5. Mariska Lodder. Stukje uit artikel "Een bouwsteen is in zijn eentje niks waard"
6. Rapportage sectoronderzoek "Thuis" uit Voelt hurend Nederland zich thuis van het KWH, onderzoeksinstituut voor corporaties.
7. Foto,s Groengordel Alexiaflat.
8. Foto,s Vergroening schuttingen Doornlaan en Berkenlaan
9. Voorbeeld Belang buurtdokter.
10. De Griffioen naar een inclusieve samenleving , 2017
11. Patstelling de Cleene Hooge , aanzet tot een oplossing.

Waakvlamfunctie nodig voor kwetsbare bewoners

LOKAAL 19 OKTOBER 2022 | 14

Eén sociaal team voor Middelburg

MIDDELBURG - De gemeente Middelburg, Maatschappelijk Werk Walcheren en Welzijn Middelburg werken intensief samen aan de vorming van een sociaal team Middelburg. Het sociaal team moet een laagdrempelige en toegankelijke plek zijn waar burgers terecht kunnen met hun ondersteuningsvragen. Bijvoorbeeld over zorg en welzijn, gezondheid, huizen en regio's, inkomen of schulden.

Door in te zetten op preventie en vroegsignalering moet worden voorkomen dat kleine problemen grote problemen worden. Eén sociaal team voor Middelburg, dat online, telefonisch en fysiek op één of meerdere locaties in de stad bereikbaar is. Door een uitwisseling van informatie, kennis en ervaring kan op een efficiënte manier worden samengewerkt, wat de dienstverlening ten goede komt.

Belangrijke stappen
Een flinke uitdaging waarvoor Welzijn

Middelburg en Maatschappelijk Werk Walcheren binnenkort een aantal belangrijke stappen zetten. Per 1 januari 2023 is het voorgenomen besluit om de Middelburgse teams van beide organisaties samen te voegen en aan te sturen vanuit één punt. Ook gaan de teams vanaf 1 januari aanstaande gezamenlijk werken vanuit de beschikbare locaties. Om dit mogelijk te maken, tekenen Welzijn Middelburg en Maatschappelijk

Werk Walcheren binnenkort een werkingsovereenkomst. Dit is om in 2023 deze samenwerking verder uit te bouwen en in 2024 samen een nieuwe vorm te vormen.

Een nieuw bord met de monumenten van Middelburg op het Zusterplein, oktober 2022 Foto: Edwin Mijnsbergen

boscno*

.Karn samenleving gaan zonder we daarom naar een vloeit-

m d'atn omdat ^^^door onder druk te staan Dat in de middenklasse kom'd Qnaaj niveau arbi) het geldt echter ook voor g oostelijke midden is In deze nationale niveau het spe k veeld de Europese Urne of globahserende werelA?@?].anOrm kunnen zijn waarin bepaal de Verenigde Naties P^ orden. Heel veel andere dingen de zaken geregeld moete ^ zells tot op stadsniveau De kun je dan veel loka e 9 ovesel taken naar gemeenten

“Er zal meer macht naar het lokale moeten gaan”

- Pand Tabarki -

Bovenstaande kun je lezen in de Trendrede 2020, een initiatief van Nederlandse toekomstdenkers zoals Farid Tabarki Mare de Roo en Saar van der Spek In hun vooruitblik zien ze dat de kracht van lokaal een van de grootste omslagen is van de afgelopen vijftig jaar Eerst waren we groepslid toen individu Nu gaan we van de vrijevochten ind vidu naar onderdeel zijn van een zelfgekozen gemeenschap ! Een bouwsteen is immers in zijn eentje niets waard er is cement nodig om wat op te bouwen Zonder dat is er geen verbinding In dat opzicht kun je zeggen dat de afgelopen tien jaar het individu het gezamenlijke opnieuw heeft ontdekt en bezig is daar een nieuwe frisse vorm aan te geven

lands vertaald als d'mé'f een wereldwijde beweging in_P[— -rr tussen formuleren en eej'nh'ssen

jërde weg, te

nnékanTprivatiseren en aan de andere ^lgiiFs^be^rhoogleraartrans^und^ is de commons een beweging van on ero , ^jedigh tiger wordende onderstroom die je nooit in zij ziet maar altijd in Harden Vanuit een pragmatische solidariteit verenigen mensen zich en doen ze i aldus Rotmans

sh
heid
\$
van
in samen,

Lokale gemeenschapsleven is veerkrachtig

Ondertussen zijn we twee coronajaren verder na deze Trendrede De wens voor een kleinere meer persoonlijke leefomgeving is in die tijd naar een noodzaak gegroeid We konden (en wilden) niet anders dan lokaal boodschappen doen wandelen in onze directe omgeving, maar ook naar elkaar omkijken kleinschalige bewonersinitiatieven schoten als paddenstoelen uit de grond Uit een onderzoek van Sociale Vraagstukken blijkt dan ook dat het lokale gemeenschapsleven bijzonder veerkrachtig is, maar ook dat de pandemie een duidelijk gebrek aan lokale kennis belicht Als niet lokale beleidsmakers al iets denken te weten over het lokale gemeenschapsleven, dan is dat gebaseerd op landelijke onderzoeken, aangevuld met een paar lokale ervaringen Daar ligt dus een uitdaging voor de politiek en tegelijkertijd is dit misschien ook een verklaring voor de grote winst van lokale partijen tijdens de gemeenteraads verkiezingen

Zo stond in Schiermonnikoog geen enkele landelijke partij op de kieslijst en krijgt de lokale partij Echt voor Barendrecht maar liefst zestig procent van de stemmen In een thema uitzending over lokale partijen van EenVandaag wordt duidelijk wat de hoofdredenen zijn van mensen om op lokale partijen te stemmen Als belangrijkste argument kwam naar voren dat zij dichterbij de mensen staan en de problemen en mensen van de buurt kennen Daarnaast vinden mensen dat de landelijke partijen in de gemeenteraad zich laten leiden door Den Haag en niet door wat er in de gemeente speelt En natuurlijk is de lokale stem ook een proteststem tegen de landelijke politieke partijen Het past wat dat betreft in de maatschappelijke trend om invloed te willen uitoefenen en niet meer in een hokje geplaatst te willen worden

Het einde van het midden

De liefde voor lokaal heeft ook een kanttekening De eerdergenoemde trendwatcher Farid Tabarki, ook spreker 9 het We doen het samen' Festival, beschrijft in zijn boek et einde van het midden' hoe de wens om zaken lokaal te len regelen ten koste gaat van 'het midden' HIJ stelt dat

Lokale actie is belangrijk

De Belgische antropoloog Rik Pinxten noemt al dte lokale initiatieven zelfs kleine revoluties Omdat ze bij elkaar krachtiger zijn dan we denken Het duurt vaak te lang voordat er op (inter)nationaal niveau beslissingen worden genomen, bijvoorbeeld over klimaatverandering Daarom is een lokale actie die zorgt voor meer groen in de buurt zodat het in de zomer koeler is in de straat en er minder kans is op ondergelopen kelders zo'n opluchting Er gebeurt tenminste wat Zoals de Amerikaanse econoom Elinor Ostrom zegt "Zelfs grote problemen zoals de klimaatcnsis vereisen lokale en regionale acties Dag in dag uit worden we overspoeld door nieuwsberichten over de zorgwekkende staat van onze planeet En worden we geconfronteerd met de traagheid van onze mondiale wereldeconomie en politiek Het resultaat bij velen is een gevoel van moedeloosheid, van ongemak dat de wereld te groot is geworden voor werkelijke actie Juist daar om is lokale actie, iets positiefs doen met andere mensen, zo belangrijk het tilt ons op uit het moeras van verlamming " M

Bureaucratie in de zorg? Maximeer de schermtijd van verpleegkundigen

M Inder bureaucratie is topprioriteit in de zorg. schreef de Volkskrant deze » «k Maar liet ver minderen zet noggeen zoden aan dedik. Waarom is bureaucratie zo moeilijk te stoppen/ Prima vraag, maar het overigens uitstekendeartikel gaf er geen antwoord op. laten we proberen dat antwoord alsnog tegeven

Het stuk in de krant ging over het gevecht over artikel 1 van de Regeling transparantie zorgaanbieders, in 2018 maande de Kamer de dienstdoende zorgminister inzicht te verschaffenm wachtljsten deministerschreefgenoemde transparantieregelng- de Nederlandse Zorgautoriteit (Nza) voert die uit. De NZa houdt een database bij van wachtlijsten per regio op basis van gegevens die de zorgaanbieders moeten aanleveren.

Omdat die database in de praktijk nutteloos is (aldus be-trokkenen) hielden zeop degegevensaan te leveren. Waar opdeNZa begon met handhaven brieven sturen, dreigen met boetes. We hebben een handhavingsplicht .aldus de NZa in het artikel.

Waarom is dit naast een prachtig verhaal over bureau crausche onmacht, een slecht antwoord op de vraag waar om bureaucratie zo moeilijkstoppingen is? Om- lat de betref fende handelingen nutteloos zijn, een verspilling van tijd en dus geld. Wat hier volstaat is dat de NZa-baas van dienst een briefje stuurt aan de minister hiernee gaan weophouden venei jij het de Kamer?

i Nee, bureaucratiels juist zo miH il jku donacn omdat I eruit de meeste burcaucrausctie handelingen wel ruigig I Xoc verpleegkundige Ih het ziekenhuis dojt nuttig bureaucratisch werkvoor het ziekenhuisbestuur, voor de zorgverzekeraar, voor de weten schappelijke vereniging van specialisten op de betreffende afdel ng, voor de toezicht houders op de zorg, voor de accountant, voor het Centraal Bureau voor de Sta tistiek(CBS), voor beleidsmakers, voor de Kamer, voor de patiëntenvereniging, medicijnen makers zorgketen partners, voor de afdeling inkoop van het ziekenhuis en joost mag weten voor wie allemaal nog meer

Al diepartijen willen iets weten, doorgaans met een goe- de'reden. en de verpleegkundige verschaft de informatie d oo r een deel van de werkweek niet naast het bed te staan maar achter decomputer te zitten Bijdeverpleegkundige (in dit voorbeeld) kom tal die op zichzelf genomen nuttige vraag naarinformaesaamen. En die heeft geen andere keuze dan eindeloos vinkjes zetten. Hierop mopperen helpt niet, maar lucht wel op. Eventjes dan toch.

Wat te doen? Nutteloze handelingen schrappen zoals i anikel4. ivandetransparanneregeling? UltraaarrL Maarhet

zet p is icht zoden aan de dijkalsernurfive bureaucratische. ijpdelingenjsschrapi worden. Kandatan? ja-want dat F I hctverzamelenvaninformatienuitgisvoordevragerer \ l van, wil niet zeggen dat de baten die met de informatie wor 1 i dengeLidvoorNedcrlandhogërziindandekosten Fndar <^Staisae(nuatschappell)kgewenste)arwegingdie moer wordenge~~maakt~~.

'Vr 5moet dat doen' Her is lastig hoor. Want de informatievragers komendaaronderllngniteraarri niet uit en er wordt (doorgaansjook niet betaald voor informatie. Geld speelt, aan de vraagkan t, nauwelijks een rol

IkZüUdan de andere kant beginnen. Als een ziekenhuis- fiMuurdt fcnniaximum stelt aan de scherm tijd(vjn ver pWg*unolgen, een maximum dat elk (aar lager wordt, moeten de informatievrager maargaan aantonen dat hun vt rzoeken voor Nederland hogere baten dan kosten hebben. Zo niet ? Dan betalen voor de tijd en moei te Geen geld? Schrappen maar

Bijlage 4

zijn nog
 zia* - nmda¹ — *oien ni h
 moeten russen de oude en nieuwe orde, // "Pn. 121
 «rebel's zoal, de arbeidsmarkt h... k...hd" 114
 «vinden Pe <onder> die allemaal zijn gt »en, k
 in onzemauc e (<onder> die allemaal zijn gt »en, k
 Hebei, de zorgde samenleving om ge... "P ca,?
 up maar bedienen
 afreis vraag o...he stelsel niet houdbaar is, wat d... w
 riebrbaar O...er no^
 transitie zit nogh hei beg.n van de voorop
 we echt nieuwe democratische structuren
 ntst*m. rullen) *we ee " " ab>? anBdar" e moeten zo...h...it... menteren Wel« er een grofmazig*
 beeld te schetsen .
 democratisch stelsel Omdat het huidige stel... m
 ^nd is en mensen weinig zeggenschap geeft, s het u. ^X het *nieuwe stelsel dat mensen*
 zch meer gehoord en, l a e een *meschalenmodel voor me, met een lokaal, **
 ^ternaUonaal (*Europees*) schaalniveau
 Op *lokaal niveau* is autonomie het sleutelbegrip Mensen k... hun *eigen*
 buurten en wijken v.a wykcooperat.es en coop...den De buurt en
 wijkbewoners zyn zowel financieel als O...ant^ntwoordelijk voor het rell en
 zeilen in hun wyk Pubheu als zorg, welzijn en onderwijs worden in nauw
 overleg met de wi. *operaties door* de lokale overheid gefachteerd, oftewel *de versd,*
 van zorgen voor naar 'zorgen dat' Op regionaal niveau vormen re?^ met een *schaal*
 van 50 bij 50 kilometer het toekomstig draa... de economie en infrastructuur,
 zodat grondstoffen, materialen, en" ge e voedsel zo veel mogelijk (30 tot 50% zou al
 mooi zijn) b...n de regio circuleren Binnen de regio's sturen regiocooperaties, waar^
 burgers en politici zijn vertegenwoordigd, samen met regionale or...g

itred» meer Uken en bevoegdheden naar de regio* en ur«ch' h... op...«chjppe*
 @e<Wcentrali»eerd en regio* in economisch
 «ik,kg,zlorisch opzicht autonoom zijn Tegelktrtuid zijn (in«eC...a therms «Is vrede,
 veiligheid, energie, grondstoffen, klimaat belzn¹¹ opgeschaald naar het Europese schaalniveau Al
 deze grote en f...tukken kunnen alleen op continentaal niveau worden
 «omp... j de Europese Unie leidend is en dit samen met andere «P...ldn...chten als China,
 Afrika, Azië Zuid en Noord Amerika moet doen nieuwe democratische configuratie
 verandert ook het in
 ele speelveld Het traditionele verkokerde uit de negentiende stit¹⁰⁰¹ K...nd... ,peelveld met
 brancheverenigingen, vakbonden, poli
 U... arti.cn en woningcorporatie» maakt stapsgewijs plaats voor een 1... P... h...nizontaal en
 vloeibaar speelveld met elkaar overlappende "....."ken, gemeenschappen, coöperaties en
 bewegingen Zo ontstaat ^{metC<...1} meer diffuus veld van vloeibare ecosystemen, wat ons in staat om
 zeer complexe vraagstukken integraal te analyseren en op te ^{ste 1} n via een holistische aanpak in
 plaats van de niet meer werkende ⁴ ductionistische benadering De democratische transitie hangt
 niet ¹⁰ ... af van geld, investeringen of kennis, maar eerder van moed. In te <>
 leiderschap durven experimenteren met Andere vormen va democratie, die hoe
 dan ook een machtsverschuiving impliceren Zou neerwaarts richting de regio's en
 lokale gemeenschappen als opwachting de Europese Unie Dat vergt een wijziging
 van de grondwet
 Het stelselmatig experimenteren met nieuwe vormen van demot gebeurt nu al met
 burgerraden, burgerpanels, burgerjury's, buur geiten en Giooo's. Alleen gebeurt dat
 nu ad hoe, waardoor ve deze experimenten sterven in schoonheid Dat komt omdat
 de? we experimentele vormen van democratie nog ingebed zijn in

OMAPM DE CHAOS

PALET VAH TPAHSITIES, UITDAAGINGEN 111 09 L

Bijlage 5

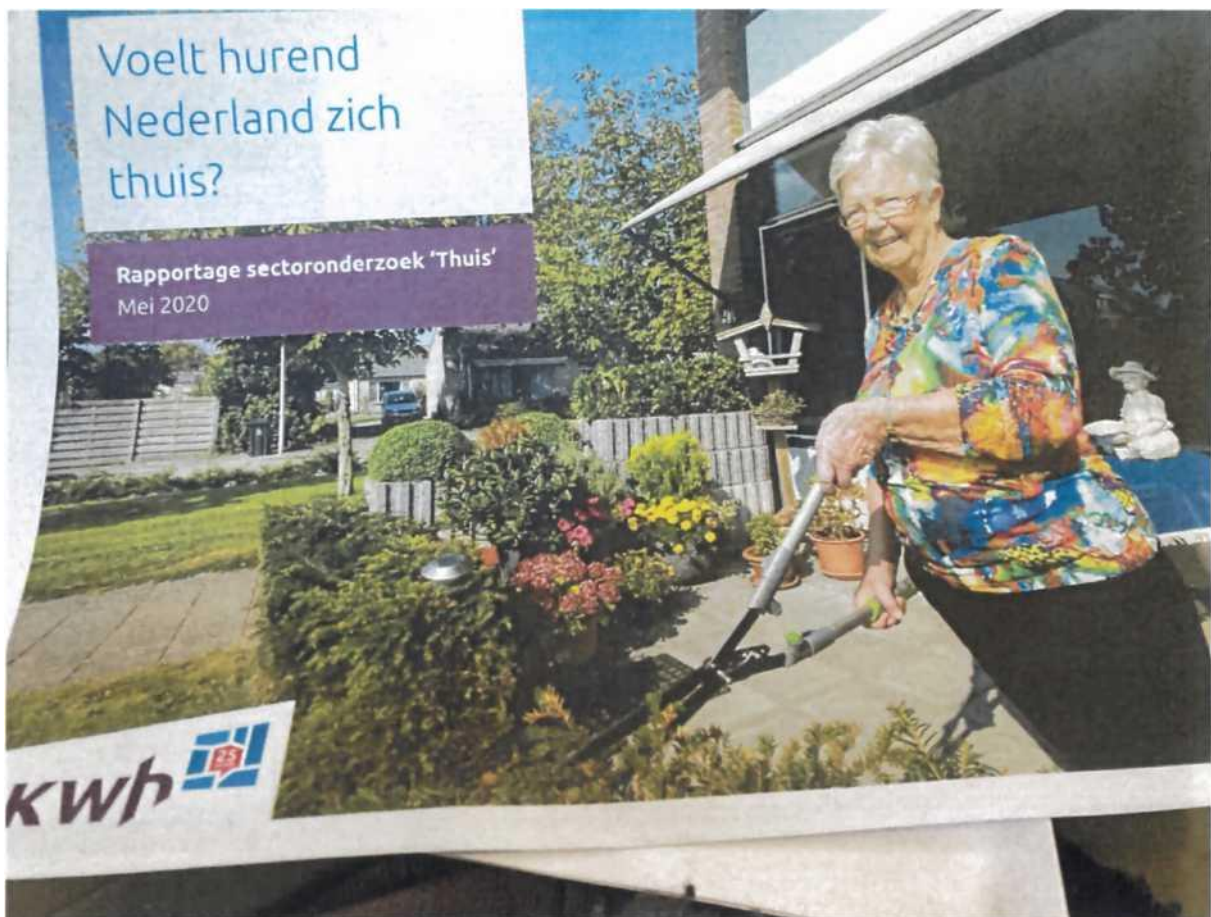
Een bouwsteen is in zijn eentje niks waard

Het was ergens in 2019 dat de betekenis-economie echt opbloede, uit het besef dat voor de winst van een kleine groep mensen grote offers werden gebracht. Een startschot voor coöperaties, broedplaatsen en genootschappen klonk. Als reactie op het ontsporen van de samenleving werkten ze op de kleinst mogelijke schaal: de straat, de eigen wijk, een netwerk, om zo een behoefte in te vullen en bureaucratie te vermijden. Het grote werd verkleind, net zolang totdat uiteindelijk één persoon het verschil kon maken: de burger van stavast. Het individu dat vanuit zijn eigen talent gestaag werkt aan verbinding met anderen.

tekst Man'ska Lokker fotografie Istockphoto

Bijlage 6

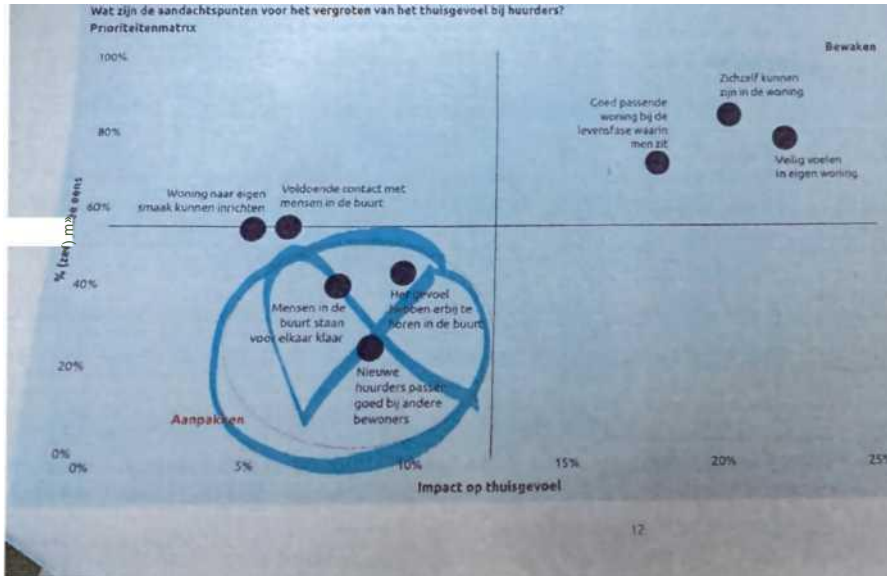

Hoort bij bijlage 6

Werk met maatschappelijke partners aan een Fijne buurt

Eerder in het onderzoek zagen we dat het thuisgevoel bestaat uit een fijne woning en een goede sociale cohesie in de buurt

Kijken we de stellingen d-e over een fijne buurt gaan dan zien we dat huurders daar over het algemeen minder tevreden over zijn dan over de stellingen die betrekking op de woning. Zetten we die tevredenheid af tegen de impact op het thuisgevoel dan ontstaat er een prioriteitenmatrix (zie figuur hieronder). De matrix bestaat uit 4 kwadranten waarna duidelijk, wordt wat de belangrijkste aandachtspunten zijn voor het vergroten van het thuisgevoel.

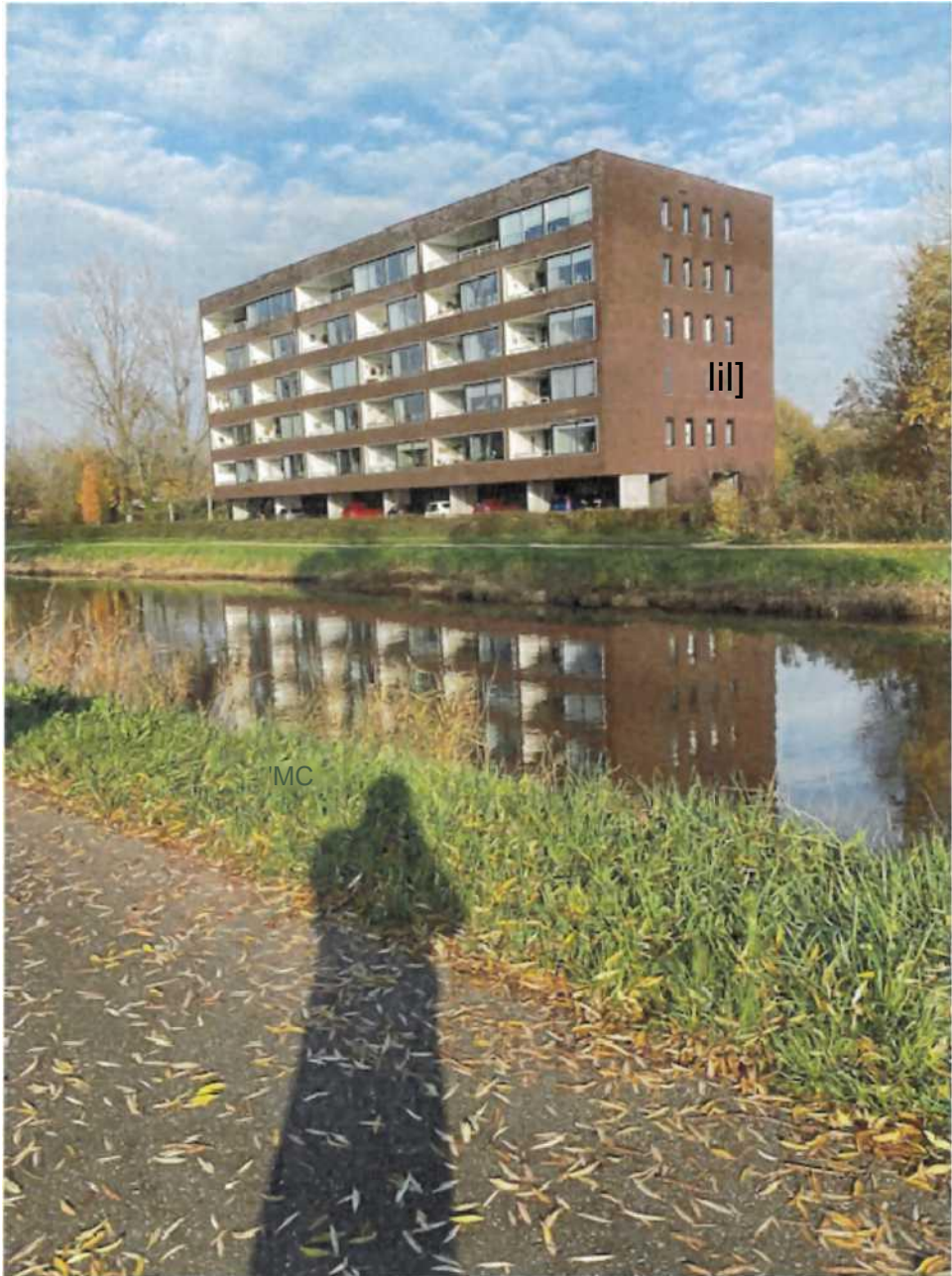

Duidelijk wordt dat het voor corporaties belangrijk is dat ze aan een Fijne woning

blijven werken. Maar de matrix geeft ook aan dat er nog veel aandachtspunten zijn die de woning naar een dorperspectief kunnen maken. Het is belangrijk om te kijken hoe men hierop aansluitende werkbare tips in de vorm van advies en maatschappelijke partners. Over de invulling van elkaars rollen en verantwoordelijkheden bij het werken aan het verbeteren van een fijne buurt.

Oitvraagrechter amlokaalmaatv>C< Uit ons Woonbelevingsonderzoek weten we namelijk dat er grote verschillen tussen wijken of buurten kunnen bestaan. We moedigen de sector dan ook aan om lokaal dit verdiepende onderzoek te voeren en daar >1 'erder te kijken dan harde o'ers als nu. Het gaat om overlastcijfers. Betrek daarbij aanvullend ook altijd de mening van de huurders zodat er een integraal beeld van het thuisgevoel ontstaat.

Huis
dijkt
hous

Bijlage 8

Bijlage 9 Voorbeeld belang buurtdokter.

Rik Kuiper
Lexmond

Wie zich sinds het vertrek van de vorige vaste huisarts, zo'n twee jaar terug, met een kwaaltje bij de praktijk in Lexmond meldde, had grote kans een onbekende in de spreekkamer te treffen. Een arts die heus vriendelijk en bekwaam was, maar die je naam moest opzoeken in het computersysteem om te achterhalen waaraan je lijdt en wat daar in het verleden al aan gedaan is.

'Ik trof eens een oudere arts', zegt Jan van Wiggen (58) van het Dorpsinitiatief Lexmond. 'Hij zat daar met twee vingers te typen. Zo! Het duurde een halfuur voor *hij* wist wie ik was.' Dat was niet het enige probleem. Door het tekort aan doktersassistenten was de praktijk slecht telefonisch bereikbaar, zegt Sylvia de Jong (50), eveneens actief bij het dorpsinitiatief. 'Ik heb ouderen *bij de* balie zien stuntelen omdat ze niet goed werden geholpen. In- en intriest.'

Daar waren ze wel klaar mee. Dus toen ze dit voorjaar vernamen dat de huisartsenpraktijk te koop stond, ontstonden direct wilde plannen. Konden ze geld inzamelen om als dorpsinitiatief de praktijk te kopen?

Uniek is de situatie in Lexmond hier. In heel Nederland staat de huisartsenzorg onder druk. Huisartsen klagen al jaren over de werkdruk, waardoor ze te weinig tijd hebben voor hun patiënten.

REPORTAGE (

Niet een ind

De huisartse
niet langer a
in actie. Binr

'Ik heb bij mijn financieel formeerd of we de praktijk te koop konden overnemen. Konden we geld inzamelen om als dorpsinitiatief de praktijk te kopen? Die zelf een t Lexmond heeft. 'Maar dat is een gewikkeld zou worden een stichting oprichte plan maken en goede n In feite moesten we et gaan aansturen. Hij raat

Buurtdokters

Bijlage 10 . Griffioen naar een inclusieve samenleving 2017

Bijlage 11 Patstelling de Cleene Hooge 2020

Van: i namens 1
Verzonden: dinsdag 11 april 2023 14:21
Aan:
CC: info@middelburg.nl
Onderwerp: uw reactie op het voorontwerp Omgevingsvisie gemeente Middelburg
Bijlagen: Ontvangstbevestiging inspraakreactie_wijkteam Griffioen.pdf

Geachte I,

Hierbij de ontvangstbevestiging van uw inspraakreactie op het voorontwerp Omgevingsvisie van Middelburg.

Met vriendelijke groet,

Projectleider omgevingsvisie

 Aan de slag met de
Omgevingswet

gp:
V
p
FF
*

Gemeente Middelburg
Leefomgeving

Kanaalweg 3
Postbus 6000 4330 LA
Middelburg

Tel 14 0118
Fax (0118) 623 717
info@middelburg.nl
www.middelburg.nl

Tav

uw kenmerk

uw brief van
7 maart 2023

ons kenmerk
10232

bijlage(n)

contactpersoon
Bianca de Vlieger

doorkiesnummer
+31118675225

datum
11 april 2023

datum verzending
11 april 2023

onderwerp

Bericht van ontvangst inspraakreactie Omgevingsvisie

Geachte

Met deze brief laten wij u weten dat wij de inspraakreactie van Wijkteam Griffioen op het voorontwerp van de Omgevingsvisie van Middelburg hebben ontvangen. Allereerst hartelijk dank voor het meedenken. We zijn blij met inspraakreacties.

Er is inmiddels al wat tijd verstreken en we zijn dan ook druk bezig met het verwerken van de binnengekomen reacties. Omdat het om een voorontwerp gaat, zal de nota van beantwoording gericht zijn aan het college, (nog) niet aan de raad. We streven ernaar die nota in mei in het te college brengen. U krijgt daarvan bericht, want de beantwoording van uw reactie kunt u in deze nota zien nadat het college een besluit heeft genomen.

We werken vervolgens verder aan de ontwerp Omgevingsvisie. Daarna is er weer een inspraakmogelijkheid de ter inzagelegging waarbij u een zienswijze kunt indienen. Dit moment valt waarschijnlijk in de zomerperiode. We houden er rekening mee dat de ter inzagelegging minimaal 2 weken buiten de schoolvakanties valt om iedereen de kans te geven om te reageren.

Na eventuele bijstelling van het ontwerp zal de Omgevingsvisie in het eerste kwartaal van 2024 aan de Raad worden voorgelegd. U kunt het hele proces ook volgen op de site doemee.middelburg.nl

Met vriendelijke groet,

Projectleider Omgevingsvisie Middelburg

Van:
Verzonden: dinsdag 5 september 2023 12:38
Aan:

CC: info@middelburg.nl;
Onderwerp: Nota van beantwoording Omgevingsvisie gemeente Middelburg Beantwoording nav
Bijlagen: inspraakreactie_wijkteam Griffioen.pdf; 20230712 Antwoordnota Inspraakreacties.pdf;
20230712a Bijlagen bij Antwoordnota
Inspraakreacties Omgevingsvisie_kleiner.pdf

Beste wijkteamleden,

Bijgaand treft u de Nota van beantwoording aan, naar aanleiding van uw inspraakreactie op het voorontwerp van de Omgevingsvisie van Middelburg

Met vriendelijke groet,

Projectleider Omgevingsvisie

Van:
Verzonden: dinsdag 11 april 2023 15:05
Aan:
Onderwerp: FW: uw reactie op het voorontwerp Omgevingsvisie gemeente Middelburg

Van: Namens f
Verzonden: dinsdag 11 april 2023 15:04
Aan:
Onderwerp: FW: uw reactie op het voorontwerp Omgevingsvisie gemeente Middelburg

Nog een poging naar dit mailadres

Van: Namens
Verzonden: dinsdag 11 april 2023 14:21
Aan:
CC: info@middelburg.nl
Onderwerp: uw reactie op het voorontwerp Omgevingsvisie gemeente Middelburg

Geachte

Hierbij de ontvangstbevestiging van uw inspraakreactie op het voorontwerp Omgevingsvisie van Middelburg.

Met vriendelijke groet,

Projectleider Omgevingsvisie

Ⓜ Aan de slag met de **Omgevingswet**

MIDDELBURG

2050

2040

2030

Gemeente Middelburg
Leefomgeving

Kanaalweg 3 Postbus
6000 4330 LA
Middelburg

Tel 14 0118
Fax (0118) 623 717
info@middelburg.nl
www.middelburg.nl

uw kenmerk	uw brief van 7 maart 2023	ons kenmerk 10232	bijlage(n) 2
contactpersoon	doorkiesnummer +31118675	datum 5 september 2023	datum verzending 5 september 2023

onderwerp
Nota van beantwoording inspraakreactie Omgevingsvisie

Geachte heren en dames van het wijkteam,

Wij hebben van u of van uw organisatie een waardevolle inspraakreactie ontvangen op het voorontwerp van de Omgevingsvisie van Middelburg. Nogmaals hartelijk dank voor het meedenken.

Inmiddels hebben we alle binnengekomen reacties verwerkt.

In de bijlagen treft u daarom aan:

De (geanonimiseerde) nota van beantwoording

De (geanonimiseerde) bijlagen met daarin alle binnengekomen reacties

In deze documenten kunt u zien of en hoe wij uw inspraakreactie hebben verwerkt.

We zijn nu weer een stap verder en dat betekent dat de *ontwerp* Omgevingsvisie op 13 september 2023 (datum onder voorbehoud) zes weken lang ter inzage komt te liggen. U kunt dan ook een zienswijze indienen bij de gemeenteraad van Middelburg, Postbus 6000, 4330 LA Middelburg. Het document komt op www.middelburg.nl.

Na eventuele bijstelling van dit ontwerp zal de Omgevingsvisie in het eerste kwartaal van 2024 aan de gemeenteraad worden voorgelegd. U kunt het proces ook volgen op de site middelburgontmoet.nl.

Met vriendelijke groet,

Antwoordnota van inspraak- en overlegreacties op de voorontwerp-Omgevingsvisie Middelburg 2050

Overleg- en inspraakreacties op de voorontwerp-Omgevingsvisie 2050

Versie: definitief

Datum: 12 juli 2023

	Overlegreacties	Datum + wijze inzenden	Beantwoording gemeente	Gevolgen voor het visierapport
1	<i>Sterk Consulting Rapportage analyse 4 gemeentelijk Omgevingsvisies, thema stedelijk waterbeheer</i>	<i>Rapportage 25-01-2023 Concept was al eerder gedeeld</i>		
	<p>Positief over erg uitgebreid participatieproces, eenvoudige en mooie inhoudsopgave, duidelijk is wat Middelburg wil doen om het waterbeheer op orde te krijgen of te houden</p> <p>A Volgens opstellers wordt de Omgevingsvisie vertaald in regels in het omgevingsplan Maar hierbij missen de programma's, zoals het (water- en) riolenprogramma</p> <p>B Er is geen aandacht voor de bij wet toebedeelde gemeentelijke taken om te zorgen voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater En ook op de grondwatertaak wordt nauwelijks of niet ingegaan</p> <p>C Aan drinkwater wordt geen aandacht besteed Aan oppervlaktewater in beperkte mate</p>		<p>A WIJ zijn het met u eens dat er meer aandacht mag zijn voor het stedelijk waterbeheer De suggesties die u heeft gedaan, zijn overgenomen Een deel daarvan was al aangepast in de voorontwerp- Omgevingsvisie</p> <p>B Idem</p> <p>C Idem</p>	<p>A De tekst in paragraaf 5 2 is als volgt aangevuld Ook <i>beleidsnota's die op dit moment vigerend zijn, zoals bijvoorbeeld de Nota Onderwijshuisvesting, het Actieplan Binnenstad (2015) of het Stedelijk Waterprogramma Middelburg 2021-2030, zijn voorbeelden van een programma</i></p> <p>B De tekst in paragraaf 1 1 is in het voorontwerp al aangevuld met <i>Hiernaast is in de Omgevingsvisie rekening gehouden met de vier miheubeginselen (artikel 3 3 van de Omgevingswet) het voorzorgbeginsel, het preventiebeginsel, het beginsel dat aantasting van het milieu bij voorrang aan de bron dient te worden bestreden en het beginsel dat 'de vervuiler betaalt</i></p> <p>De tekst in paragraaf 4 3 is als volgt aangevuld <i>We voldoen aan de drie gemeentelijke watertaken (de plicht om stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren en de zorg voor hemelwater en grondwater) Onze Omgevingsvisie sluit aan op de Visie Waterketen Zeeland van de Samenwerking (Afval)waterketen Zeeland</i></p> <p>C De tekst in paragraaf 4 3 is als volgt aangevuld <i>Het is onze ambitie om samen met medeoverheden te zorgen voor schoon grond- en oppervlaktewater We streven ernaar dat onze wateren voldoen aan de Kaderrichtlijn Water, zodat we in de toekomst schoon drink- en zwemwater tot onze beschikking hebben</i></p>
2	<i>Woon goed Middelburg</i>	<i>E-mail 08-02-2023</i>		
	<p>Positief over allesomvattendheid en terugzien van prestatieafspraken over 750 nieuwe sociale huurwoningen A WIJ worstelen met het begrip flexwonen BIJ voorkeur geen tijdelijke woningen Inmiddels is de kwaliteit van de nieuwste generatie flexwoningen zodanig dat deze vergelijkbaar is met woningen met een permanente bestemming</p> <p>B BIJ de trends staat over tijdelijke arbeidskrachten "Voor woningcorporaties is het huisvesten van internationale medewerkers niet evident" Daarvoor worden een aantal redenen genoemd die plausibel zijn Toch sluiten WIJ midden-huurwoningen voor arbeidsmigranten niet</p>		<p>A Vanuit het Rijk (RVO) wordt aan flexwonen de volgende definitie gegeven <i>Flexwoningen zijn kleine woningen die verplaatsbaar, stapelbaar, schakelbaar of splitsbaar zijn Daarnaast heeft één van de volgende aspecten een tijdelijk karakter</i> ■ <i>de woning zelf</i> ■ <i>de bewoning (door het gebruik van tijdelijke huurcontracten) of</i> ■ <i>de locatie</i></p> <p>We zijn het met Woongoed eens dat de kracht van flexwoningen zit in de mogelijkheid om sneller te realiseren, al sluit dit tijdelijke verhuur (van</p>	<p>A De tekst onder 4 2 - kopje Flexwoningen, is gewijzigd in <i>Om in te kunnen spelen op de woonbehoefte, is er naast permanente woningen ook een flexibele schil nodig Flexwoningen zijn kleine woningen die verplaatsbaar, stapelbaar, schakelbaar of splitsbaar zijn Daarnaast heeft één van de volgende aspecten een tijdelijk karakter 1) de woning zelf, 2) de bewoning (door het gebruik van tijdelijke huurcontracten) of 3) de locatie</i></p> <p>B De tekst onder 3 3 is gewijzigd in <i>Het huisvesten van internationale werknemers in een sociale huurwoning is niet evident</i></p>

	helemaal uit We hebben meer dan voorheen mogelijkheden in het middenhuur-segment		'definitieve' woningen) aan bepaalde doelgroepen niet uit We passen de tekst in de Omgevingsvisie aan B We passen de tekst van de Omgevingsvisie hierop aan	
3	XX	09-02-2023		
	Positief over begrijpelijke taal A Elektrificatie van woningen voor het gehele beschermd stadsgezicht zal een lastige opgave zal zijn (esthetiek en geluid warmtepompen, aantal mogelijke boringen beperkt, weinig ruimte voor boiler) Waarom worden mogelijkheden met biogas of waterstof niet voor het hele stadsgezicht bekeken		A Er zijn twee vormen van duurzaam gas biogas en duurzame waterstof Biogas komt vooral uit de landbouw Duurzame waterstof is waterstof gemaakt van duurzame elektriciteit Gassen hebben als voordeel dat zij hoge temperaturen maken, veel hoger dan de gebouwde omgeving nodig heeft De beschikbaarheid van duurzaam gas is momenteel erg beperkt en blijft dat naar verwachting ook Daarom verwachten we dat duurzaam gas nu en in de toekomst vooral ingezet zal worden om sectoren te verduurzamen die bijna niet zonder gas kunnen zoals de industrie Voor het verwarmen van woningen kiezen we in de regel voor elektrificatie Alleen als woningen onvoldoende geïsoleerd kunnen worden, zou gebruik gemaakt kunnen worden van duurzaam gas Hiermee sluit de Omgevingsvisie 2050 aan op de door de gemeenteraad vastgestelde Transitievisie Warmte uit 2021	A Tekst is niet gewijzigd
4	Stichting Platform Stralingsrisico	e-mail 27-02-2023		
	A Er is geen paragraaf milieu opgenomen Op z'n minst moet er toch iets gezegd worden over het milieu zoals t a v geluid, licht, geur, rook en fijnstof B Ons eigen thema ' straling ' van elektromagnetische, elektrische en magnetische velden als luchtvervuilende en ziekmakende milieufactor is eveneens niet opgenomen Een deel van de bevolking ervaart gezondheidsklachten door straling Strahngsarme locaties (witte zones), woningen en aanpassing van de woonomgeving kunnen dit voorkomen Neem dit op in de Omgevingsvisie Verminder zo mogelijk de zendvermogens en pas, waar mogelijk, zendnchtigen aan om strahngsbelasting zoveel mogelijk te verlagen Wees kritisch op nieuwe zendinstallaties en uitbreiden of toevoegen van zendvermogens en betrek de burger als belanghebbende hierbij Zorg voor strahngsarme woningen en voor het facihteren en (mede)financieren van afschermende aanpassingen van woningen		A In de Omgevingsvisie wordt er het nodige over milieufactoren gezegd - onder andere in de paragraaf over de Gezonde stad - maar er is inderdaad geen paragraaf waarin alle milieufactoren worden behandeld Dat zou de visie wel ten goede komen We passen de tekst hierop aan B De gemeente erkent het bestaan van stralingsziekte en wil graag een gezonde stad creëren Conform het Rijksvoorzorgbeginsel worden er geen woningen gebouwd onder hoogspanningsleidingen Echter, strahngsarme zones zonder zendinstallaties zijn lastig te realiseren omdat de meeste bewoners juist wel gebruik willen maken van netwerken als 4G en 5G Voor de uitvoering van maatregelen om de straling in individuele woningen te beperken, kijkt de gemeente toch naar de woningeigenaren	A Tekst onder 4.3 is aangevuld met <i>De basis is van een gezonde leefomgeving is een goed milieu waaronder een goede bodem- en luchtkwaliteit, weinig geluid-, geur- en lichthinder en een hoge externe en sociale veiligheid</i> Tevens is een kopje 'Veiligheid' toegevoegd B Tekst is niet gewijzigd

5	Rothuizen Architecten en adviseurs	Brief 01-03-2023		
	<p>Positief over het feit dat er een langetermijnperspectief ligt Het wordt belangrijk op zorgvuldige wijze de beschikbare ontwikkelruimte aan de stadsranden verdergaand te verkennen Uitgangspunt hiervoor is en blijft dat een goede overgang naar het (open) landschap wordt gemaakt en de landschappelijke waarden worden gerespecteerd en waar mogelijk versterkt Daarbij kan rekening worden gehouden met de opgaven voor natuur, ruimtelijke kwaliteit en het water- en bodemsysteem</p> <p>De kaart geeft echter de indruk dat uw college de ontwikkelmogelijkheden aan de stadsranden wenst te beperken (voorbeeld geledingszone) Wij verzoeken u dan ook langs deze weg of u meer duidelijkheid kunt geven over de ontwikkellocaties, de gestelde randvoorwaarden en daarmee zoekgebieden zoals aangegeven op de visiekaart</p>		<p>A De stadsrand zien als een landschappelijk goede overgang tussen stad en het omliggende platteland Bij uitbreiding van de stad zal de stadsrand verschuiven, maar een goede overgang blijft waardevol De groene geledingszone is in de Omgevingsvisie aangegeven als het gebied tussen Middelburg en Vhssingen De openheid van deze zone is een belangrijke waarde De ontwikkelmogelijkheden die wij hier zien, staan ten dienste van de versterking van biodiversiteit, khmaatadaptatie en landschappelijke kwaliteit Rode ontwikkelingen zijn slechts mogelijk als ze voldoende rekening houden met landschap en natuur</p>	<p>A Tekst onder 4 4 is aangevuld met <i>In dit kader gaat speciale aandacht uit naar de geledingszone tussen Middelburg en Vhssingen De openheid van deze zone is een belangrijke waarde Rode ontwikkelingen zijn slechts mogelijk als ze voldoende rekening houden met landschap en natuur</i></p>
6	XX	e-mail 05-03-2023		
	<p>A Middelburgse wijken verstenen steeds meer Schaf het gratis bestratingszand via Woongoed af Subsidieer groene onderhoudsarme bodembedekkers Betrek vrijwilligers om eikaars tuin te onderhouden Doe mee aan NK Tegelwippen Leg de lasten bij de vervuiler neer Pleit landelijk voor belasting op versteende tuinen Leg sancties op en vereis bij het terugvorderen van gemeentegrond verplicht groen Geen kapvergunningen meer zonder compensatie</p>		<p>A Het tegengaan van verstening past helemaal in de Omgevingsvisie Khmaatadaptatie en verhoging van de biodiversiteit is iets dat we samen (met bewoners) moeten doen Wij kiezen daarbij voor het stimuleren van 'tegelwippen' door acties als 'steen eruit, plantje erin', en niet voor sancties De Omgevingsvisie bevat hoofdhjnen voor beleid, en gaat niet in op maatregelen</p>	<p>A Tekst is niet gewijzigd</p>
7	Stichting Lynden ter Hooge	Brief 06-03-2023		
	<p>Complimenten voor gedegen stuk, gezonde, compacte stad, cultuurlandschap en groen en natuur</p> <p>A Benoem Toorenvliedt en Ter Hooge specifiek als overblijfselen van de vele Middelburgse buitenplaatsen Ook in paragraaf 2 5 benoemen</p> <p>B We zetten ons in voor een robuustere buitenplaats Ter Hooge waarbij de natuurfunctie rond de bestaande buitenplaats versterkt zou moeten worden en zien dit bij voorkeur al op de kwahteitskaart tot uiting komen In dit verband zou ook de ruimte tussen de buitenplaats en de stad (Laan der Verenigde Naties) tot de hoofdgroenstructuur gerekend moeten worden</p> <p>C We hebben een (nog niet openbare) visie opgesteld waarin wij een bijdrage willen leveren aan khmaatadaptatie, in de vorm van meer bos en natuur, waterberging rond de stad en herstel van biodiversiteit</p>		<p>A Toorenvliedt en Ter Hooge zullen als overblijfselen van de Middelburgse buitenplaatsen worden benoemd</p> <p>B De hoofdgroenstructuur op de kwahteitskaart is gebaseerd op het Groenbeleidsplan Dat neemt niet weg dat een verhoging van de biodiversiteit altijd wordt toegejuicht, zie hoofdstuk 4 5</p> <p>C De ontwikkelmogelijkheden die wij rondom Ter Hooge zien, staan ten dienste van de versterking van biodiversiteit, khmaatadaptatie en landschappelijke kwaliteit Rode ontwikkelingen zijn slechts mogelijk als ze voldoende rekening houden met landschap en natuur</p>	<p>A De tekst onder 2 5 is aangevuld met <i>Aan de buitenkant van de stad bevinden zich twee waardevolle buitenplaatsen Ter Hooge en Toorenvliedt Van de tientallen buitenplaatsen die Middelburg in de achttiende eeuw rijk was, zijn deze twee overgebleven buitenplaatsen van groot belang uit cultuurhistorisch oogpunt, maar ook als natuurlijk park met belevingswaarde</i></p> <p>B Tekst is niet gewijzigd</p> <p>C Onder 4 4 staat al <i>Belangrijk bij alle stadsranden is dat een goede overgang van stad naar open landschap wordt gemaakt, waarbij aanwezige landschappelijke waarden worden gerespecteerd dan wel benadrukt</i> Die tekst wordt verder niet gewijzigd</p>

8	Wijkteam Griffioen	e-mail 07-03-2023		
	<p>Positief over gehanteerde kernwoorden en principes</p> <p>A Aandacht voor Nota De Griffioen, wijk van de toekomst</p> <p>B Houd rekening met een mogelijk grotere groei van de bevolking</p> <p>C Meer aandacht voor middenhuur en clusters voor ouderen</p> <p>D De inbreidingsmogelijkheden worden overschat Mogelijk leidt herstructurering juist tot verdunning en meer groen</p> <p>E Herstructureringsmogelijkheden gebied aan het kanaal</p> <p>F Het zoeken naar geschikte nieuwe woningbouwlocaties verdient meer aandacht</p> <p>G Cleene Hooge: geen reservelocatie, maar kleine uitbreiding met landschapsverfraaiing is het besluit Landschap en natuur daarmee juist veiligstellen en mogelijkheden voor versterken waterfunctie</p> <p>H Woningbouw kan ook in het gebied Poppenroede Maak een integraal structuurplan voor dit hele gebied incl kerklocatie aan Walcherse weg</p> <p>1 De bomenbuurt is een beschermd stadsgezicht Aanduiden op kwahteitskaart</p>		<p>A Van de wijkvisie De Griffioen is kennis genomen</p> <p>B Hoewel prognoses qua bevolkings- en huishoudensgroei in het verleden dikwijls onderschat werden, houden we vast aan de door de provincie afgegeven prognose, omdat we deze het meest betrouwbaar achten Indien nodig kunnen deze aantallen gaandeweg worden bijgesteld Bij de zoektocht naar locaties voor woningbouw wordt overigens rekening gehouden met overprogrammering (130%)</p> <p>C In de Omgevingsvisie is benoemd dat de grootste opgave ligt op het gebied van nultredenwomngen, primair bedoeld voor de oudere doelgroep en al dan niet geclusterd (zie 3 2, 4 2 en 4 4) Ook de bouw van middendure huurwoningen heeft de aandacht (zie 4 2)</p> <p>D Inbreiding, herstructurering en verdichten zal inderdaad niet altijd mogelijk zijn Daarbij speelt de (beperkte) hoeveelheid groen in bepaalde wijken een rol Vandaar ook het in 4 4 opgenomen motto 'inbreiden waar het kan, uitbreiden als het moet'</p> <p>E Waarschijnlijk wordt hierbij bedoeld op het gebied tussen het station en de N57, ten oosten van het kanaal Door versnipperd eigendom, de noodzaak om bij woningbouw bedrijven te verplaatsen en diverse risicocontouren die over dit gebied liggen is dit geen locatie die voor de hand ligt als woningbouwlocatie</p> <p>F In 4 4 is aangegeven dat we op zoek gaan naar nieuwe woningbouwlocaties, ook buiten de stad Op de ontwikkelingskaart is hiervoor een zoekrichting aangegeven Nu zijn nog geen concrete locaties bekend, in september 2023 wordt deze zoektocht gestart</p> <p>G De contouren van de vastgestelde ontwikkelvisie zijn op de kaart aangeduid, inderdaad met de vermelding dat dit een reservelocatie voor woningbouw betreft De toevoeging 'reserve' is naar onze mening niet in strijd met het besluit van de gemeenteraad over deze locatie</p> <p>H In september 2023 start een participatietraject om te komen tot een keuze voor nieuwe woningbouwlocaties Dat proces zal uitwijzen of dit gebied een nieuwe woningbouwlocatie kan worden Het genoemde principebesluit uit 2018 heeft overigens betrekking op een landgoed in combinatie met natuurontwikkeling Dit staat als 'nieuwe natuur' op de ontwikkelingskaart aangeduid, als onderdeel</p>	A t/m I Tekst en kaart zijn niet gewijzigd

			van het Natuurnetwerk Zeeland Grootschalige woningbouw ligt daardoor niet voor de hand I De bomenbuurt is geen onderdeel van het beschermd stadsgezicht, maar is wel een gemeentelijk monument Er is voor gekozen om niet alle monumenten op de kwaarteitskaart te zetten	
9	Provincie Zeeland	Brief van 08-03-2023		
	<p>Positief over het formuleren van Walcherse ambities over cultuurlandschap, toerisme en mobiliteit</p> <p>A. Wellicht ook wonen en bedrijvigheid verder uitwerken op regionale schaal.</p> <p>B De Zeeuwse Kustvisie en de Gebiedsvisie Veerse Meer zijn niet alleen provinciaal beleid, maar door alle partners ondertekend</p> <p>C We missen het waterrecreatieve deel het Kanaal door Walcheren en de stad Middelburg, de jachthaven en daarmee de relatie met de kwaliteit van voorzieningen in het Veerse Meer Maar ook missen we bijvoorbeeld bereikbaarheid voor de waterrecreanten van, in en naar de stad door gebruik van bruggen en sluizen en de verbinding naar het Veerse Meer</p>		<p>A Op het gebied van wonen vindt regelmatig ambtelijk en bestuurlijk op Walchers niveau afstemming plaats, ook in het kader van de recent gesloten woondeal Daarbij is ook aandacht voor complementair woningaanbod en de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van aanbod voor aandachtsgroepen Doordat de Omgevingsvisie van Veere inmiddels is vastgesteld, is het echter geen optie meer om in alle drie de visie hier een eensluidende tekst over op te nemen Ook op het gebied van bedrijvigheid wordt samengewerkt, onder meer door het gezamenlijk opstellen van een Walchers bedrijventerreinenprogramma</p> <p>B Dat is correct, de tekst zal hierop worden aangevuld Waterrecreatie is een belangrijk deel van de recreatie De tekst in hoofdstuk 2 wordt hierop aangevuld Ten aanzien van de langetermijnvisie zijn geen grote wijzigingen in het beleid voorzien</p>	<p>A Tekst is niet gewijzigd</p> <p>B In 4 2 is de tekst "het provinciaal beleid van de Kustvisie" gewijzigd in "het beleid van de Kustvisie"</p> <p>C De tekst onder 2 5 wordt aangevuld met <i>Het Veerse Meer speelt een belangrijke rol voor overwinterende en doortrekkende vogels en is aangewezen als Natura2000 gebied Voor de (water)recreatie is aanwezigheid van de jachthaven, en het kanaal dat een verbinding vormt naar zowel de Westerschelde als het Veerse Meer en de Oosterschelde, is een belangn/ke kwaliteit</i></p>
10	RUD Zeeland	Brief 08-03-2023		
	<p>Visie maakt gedegen indruk</p> <p>A Benoem de klassieke milieuaspecten luchtkwaliteit, bodem, waterkwaliteit, geluid, geur, lichten externe veiligheid</p> <p>B De energietransitie heeft ook neveneffecten op geluid en externe veiligheid Besteed daar aandacht aan</p> <p>C Tot 2050 is het nog nodig om uitstoot verontreinigde stoffen te beperken</p>		<p>A De milieuaspecten zullen worden benoemd B De neveneffecten zullen worden benoemd C Beperking uitstoot zal worden benoemd</p>	<p>A Tekst onder 4 3 is aangevuld met <i>De basis is van een gezonde leefomgeving is een goed milieu waaronder een goede bodem- en luchtkwaliteit, weinig geluid-, geur- en lichthinder en een hoge externe en sociale veiligheid Tevens is een kopje 'Veiligheid toegevoegd' met Een gezonde stad is natuurlijk in de eerste plaats een veilige stad Daarbij wordt naast waterveiligheid (besproken in paragraaf 4 5) gedacht aan sociale veiligheid, verkeersveiligheid en externe veiligheid Sociale veiligheid is altijd onderdeel van de ontwerpogave bij nieuwe ontwikkelingen Met betrekking tot verkeersveiligheid is er vooral aandacht voor verkeersstromen met verschillende snelheden In dit verband wordt het landbouwverkeer in de dorpskernen genoemd Middelburg denkt mee over een oplossing voor het zware landbouwverkeer door het dorp Nieuw- en Sint Joosland</i></p> <p>B Op het gebied van veiligheid is onder andere het transport van gevaarlijke stoffen over de weg, het spoor, het water, via buisleidingen en de veiligheidszones van bedrijven met werkzaamheden/opslag van gevaarlijke stoffen, een belangrijk aandachtspunt bij nieuwe ontwikkelingen</p>

				<p>C Tekst onder 4 5 is aangevuld met <i>De energietransitie zal leiden tot nieuwe uitdagingen met betrekking tot veiligheid en geluid Zo kunnen zonnecollectoren en accu's brandveiligheidsrisico's verhogen en zullen bij warmtepompen en windmolens geluidseffecten spelen Deze effecten zullen worden meegewogen bij het verlenen van vergunningen</i></p> <p>D De tekst onder 4 5 is aangevuld met <i>Tot 2050 is het nog nodig om uitstoot verontreinigde stoffen te beperken</i></p>
1 1	<i>Erfgoed Zeeland</i>	<i>Brief 08-03-2023</i>		
	<p>Positief over bewustzijn van geschiedenis, landschap en erfgoed</p> <p>A Het gebied bij Arnemuiden ten oosten van de Veerseweg en De Blikkendijk is ook nieuwlandpolder</p> <p>B Evt vliedbergen weergeven (in ieder geval in de structuurkaart cultuurhistorie)</p> <p>C De Kaart Cultuurhistorie Zeeland moet ge-updatet en onderhouden worden EZ wil graag bijdrage leveren</p> <p>D Immaterieel erfgoed benoemen Aanbeveling Brochure Ruimte voor immaterieel erfgoed van RCE</p>		<p>A De kaart zal hierop worden aangepast</p> <p>B Niet alle cultuurhistorische elementen zijn opgenomen in de kwaarteitskaart, maar zullen wel zo veel mogelijk worden opgenomen in de cultuurhistorische kaart</p> <p>C De Kaart Cultuurhistorie Zeeland is een initiatief van de Provincie Zeeland Hieraan dragen ook de Walcherse gemeenten bij door het in kaart brengen van het cultureel erfgoed in het kader van de inventarisatie voor de Omgevingswet WIJ zullen u betrekken</p> <p>D Het immaterieel erfgoed zal worden benoemd</p>	<p>A Kaart is gewijzigd</p> <p>B Kaart is niet gewijzigd</p> <p>C Tekst is niet gewijzigd</p> <p>D Tekst onder 4 1 is aangevuld met <i>Ons fysiek erfgoed vormt veelal ook het historisch decor van ons immaterieel erfgoed zoals festiviteiten, rituelen, sociale gebruiken en traditioneel vakmanschap/ambachten Het borgen van de verbondenheid van dit 'levend erfgoed' met haar fysieke historische leefomgeving is dan ook van groot belang</i></p>
12	<i>Waterschap Scheldestromen</i>	<i>e-mail 09-03-2023</i>		
	<p>Positief over klimaatadaptieve maatregelen</p> <p>A De visie zoals WIJ die ontvingen bevat alleen tekst Locatiekeuze voor nieuwbouw kunnen WIJ daardoor niet toetsen op effecten voor het watersysteem en waterveiligheid</p> <p>B WIJ zien het waterschap als partner in het proces van klimaatadaptieve maatregelen</p> <p>C In stuk heeft u het over een veiligheid van 1 4000 Volgens onze informatie is dit niet actueel WIJ gaan uit van een hogere waterveiligheid (nieuwe normering) van 1 100 000 in 2050 Daarvoor worden de komende decennia de waterkeringen versterkt</p> <p>D Naast de primaire waterkering zijn in de gemeente ook regionale waterkeringen gelegen (Kanaal door Walcheren, havengebied) en langs hetVeerse Meer</p>		<p>A De (zoek)locaties voor nieuwbouw worden aangegeven op de kanskaart Als er concrete locaties in beeld zijn, zullen WIJ deze locaties vanzelfsprekend met het waterschap bespreken</p> <p>B Ook dit is vanzelfsprekend</p> <p>C In de ontwerp Omgevingsvisie zullen WIJ de waterveiligheidsnorm aanpassen</p> <p>D Dat is correct maar dat maakt voor de koers van Middelburg geen verschil Er is voor gekozen niet compleet te willen zijn in de Omgevingsvisie ten aanzien van de uitgangssituatie, maar alleen in te gaan op zaken die bepalend zijn voor het gemeentelijk beleid</p>	<p>A Tekst en kaart worden niet gewijzigd</p> <p>B Tekst wordt niet gewijzigd</p> <p>C De tekst onder 3 6 wordt gewijzigd in <i>Van het bebouwd gebied zijn vooral Middelburg-Zuid en Dauwendaele en Mortiere kwetsbaar voor een overstroming vanuit de Westerschelde De dijken zijn aangelegd volgens de wettelijke norm van 1 4000 (kansverhouding) Door een maaiveld onder zeeniveau kan het water bij een dijkdoorbraak in deze gebieden met meer dan 3 meter stijgen Het water staat dan halverwege de eerste verdieping Hoewel die kans klein is - de primaire keringen zijn op orde - kunnen de gevolgen groot zijn In deze wijken wonen gezamenlijk zo'n 16 000 mensen De komende jaren wordt gewerkt aan het verbeteren van de waterveiligheid door de dijken aan te passen zodat ze voldoen aan de nieuwe wette lijke norm 1 100 000 De Zeeuwse en Middelburgse klimaatadaptatiestrategie is er niet op gericht om alle woningen en bedrijven uit deze gebieden te slopen, dat zou in ons deltagebied een veel te extreme maatregel zijn</i></p> <p>De tekst onder 4 5 is aangevuld met <i>Van het bebouwd gebied zijn Middelburg-Zuid en Dauwendaele en Mortiere kwetsbaar bij een overstroming vanuit de Westerschelde De kwetsbaarheid vertaalt zich in dit gebied door de combinatie van een laag maaiveld (onder NAP) en relatief</i></p>

hoge bevolkingsdichtheid (woonwijken Vlissingen en Middelburg) De waterstand bij een overstroming kan tot circa 3m boven maaiveld stijgen De dijken voldoen aan de wettelijke norm van 1 4000 (kansverhouding) én worden komende jaren aangepast waardoor ze voldoen aan de nieuwe wettelijke norm van ca 1 100 000 Toch moeten we in deze lage gebieden terughoudend zijn met het huisvesten van vitale en kwetsbare functies zoals bijvoorbeeld een ziekenhuis Als er geen alternatieve locatie is, dan treffen we maatregelen om schade en slachtoffers zo veel mogelijk te beperken

D Tekst wordt niet gewijzigd

Dorpsvereniging Nieuw- en Sint Joosland

e-mail 26-03-2023

Pro forma reactie ingediend Op 21 maart mondeling gereageerd, op 26 maart schriftelijke reactie ingestuurd A **Regio Walcheren** Te veel nadruk op de regio Walcheren, te weinig op de oostflank van de gemeente Voorbeeld is verkeersontsluiting Arnhemuiden, de visie daarop (de oplossing daarvoor) is niet aangegeven

B **Energielandschap** Er wordt een energielandschap geprojecteerd in het zuidelijk deel van de Oud Sint Joosland polder Daar is nog geen beleid voor De aanwezige (ondergrondse) infrastructuur kan ook benut worden voor het Sloegebied en is dus een onheus argument De windmolens hadden er nooit moeten komen Energielandschap opent ook de weg naar opslag, waterstofproductie e d Derhalve dit energielandschap schrappen

C **Woningbouw** Men moet naarstig op zoek naar nieuwe woningbouwlocaties Trekdijs biedt mogelijkheden voor semi-permanente woningen

D De mogelijkheden om **Mortiere, Nieuwland en Arnhemuiden** te laten samensmelten komt niet aan de orde

E **Mobiliteit** Geen visie op landbouwverkeer Onderbelicht A58, emissies van geluid en licht Mobiliteitshub bij Jumbo Arnhemuiden?

F **Bedrijventerreinen** Welke alternatieven zijn er voor de Trekdijs?

G **Energietransitie.** Te weinig visie

H **Groene longen.** Mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik

I **Beroepsbevolking.** Bereikbaarheid vergroten met busbanen, hifietspaden

J. **Waterberging komt nauwelijks aan de orde.**

K **Afval** Een Walcherse inzameldienst en bronbestrijding zie ik niet terug

A WIJ zijn het met u eens dat er meer over Walcheren dan over de grens met Goes en Borsele is gezegd Mogelijk komt dat doordat er Walcherse (regionale) samenwerkingen zijn op o a het gebied van wonen, bedrijven en mobiliteit De gebiedsontsluiting voor het Veerse Meer is een apart traject, waar verschillende overheden bij betrokken zijn De voorkeursoplossing is nog niet bekend Maar op de kaart zullen WIJ schematisch aangeven dat er een nieuwe ontsluitingsweg komt

B WIJ handhaven de locatie van het energielandschap omdat dit de meest voor hand liggende locatie is en aansluit op het NOVEX gebied Het energielandschap zal worden uitgewerkt in een programma, waarbij bewoners worden betrokken

C Gezien de excentrische ligging van deze locatie acht de gemeente dit geen goede locatie voor semi-permanente woningen Voor permanente woningen is het door de diverse belemmeringen (geluid, hoogspanningstracé) nog minder geschikt

D In de kwaaltesatlas uit 2010 was tussen Middelburg en Nieuw- en Sint Joosland een zone met natuur/waardevol groen aangegeven en tussen Nieuw- en Sint Joosland een (groene) geleedingszone De hoofdgroenstructuur tussen Middelburg en Nieuw- en Sint Joosland staat ook nu op de ontwikkelingskaart Het laten samensmelten van Nieuw- en Sint Joosland en Arnhemuiden lijkt door de onderlinge afstand niet realistisch

E De overlast van landbouwverkeer door het dorp Nieuw- en Sint Joosland is bij de gemeente bekend Dit verdient de aandacht De tekst zal hierop worden aangevuld In Arnhemuiden wordt gezocht naar een mobiliteitshub in de buurt van de A58 en de Jumbo

A Kaart is gewijzigd

B De legenda-eenheid op de ontwikkelingskaart is gewijzigd in "zoekgebied energielandschap" Onder 4 5 is de tekst aangevuld Volgens de afspraken uit de Regionale Energiestrategie (RES 1 0) zat Middelburg de energie die in de gemeente wordt gebruikt, binnen de gemeente opwekken Zonne-energie opgewekt op daken - ofwel 'zon op daken' - is daarvoor lang niet genoeg De extra benodigde energie zal voornamelijk van (grote) windmolens komen, eventueel in combinatie met zon op land Wind levert een vier keer hoger rendement dan zonne-energie, omdat het in Nederland vaker waait dan zonnig is We beseffen dat dit een enorme opgave is Zouden we met de technologie van dit moment alle energie moeten opwekken met zonnecollectoren, dan zou 15% van het areaal van de gemeente bedekt zijn met zonnepanelen' Om een gefaseerde en realistische uitvoering te geven aan de energie-opgave, moet deze nog worden uitgewerkt in tussendoelen voor 2030 en 2040 Een uitbreiding van het energielandschap aan de Sloeweg ligt voor de hand, mede omdat hier de (ondergrondse) infrastructuur ligt De uitwerking van dit energielandschap gebeurt in een programma (uitwerking omgevingsvisie), met betrokkenheid van de inwoners van deze polders en het dorp Nieuw- en Sint Joosland In hoofdstuk 5 is opgenomen dat het energielandschap wordt uitgewerkt in een programma

C Tekst is niet gewijzigd Op kaart is voor de Trekdijs aangegeven dat toekomstige invulling nog niet bekend is

D De tekst is niet gewijzigd

E De tekst onder 4 5 is aangevuld met Met betrekking tot verkeersveiligheid is er vooral aandacht voor verkeersstromen met verschillende snelheden In dit verband wordt het landbouwverkeer in de dorpskernen genoemd Middelburg denkt mee over een oplossing voor

- F Over de Trekdiijk is door de gemeenteraad nog geen nieuw besluit genomen, dus daar lopen we nog niet op vooruit Uitbreiding van de locatie Keetweg tot een echt bedrijventerrein zien we niet als optie, vanwege de gebrekkige bereikbaarheid
- G Om de energietransitie naar CO2-neutraal helemaal te doorlopen zijn tussenstappen nodig Dit zal worden uitgewerkt in een programma (uitwerking van de Omgevingsvisie), met participatie van betrokkenen
- H De groenstructuur wordt momenteel uitgewerkt in een kansenkaart
- I Eind 2024 volgt er een nieuwe bus concessie De Omgevingsvisie zet voor de lange termijn vooral in op hubs voor ov, inclusief flextaxi's en deelmobiliteit
- J Hoewel waterberging in het ruimtelijke ordeningsproces middels de verplichte watertoets geborgd is, zullen wij in de ontwerp Omgevingsvisie ook het stedelijk waterprogramma 2021-203 noemen
- K Er is voor gekozen om het inzamelen zelf te blijven doen In de Omgevingsvisie is genoemd dat afvalinzameling gescheiden is en uitgaat van 'afval is grondstof'
- Algemeen Op de ontwikkelingskaart is voor Nieuw- en Sint Joosland aangegeven dorpsimpuls Hiervoor is een dorpsvisie nodig die dorp en gemeente gezamenlijk zullen oppakken
- het zware landbouwverkeer door het dorp Nieuw- en Sint Joosland*
- F Op kaart is voor de Trekdiijk aangegeven dat toekomstige invulling nog niet bekend is
- G In hoofdstuk 5 is het Energielandschap genoemd als een van de programma's die op korte termijn dient te worden uitgewerkt
- H Tekst is niet gewijzigd Tekst is niet gewijzigd De tekst onder 5
- I 2 is aangevuld met *Een voorbeeld van een programma is het*
- J *Stedelijk Waterprogramma Middelburg 2021-2030*
Tekst is niet gewijzigd
- K De tekst onder 4 3 is aangevuld *De inwoners van Nieuwen Sint Joosland hebben goede ideeën over hoe ze de vitaliteit van hun dorp kunnen vergroten Het dorp is na de aanleg van de A58 min of meer afgesneden van Middelburg en de overige kernen van de gemeente Dat leidt ertoe dat de groei van het dorp minder groot is dan in de overige gebieden Tegelijkertijd is het buitengebied van Nieuw- en Sint Joosland aan veranderingen onderhevig De kracht van het dorp is zonder meer de sterke sociale cohesie en de aanwezigheid van een goede basisschool Met deze ingrediënten zullen de gemeente en de dorpsbewoners kijken hoe het dorp een impuls zou kunnen krijgen Hierbij moeten we wel oog hebben voor de grote opgaven waar we als gemeente voor staan (denk aan de transities in de landbouw en de energietransitie) en waarvan een deel van de oplossing voor die grote opgaven in en rondom het buitengebied van Nieuw- en Sint Joosland gerealiseerd kunnen worden*

Overige wijzigingen ten opzichte van het voorontwerp

Naar aanleiding van interne feedback, voortschrijdend inzicht en aanvullingen is het voorontwerp op een aantal onderwerpen nog gewijzigd of aangevuld. De inhoudelijke wijzigingen zijn hieronder weergegeven. Er kan een redactioneel verschil zijn tussen de tekst in deze antwoordnota en de uiteindelijke tekst in de Omgevingsvisie.

Hfdst	Onderwerpen	Voorontwerp	Ontwerp
sam	Samenvatting		
inh	Inhoudsopgave	<i>Dat betekent dat er nog wel een uitbreidingslocat/e gezocht moet worden</i>	<i>Dat betekent dat er nog wel een of meer uitbreidingslocaties gezocht moeten worden</i>
1 4	Wijk- en dorpsvisies	Middelburg doet dat door [] wijk- en dorpsvisies te maken	<i>Middelburg doet dat door uitwerkingen te maken van de beleidsuitspraken in deze visie en voor gebieden die een impuls nodig hebben - met inbreng van inwoners - een plan te maken</i>
1 6	Uitgebreid participatieproces	-	<i>Toegevoegd Hiernaast is uitgebreid geparticipeerd met externe belanghebbenden, zoals waterschap Scheldestromen, Zeeuwse Milieufederatie, Woongoed Middelburg en Evides</i>
2 1	Stadsrechten	<i>In 2017 werd door Graaf Willem II een eerder (ouder) verleend stadsrecht herbevestigd</i>	<i>In 1217 werd door gravin Johanna I van Vlaanderen en graaf Willem 1 van Holland stadsrechten aan Middelburg verleend</i>
	Geschiedenis	<i>Na de gouden eeuw brak er namelijk juist een periode van armoede aan</i>	<i>Rond 1800 brak er namelijk juist een periode van armoede aan</i>
32	Wonen		<i>Toegevoegd De prijzen van nieuwbouwwoningen blijven onverminderd hoog, zodat de nieuwbouwwoningmarkt in 2023 'op slot' is gegaan. Nieuwbouwwoningen worden nog maar nauwelijks verkocht, ondanks de grote behoefte aan nieuwe woningen. De nieuwbouwwoningen beter betaalbaar maken is dus een grote uitdaging, die grotendeels echter niet door de gemeente opgelost kan worden.</i> <i>Verder is toegevoegd In de woondeal (februari 2023) tussen Zeeuwse gemeente, provincie en Rijk is voor Middelburg afgesproken minimaal 2 282 woningen voor de periode 2022-2030</i>
32	Wonen	<i>Maar ondanks de vele projecten die momenteel in voorbereiding zijn,</i>	<i>Maar ondanks de vele projecten die momenteel in voorbereiding of uitvoering zijn,</i>
36	Khmaatadaptatie	-	<i>Toegevoegd In Middelburg hebben we in september 2022 en juni 2023 bijvoorbeeld veel wateroverlast ervaren vanwege heftige regenval</i>
36	Groen	<i>In Middelburg is vooral in de binnenstad en op Arnestein relatief weinig groen en juist veel verhard oppervlak aanwezig</i>	<i>In Middelburg is vooral in de binnenstad en op Arnestein relatief weinig openbaar groen en juist veel verhard oppervlak aanwezig</i>
4 1	Erfgoed	<i>De vele monumenten van Middelburg en Arnemuiden en het beschermd stadsgezicht, vertellen het verhaal van onze geschiedenis en zorgen voor een mooie, sfeervolle binnenstad</i>	<i>De vele monumenten van Middelburg en Arnemuiden en het beschermd stadsgezicht van de binnenstad van Middelburg en de Noordweg, vertellen het verhaal van onze geschiedenis en zorgen voor een mooie, sfeervolle binnenstad</i>
4 1	Beschermd stadsgezicht	<i>Zonnepanelen zijn soms mogelijk, maar wanneer de daken aan de straatzijde liggen, vaak ook niet</i>	<i>We gaan daarvoor op zoek naar een balans tussen behoud van de monumentale waarde en (daar waar dat speelt) uitstraling in het beschermd stadsgezicht enerzijds</i>

			en de noodzaak van het verduurzamen en energiebesparing om monumenten aantrekkelijk te houden voor bewoning en instandhouding anderzijds
4 1	Rustig, maar ook bruisend	<i>Bij toekomstige ontwikkelingen is geluid in woonomgevingen een belangrijk afwegingscriterium</i>	<i>Bij toekomstige ontwikkelingen worden alle milieuaspecten - waaronder geluid - meegenomen in de afweging</i>
4 1	Toerisme en een leefbare binnenstad	<i>Toeristen en bezoekers in de binnenstad kunnen in 2050, en ver daarvoor, niet meer parkeren in het openbare gebied (zie paragraaf 4 2 onder mobiliteit) Het particulier verhuren van kamers (bijvoorbeeld via Airbnb) wordt niet meer toegestaan, omdat toerisme dan ten koste gaat van het aanbod van woningen</i>	<i>In aansluiting op deze Omgevingsvisie wordt gewerkt aan een beleidsplan voor toerisme in Middelburg In dat beleidsplan worden de kaders waarbinnen toeristische ontwikkelingen nog kunnen plaatsvinden nader uitgewerkt</i>
4 1	Onderwijs	<i>Ook op het gebied van onderwijs heeft de gemeente veel aanbod 18 basisscholen, scholen voor speciaal- en voortgezet onderwijs, Scalda (MBO), de HZ University of Applied Sciences (HBO) en University College Roosevelt of UCR (WO)</i>	<i>Ook op het gebied van onderwijs heeft de gemeente veel aanbod Er zijn twintig basisscholen, dertien scholen voor speciaal- en voortgezet onderwijs, Scalda (MBO), HZ University of Applied Sciences (HBO) en University College Roosevelt of UCR (WO)</i>
4 2	Titel hoofdstuk	<i>Werken aan goede groei</i>	<i>Werken aan evenwichtige groei</i>
4 2	Waterpark	-	<i>De procedure voor dat bestemmingsplan zal naar verwachting in 2023 worden afgerond en dan leidend zijn voor de verdere ontwikkeling van dat gebied</i>
4 2	Toerisme	<i>Voor het overige is - conform de Gebiedsvisie Veerse Meer - in de gemeente Middelburg aan het Veerse Meer geen ruimte meer voor extra verblijfseenheden We volgen daarmee het provinciale beleid van de Kustvisie Ook aan de Walcherse kust is de ruimte voor groei zeer beperkt, alleen in bepaalde gebieden en bij een aanzienlijke kwaliteitsverbetering van de omgeving, kunnen vakantieverblijven worden ingepast</i>	<i>Voor het overige is - conform de Gebiedsvisie Veerse Meer - in de gemeente Middelburg aan het Veerse Meer geen ruimte meer voor extra verblijfseenheden We volgen daarmee het beleid van de Gebiedsvisie Veerse Meer</i>
4 2	Toeristische verhuur	<i>Toeristische verhuur van woningen buiten de binnenstad leggen we sterk aan banden</i>	<i>Toeristische verhuur van woningen binnen en buiten de binnenstad leggen we aan banden</i>
42	Mobiliteit	<i>In 2050 is een snelle en regelmatige verbinding tussen Middelburg en Vhssingen</i>	<i>In 2050 is een snelle en regelmatige openbaar vervoerverbinding tussen Middelburg en Vhssingen</i>
4 2	Mobiliteit	<i>De autoluwe binnenstad is gerealiseerd en bezoekers aan de binnenstad parkeren hun auto in de parkeergarages of op parkeerterreinen aan de rand van de binnenstad Goede looproutes verbinden de parkeervoorzieningen met de binnenstad</i>	<i>De autoluwe binnenstad is gerealiseerd en bezoekers aan de binnenstad parkeren hun auto in de parkeergarages of op parkeerterreinen aan de rand van de (binnen)stad Goede en aantrekkelijke looproutes verbinden de parkeervoorzieningen met de binnenstad</i>
42	Actieplan binnenstad herijken		<i>Actieplan binnenstad herijken Veel van onze ambities hebben invloed op de binnenstad van Middelburg transformaties, autoluw maken, vergroening, versterken erfgoed Daarnaast zijn altijd ontwikkelen in het winkel- en horecabestand die vragen om een goede visie op het totaal Dit zal worden uitgewerkt in een programma voor de binnenstad (zie ook hoofdstuk 5)</i>
4 3	Vitaliteit	-	<i>Toegevoegd Middelburg is ook gastvrij, voor studenten, vluchtelingen en statushouders en er is een sterke sociale samenhang mensen ontmoeten elkaar</i>

4 3	Impuls Nieuw- en Sint Joosland		<p>Toegevoegd <i>De inwoners van Nieuw- en Sint Joosland hebben goede ideeën over hoe ze de vitaliteit van hun dorp kunnen vergroten Het dorp is na de aanleg van de A58 min of meer afgesneden van Middelburg en de overige kernen van de gemeente Dat leidt ertoe dat de groei van het dorp minder groot is dan in de overige gebieden Tegelijkertijd is het buitengebied van Nieuw- en Sint Joosland aan veranderingen onderhevig De kracht van het dorp is zonder meer de sterke sociale cohesie en de aanwezigheid van een goede basisschool Met deze ingrediënten zullen de gemeente en de dorpsbewoners samen kijken hoe het dorp een impuls zou kunnen krijgen Hierbij moeten we wel oog hebben voor de grote opgaven waar we als gemeente voor staan (denk aan de transities in de landbouw en de energietransitie) en waarvan een deel van de oplossing voor die grote opgaven in en rondom het buitengebied van Nieuw- en Sint Joosland gerealiseerd kunnen worden</i></p>
4 3	Wonen en zorg		<p>Wonen en zorg <i>De ontwikkeling van de woonservicezones in de jaren 2000 zijn een goede ontwikkeling geweest voor Middelburg Het koppelen van woningen - bij voorzieningen - en zorg heeft een versterking van de wijkcentra gebracht Momenteel wordt een nieuwe woonzorgvisie ontwikkeld, waarin wonen en zorg voor de gehele gemeente wordt bekeken De woonzorgvisie wordt een van de programma's die gekoppeld zijn aan de Omgevingsvisie</i></p>
4 3	Waterkwaliteit	<p><i>De waterkwaliteit van polderwater en binnenstedelijk water is sterk verbeterd Voor het Veerse Meer is een oplossing gevonden voor de zuurstofloosheid in de zomer en de plagen van exoten als de Japanse kruiskwal en de Japanse oester</i></p>	<p><i>Het is onze ambitie om samen met medeoverheden te zorgen voor schoon gronden oppervlaktewater te zorgen voor schoon grond- en oppervlaktewater We streven ernaar dat onze wateren voldoen aan de Kaderrichtlijn Water, zodat we in de toekomst schoon drink- en zwemwater tot onze beschikking hebben Voor het Veerse Meer is een oplossing gevonden voor de zuurstofloosheid in de zomer en de plagen van exoten als de Japanse kruiskwal en de Japanse oester We voldoen aan de drie gemeentelijke watertaken (de plicht om stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren en de zorg voor hemelwater en grondwater) Onze Omgevingsvisie sluit aan op de Visie Waterketen Zeeland van de Samenwerking (Afval)waterketen Zeeland</i></p>
4 3	Veiligheid		<p>Veiligheid <i>Een gezonde stad is natuurlijk in de eerste plaats een veilige stad Daarbij wordt naast waterveiligheid (besproken in paragraaf 4 5) gedacht aan sociale veiligheid, verkeersveiligheid en externe veiligheid Sociale veiligheid is altijd onderdeel van de ontwerpogave bij nieuwe ontwikkelingen Met betrekking tot verkeersveiligheid is er vooral aandacht voor verkeersstromen met verschillende snelheden In dit verband wordt het landbouwverkeer in de dorpskernen genoemd Middelburg denkt mee over een oplossing voor het zware landbouwverkeer door het dorp Nieuw- en Sint Joosland Op het gebied van veiligheid is onder andere het transport van gevaarlijke stoffen over de weg, het spoor, het water, via buisleidingen en de veiligheidszones van bedrijven met werkzaamheden/opslag van gevaarlijke stoffen, een belangrijk aandachtspunt bij nieuwe ontwikkelingen</i></p>
43	Autoluwe binnenstad	<p><i>De auto daarentegen neemt in 2050 een minder prominente plaats in Een concreet voorbeeld daarvan is de transformatie van het Damplein van parkeerplaats naar groen (of blauw) verbijfsplein</i></p>	<p><i>Ten aanzien van het beleid tot het verder realiseren van een autoluwe binnenstad, zal gekeken worden of mogelijkheden bestaan om parkeerlocaties/-pleinen te transformeren van parkeerplaats naar groen (of blauw) verbijfsplein (bijvoorbeeld de locatie Damplein)</i></p>

4 3	Bezorgbusjes	<i>we maken beleid om de overlast van bezorgbusjes in woonwijken drastisch terug te dringen</i>	- (verwijderd)
4 3	Parkeernorm	<i>Na realisatie van nieuwe parkeerterreinen of - garages verlagen we de parkeernorm voor de binnenstad Dit vergemakkelijkt nieuwbouw en transformatie van gebouwen (bijvoorbeeld van kantoor naar hotel), omdat bij nieuwe ontwikkelingen altijd aan de parkeernorm moet worden voldaan</i>	- (verwijderd omdat dit te specifiek is Er wordt een aparte parkeernota gemaakt)
44	Woningen	<i>Onder het motto 'inbreiden waar het kan, uitbreiden als het moet' is er een inventarisatie gedaan van mogelijke nieuwe woonlocaties In totaal zijn we op zoek naar ruimte voor zo'n duizend woningen (de overige woningen zitten al in de planning), waarvan 750 sociale huur Uit de inventarisatie blijkt dat deze aantallen bij lange na niet gehaald kunnen worden door verdichting/inbreiding In de groene longen mag niet worden gebouwd De parken (Het Meiveld, Toorenvheld, EUa Fitzgeraldpark, Molenwaterpark, Amahapark en Vogelpark) zullen niet worden verkleind Dus zoeken we naar een passende extra uitbreidingslocatie Ook Cleene Hooge is in beeld als woningbouwlocatie onder de voorwaarden van de ontwikkelvisie die de raad in 2019 heeft vastgesteld Belangrijk bij alle stadsranden is dat een goede overgang van stad naar open landschap wordt gemaakt, waarbij aanwezige landschappelijke waarden worden gerespecteerd danwel benadrukt</i>	<i>Onder het motto 'inbreiden waar het kan, uitbreiden als het moet' wordt in het najaar van 2023 door een inwonerberaad een advies gegeven aan de gemeenteraad over nieuwe woonlocaties Dit advies wordt door de gemeenteraad betrokken bij de vaststelling van de kansenkaart die na vaststelling deel uitmaakt van deze Omgevingsvisie In totaal zijn we op zoek naar ruimte voor zo'n duizend woningen (de overige woningen zitten al in de planning), waarvan 750 sociale huur Uit een eerste inventarisatie blijkt dat deze aantallen bij lange na niet gehaald kunnen worden door verdichting/inbreiding In de groene longen mag niet worden gebouwd De parken (Het Meiveld, Toorenvheld, Ella Fitzgeraldpark, Molenwaterpark, Amahapark, <u>Sprencpark</u> en Vogelpark) zullen niet worden verkleind Dus zoeken we naar een of meer passende extra uitbreidingslocaties Ook Cleene Hooge is daarbij in beeld, <u>zij het als een reservelocatie</u>, voor woningbouwlocatie en onder de voorwaarden van de ontwikkelvisie die de raad in 2019 heeft vastgesteld Belangrijk bij alle stadsranden is dat een goede overgang van stad naar open landschap wordt gemaakt, waarbij aanwezige landschappelijke waarden worden gerespecteerd dan wel benadrukt <u>In dit kader gaat speciale aandacht uit naar de geleidingszone tussen Middelburg en Vhssingen De openheid van deze zone is een belangrijke waarde Rode ontwikkelingen zijn slechts mogeh/k als ze voldoende rekening houden met landschap en natuur</u></i>
4 4	Bedrijventerreinen	<i>Naast woningen bestaat het bebouwd gebied in Middelburg uit voorzieningen, kantoren en bedrijven Bedrijven zijn nu gevestigd op Arnestein, in Mortiere, in Ramsburg, aan de Keetdijk bij Arnemuiden en aan de Van Cittersweg in Arnemuiden Omdat deze bedrijventerreinen zo goed als vol zijn, wordt er een nieuw bedrijventerrein ontwikkeld in de oksel van de Sloeweg en de A58 de locatie Trekdijk De Trekdijk ontwikkelt zich als een duurzaam bedrijventerrein, met voornamelijk logistieke bedrijven Tot 2050 wordt geen uitbreidingslocatie voorzien</i>	<i>Naast woningen bestaat het bebouwd gebied in Middelburg uit voorzieningen, kantoren en bedrijven Bedrijven zijn nu gevestigd op Arnestein, in Mortiere, in Ramsburg, aan de Keetdijk bij Arnemuiden en aan de Van Cittersweg in Arnemuiden Omdat deze bedrijventerreinen zo goed als gevuld zijn, lijkt behoefte te bestaan aan een nieuw - duurzaam - bedrijventerrein Hiervoor was de Trekdijk - een locatie in de oksel van de A58 en de Sloeweg - in beeld maar door de uitspraak van de Raad van State in april 2023 is het eerdere bestemmingsplan hiervoor vernietigd Alvorens het proces voor een eventueel nieuw bedrijventerrein te starten, kiezen we ervoor om eerst het gesprek aan te gaan over het gewenste economisch profiel van onze gemeente Welke bedrijvigheid biedt kansen? Waaraan is behoefte? En wanneer die behoefte meer ruimte vraagt dan dat op dit moment op onze bestaande bedrijventerreinen aanwezig is, waar vullen we die behoefte dan in?</i>
4 4	Trekdijk		<i>Als het gaat om de toekomstige invulling van de locatie Trekdijk zelf doen we nu nog geen richtinggevende uitspraak Het proces daarvoor wordt pas gestart nadat het raadsonderzoek naar de eerdere procedure is afgerond</i>
44	Studentenhuisvesting		<i>Toegevoegd Het beleid voor studentenhuisvesting wordt parallel aan deze omgevingsvisie ontwikkeld Daarnaast vergt het uitgangspunt 'Middelburg als onderwijsstad' ook een breder beleid dan enkel de huisvesting van studenten en onderwijsinstellingen Deze bredere visie op Middelburg als onderwijsstad wordt verder uitgewerkt na vaststelling van deze Omgevingsvisie</i>

4 5	Af val	<i>In Middelburg is de grondstoffenkringloop in 2050 gesloten en bestaat er geen afval meer</i>	<i>In Middelburg is de grondstoffenkringloop in 2050 gesloten en bestaat nauwelijks afval meer</i>
4 5	Beroepsonderwijs	<i>Onze uitgangspositie is goed wij hebben middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs en universitair onderwijs</i>	<i>Onze uitgangspositie is goed wij hebben praktisch en theoretisch beroepsonderwijs</i>
4 5	Verontreinigde stoffen	-	<i>Tot 2050 is het nog nodig om uitstoot verontreinigde stoffen te beperken</i>
4 5	Pilot Sint Laurens Oost		<i>Om tot gesloten kringlopen te komen, moeten we veel meer in collectieven denken samen produceren en delen Vanuit binnen- en buitenland zijn voorbeelden voor handen van wijken die water, voedsel, energie en (vooreen deel) de bouwmaterialen lokaal produceren en laten circuleren De uitbreiding Sint Laurens Oost kan een pilot zijn voor een circulaire wijk</i>
4 5	Energietransitie	<i>Volgens de afspraken uit de Regionale Energiestrategie (RES 1 0) zal Middelburg de energie die in de gemeente wordt gebruikt, binnen de gemeente opwekken Zonne-energie opgewekt op daken - ofwel 'zon op daken - is daarvoor niet genoeg De extra benodigde energie zal voornamelijk van (grote) windmolens komen, eventueel in combinatie met zon op land Wind levert een vier keer hoger rendement dan zonne-energie, omdat het in Nederland vaker waait dan zonnig is Een uitbreiding van het energielandschap aan de Sloeweg ligt voor de hand, mede omdat hier de (ondergrondse) infrastructuur ligt</i>	<i>Volgens de afspraken uit de Regionale Energiestrategie (RES 1 0) zal Middelburg de energie die in de gemeente wordt gebruikt, binnen de gemeente opwekken Zonne-energie opgewekt op daken - ofwel 'zon op daken - is daarvoor lang niet genoeg De extra benodigde energie zal voornamelijk van (grote) windmolens komen, eventueel in combinatie met zon op land Wind levert een vier keer hoger rendement dan zonne-energie, omdat het in Nederland vaker waait dan zonnig is <u>We beseffen dat dit een enorme opgave is Zouden we met de technologie van dit moment alle energie moeten opwekken met zonnecollectoren, dan zou 15% van het areaal van de gemeente bedekt zijn met zonnepanelen¹</u> <u>Om een gefaseerde en realistische uitvoering te geven aan de energie-opgave, moet deze nog worden uitgewerkt in tussendoelen voor 2030 en 2040 Een uitbreiding van het energielandschap aan de Sloeweg ligt voor de hand, mede omdat hier de (ondergrondse) infrastructuur ligt De uitwerking van dit energielandschap gebeurt in een programma (uitwerking omgevingsvisie), met betrokkenheid van de inwoners van deze polders en het dorp Nieuw- en Sint Joosland</u></i>
45	Veilige energietransitie		<i>Toegevoegd De energietransitie zal leiden tot nieuwe uitdagingen met betrekking tot veiligheid en geluid Zo kunnen zonnecollectoren en accu's brandveiligheidsrisico's verhogen en zullen bij warmtepompen en windmolens geluidseffecten spelen Deze effecten zullen worden meegewogen bij het verlenen van vergunningen De Energietransitie brengt echter ook nieuwe veiligheidsrisico's met zich mee Het toenemende gebruik van accu's leidt bijvoorbeeld tot een groter risico op brand Bij initiatieven op het gebied van de energietransitie hebben we daarom vroegtijdig aandacht voor de veiligheidsrisico's en nemen we maatregelen om deze gevaren te voorkomen en te verkleinen</i>
4 5	Bluswater		<i>Bij het vasthouden van zoetwater ligt een koppelkans met het aspect veiligheid en meer specifiek de aanwezigheid van voldoende bluswater Een adequate en toekomstbestendige bluswatervoorziening is van belang voor het adequaat optreden van de brandweer Voorzieningen om zoet water vast te houden kunnen daarbij ook dienen als bron voor bluswater</i>
4 5	Bos		<i>Bos Voor biodiversiteit en houtproductie en CO2-binding hebben we ook meer bos nodig in Nederland In Middelburg kan bos worden toegevoegd aansluitend aan de bossen aan het Veerse Meer (zie de ontwikkelingskaart) Voor de toename van houtige</i>

			gewassen (boombeplantingen, heester, hagen) zijn legio mogelijkheden de boomdijken, op de kreekkruggen en nabij de dorpen en in de stadsranden Structuren met losse hagen (bijvoorbeeld meidoornhagen) kwamen van oudsher ook veel voor in de poelgronden H/e sluiten hiermee aan bij de Zeeuwse Bosvisie
4 5	Waterkwaliteit Veerse Meer		Waterkwaliteit Veerse Meer Om de waterkwaliteit van het Veerse Meer te verbeteren werkt Middelburg samen met andere overheden - onder leiding van Rijkswaterstaat - aan een waterkwaliteitsonderzoek en -programma
5 1	Participatie en wijkgericht werken	<p>Een belangrijk gegeven is dat deze kanteling niet alleen vanuit de overheid wordt gestuurd Ook vanuit de maatschappij komt deze op gang Steeds meer (groepen) inwoners kloppen bij de overheid aan met een initiatief Zij vragen de gemeente vaker om buiten de gebaande paden mee te zoeken naar mogelijkheden om hun initiatief te realiseren Denk daarbij niet alleen aan financiële middelen, maar ook aan ruimtelijke en wettelijke kaders Dit vraagt om een overheid die kan meebewegen op de cadans van de samenleving Een overheid die maatschappelijke initiatieven stimuleert en faciliteert</p> <p>Binnen de gemeente Middelburg zijn er elf wijken en dorpen, ieder met een eigen identiteit De meeste wijken en dorpen hebben een eigen wijkteam, dat gekoppeld is aan een wijkwethouder en een wijkmanager die werkt bij de gemeente Bij ontwikkelingen betrekken we de wijkteams actief Speelt er iets in een wijk, dan meldt het wijkteam dit gemakkelijk bij de wijkmanager of wijkwethouder en vice versa</p>	Hoe het wijkgericht werken precies vorm krijgt, wordt uitgewerkt in een programma
52	Programma's		De tekst uit het voorontwerp is volledig herschreven En de uitvoeringsagenda is toegevoegd
5 3	Financiële onderbouwing	<p>In de in november 2022 vastgestelde meerjarenbegroting zijn bedragen opgenomen voor de vorming van een investingsfonds in de periode 2023 tot en met 2026 wordt hiervoor jaarlijks €0,5 miljoen gereserveerd Deze bedragen zijn bedoeld als dekking voor langdurige kapitaalslasten (25 jaar) Dit gaat dan om investeringen om het gebied van wonen, zorg, verduurzaming en verkeer Nadere spelregels over de aanwending van deze gelden stellen we nog op De investeringsruimte die dit 'fonds' biedt wordt bepaald door de rentestand Met de huidige rente staat €0,5 miljoen aan dekking voor een investering van circa €8,5 miljoen Per 2026 is er dus ruimte om met deze dekking circa € 34 miljoen te investeren Loopt de rente de komende tijd verder op, dan heeft dit invloed op de investeringsruimte vanuit dit 'fonds'</p> <p>In het geval van investeringen in grond of panden bedoeld voor sloop+nieuwbouw, loopt dit via het grondbedrijf als bijschrijving op de boekwaarde Positieve en negatieve saldi op een ontwikkeling worden dan verrekend met de reserve grondbedrijf Op het moment dat het saldo van de reserve grondbedrijf en de risico's binnen het grondbedrijf met elkaar in evenwicht zijn, ontstaat er ruimte om de reserve af te romen en op die manier vanuit het grondbedrijf bij te dragen aan ander beleid Zoals nu voorzien (doorrekening grondbedrijf februari 2022)</p>	<p>In de in november 2022 vastgestelde meerjarenbegroting zijn bedragen opgenomen voor de vorming van een investingsfonds, die vervolgens in de kade mota 2024- 2027 deels zijn ingewisseld voor eenmalige middelen Hierdoor is er per eind 2023 een bedrag van €18,5 miljoen eenmalig beschikbaar Daarnaast is er geld beschikbaar als dekking voor langdurige kapitaalslasten (40 jaar) Dit gaat dan om investeringen om het gebied van wonen, zorg, verduurzaming en verkeer Nadere spelregels over de aanwending van deze gelden stellen we nog op Op basis van de huidige rentestand (peildatum juni 2023) is daarmee dekking voor een investering van circa €15,5 miljoen Er is dus ruimte om circa € 34 miljoen te investeren Loopt de rente de komende tijd verder op, dan heeft dit invloed op de investeringsruimte vanuit dit 'fonds'</p> <p>Ondanks het beschikbare budget is het belangrijk in de toekomst te anticiperen en (eenmalige) middelen te alloceren voor dit investingsfonds De investeringen als gevolg van de Omgevingsvisie zullen immers een groot beroep doen op de toekomstige financiële ruimte</p>

		<i>ontstaat hier pas vanaf 2026 voor het eerst ruimte voor Worden er binnen het grondbedrijf extra investeringen gedaan, dan heeft dit invloed op de mogelijkheden voor een afdracht vanuit de reserve</i>	
54	Omgevingswet	<i>De verwachting is dat de vaststelling van de Omgevingsvisie halverwege 2023 plaatsvindt</i>	<i>De verwachting is dat de vaststelling van de Omgevingsvisie in januari 2024 plaatsvindt</i>

Bijlage

Alle brieven zijn geanonimiseerd en gebundeld in '20230712 Inspraakreacties Omgevingsvisie gebundeld'

Analyse en advies

Aan Betreft S AZ+,
Door Analyse vier gemeentelijke (concept-)omgevingsvisies Sterk Consulting)
Ons kenmerk SAZ+/2022/1
Datum 25 januari 2023

Beste SAZ+ betrokkene,

Verschillende Zeeuwse gemeenten zijn bezig met het ontwikkelen van een omgevingsvisie, geheel in de geest van de aanstaande Omgevingswet. In deze integrale visies hoort ook een visie op de toekomst van het stedelijk waterbeheer (SWB), daarbij rekening houdend met een aantal ontwikkelingen zoals klimaatverandering en de energietransitie. De Omgevingswet bepaalt aan welke inhoudelijke eisen een omgevingsvisie moet voldoen en met welke aspecten rekening gehouden moet worden (zie art. 3.2 en 3.3 van de Omgevingswet). Het gaat hierbij om een visie op hoofdlijnen; nadere doorwerking vindt plaats in programma's en het omgevingsplan.

Wat zijn de wettelijke eisen voor de inhoud van een omgevingsvisie?

De Omgevingswet schrijft voor geen enkel beleidsdomein (zoals SWB) expliciet voor wat precies beschreven moet worden. Maar daar staat tegenover dat artikel 3.2 van de Omgevingswet duidelijk maakt dat een omgevingsvisie een beschrijving moet bevatten die mede bedoeld is voor de uitoefening van de bij wet toegeede taken en bevoegdheden. Kijkend naar het stedelijk waterbeheer gaat het dan om de bekende riolerings-, hemelwater- en grondwatertaak (verankerd in art. 2.16 Ow).

Volgens de wet geeft de omgevingsvisie een beschrijving op hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, de ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud hiervan plus de hoofdzaken van het te voeren integrale beleid. Omdat de fysieke leefomgeving onder meer ook watersystemen, water, bodem en infrastructuur bevat, wordt ook hier een beschrijving en visie verwacht. Concreet betekent dit dat in de omgevingsvisie ook aandacht gegeven wordt aan het bij Rijkswaterstaat en Waterschap Scheldestromen in beheer zijnde watersysteem.¹ Gegeven de zorgplicht op grond van de Drinkwaterwet (die naast de Omgevingswet blijft bestaan) wordt ook aandacht gevraagd voor het drinkwaterbelang. Naast de bescherming van de drinkwaterbronnen gaat het hierbij ook om bescherming van de drinkwaterinfrastructuur.

Bij het opstellen van een omgevingsvisie moet rekening worden gehouden met vier milieubeginselen waaronder het voorzorg- en het preventiebeginsel (zie art. 3.3 Ow)? Die beginselen zijn van toepassing op alle beleidsdomeinen. Het betreft de milieubeginselen: voorzorg, preventief handelen, bronbestrijding en de vervuiler betaalt.

De wet is nog niet in werking

Juridisch bekeken zijn gemeenten natuurlijk nog niet verplicht een omgevingsvisie te maken. Pas als het nieuwe stelsel in werking treedt (nu voorzien op 1 juli 2023) is het maken van een omgevingsvisie verplicht. Gemeenten hebben dan nog drie jaar de tijd een visie vast te stellen. Voor de voorliggende toets is wel gedaan alsof de wet al van kracht is.

Sterk Consulting is gevraagd vier gemeentelijke (concept-)omgevingsvisies te toetsen op het thema SWB. Getoetst zijn conceptvisies van de gemeenten Vlissingen, Middelburg en Tholen en de in december 2021 vastgestelde omgevingsvisie van de gemeente Noord-Beveland. Eerder is, in opdracht van en in samenwerking met SAZ+, in beeld gebracht wat er op het gebied van SWB in de visies aandacht zou moeten krijgen. Getoetst is nu of en zo ja hoe de vier gemeenten hiermee zijn omgegaan. Lessen hieruit zijn bruikbaar voor de gemeenten, zeker ook voor de Zeeuwse gemeenten

¹ Een watersysteem bestaat uit het samenhangend geheel van oppervlaktewaterlichamen, grondwater-lichamen, keringen en bergingsgebieden en de ondersteunende kunstwerken zoals stuwen en duikers.

die nog een omgevingsvisie gaan maken.

Aan de hand van een format (zie bijlage) is per gemeente getoetst of antwoord is gegeven op de volgende vragen, onderscheiden naar proces, structuur en inhoud:²

1. Wie zijn/worden betrokken bij het ontwikkelen van de omgevingsvisie? Is er werk gemaakt van 'vroegtijdige publieksparticipatie' (voorgeschreven in art. 10.7 van het Omgevingsbesluit)?
2. Hoe is de omgevingsvisie gestructureerd en hoe heeft SWB hierin een plek gekregen?
 - Is SWB bijvoorbeeld een apart hoofdstuk in de omgevingsvisie of maakt SWB onderdeel uit van verschillende thema's in de gemeentelijke visies?
3. Zijn de SWB-thema's compleet? Ofwel: krijgt SWB voldoende aandacht in de omgevingsvisie?
 - Wat is het detailniveau in relatie tot de eis dat een omgevingsvisie het beleid op hoofdlijnen weergeeft?

Hierna wordt elk van deze drie vragen beantwoord en daarbij voorzien van aanbevelingen. Die aanbevelingen zijn niet alleen bedoeld voor de 'getoetste gemeenten'. Ook gemeenten die nog moeten beginnen aan hun omgevingsvisie kunnen hier hun voordeel mee doen.

NB: ieder van de vier gemeenten heeft de 'beoordeling' individueel teruggekregen. Deze is niet met de andere gemeenten gedeeld. De voorliggende analyse geeft een soort dwarsdoorsnede van de vier visies.

1. Proces van totstandkoming van de omgevingsvisies: wie zijn betrokken?

Wie er allemaal mee hebben kunnen denken over de omgevingsvisie, is niet uit elke visie even goed op te maken.

- Duidelijk is dat Middelburg een erg uitgebreid participatieproces heeft georganiseerd (ruim 600 inwoners hebben meegedacht). Ook is nadrukkelijk afgestemd met de grensgemeenten Vlissingen en Veere. Middelburg heeft ervoor gekozen de resultaten van het participatieproces op een digitaal participatieplatform te plaatsen. Zo kan iedereen nagaan wat er zoal is georganiseerd en wat er is ingebracht.
- Uit de al vastgestelde visie van Noord-Beveland blijkt dat er een erg uitgebreid participatieproces is georganiseerd, van 2019 tot medio 2021. Ook het waterschap en RWS zijn gevraagd om inbreng te leveren. Evides is niet expliciet genoemd, maar het kan zijn dat het drinkwaterbedrijf een van de 59 organisaties is die begin 2021 in de gelegenheid zijn gesteld om te reageren op het voorontwerp van de Noord-Bevelandse omgevingsvisie.
- Uit de drie concept-omgevingsvisies is niet duidelijk op te maken of ook het waterschap en Evides zijn betrokken. Aangenomen mag worden dat dit is gebeurd, vanwege hun belangen bij de omgevingsvisie. Maar uit de inhoud van de conceptvisies lijkt (vooralsnog) geen betrokkenheid geweest te zijn van waterschap en Evides.

Aanbeveling

Zorg voor vroegtijdige betrokkenheid en inbreng van waterschap en Evides (eenvoudig te benaderen via mail: omgevingswet@evides.nl). Ook zij behoren tot de partijen die een groot belang hebben bij de visie. Zoals uit de inleiding van deze notitie blijkt (het kader op pagina 1), is er reden een visie op te nemen op het beheer van watersystemen.

² Voor deze overall-rapportage is de volgorde van de onderwerpen wat anders dan dat van het format.

2. Structuur van de omgevingsvisies en de plek van SWB hierin

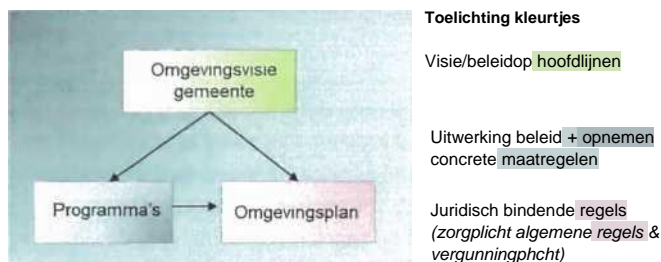
Elk van de (concept-)omgevingsvisies is thematisch opgebouwd. Stedelijk waterbeheer is in geen van de visies een afzonderlijk thema. De SWB-thema's - de gemeentelijke watertaken, oppervlaktewaterbeheer en drinkwater - zijn, als ze al zijn behandeld (zie hierna onder inhoud omgevingsvisies), op verschillende plekken onder verschillende thema's genoemd. In het bijzonder onder het in elke visie voorkomende thema 'Klimaatadaptatie' of 'Klimaatbestendige stad', maar vaak ook in het hoofdstuk of paragraaf waar 'Wonen' centraal staat. De omgevingsvisies zijn veelal ook gebiedsgericht uitgewerkt.

De concept-omgevingsvisies van Vlissingen, Tholen en Middelburg zijn als integraal document (PDF) beschikbaar. Logisch nu deze nog in ontwikkeling zijn. De visie van Noord-Beveland is 'web-based' vormgegeven. Dat maakt hem gemakkelijk te raadplegen voor wie benieuwd is naar een specifiek onderdeel van de visie. In verband met de integraal uitgevoerde toets is de analoge versie (PDF-versie) bestudeerd. Deze laat snel het overzicht zien.

Een van de getoetste visies is gestructureerd opgebouwd naar ambities, waarden, kernkwaliteiten, thema's en gebieden. Binnen deze rubrieken komen echter soms ook weer onderverdelingen voor waardoor de visie wat overgestructureerd en mede daardoor regelmatig erg abstract overkomt. Nadeel, vind ik, is dat voor de visie e.d. vaak door wordt verwezen naar andere beleidsstukken (zoals een eerder vastgestelde eigen toekomstvisie en de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland 2021-2026). De thema's wateroverlast, hittestress en droogte zijn dan wel benoemd, maar de visie zelf is in de omgevingsvisie niet te lezen. Door al die verwijzingen wordt in de omgevingsvisie zélf niet duidelijk wat er op SWB-gebied aan ontwikkelingen, knelpunten e.d. speelt en wat dit betekent voor de te maken keuzes voor bijvoorbeeld bestaande bouw en nieuwbouw.

De inhoudsopgave van de conceptvisie van Middelburg is even eenvoudig als mooi: een beschrijving op hoofdlijnen in hoofdstuk 2, een thematische beschrijving van trends, ontwikkelingen en opgaven in hoofdstuk 3 en de uiteindelijke visie voor 2050 in hoofdstuk 4. Gemaakte kanttekening bij het concept is dat volgens de opstellers de visie wordt vertaald naar regels in het omgevingsplan. Hierbij missen de programma's die de gemeente kan/zal vaststellen om daarin de maatregelen op te nemen die de gemeente wil gaan nemen. Denk aan het (water- en)rioleringsprogramma, maar gemeenten maak natuurlijk ook andere programma's (voor andere beleidsterreinen).³ De omgevingsvisie vindt immers doorwerking in programma's (concretisering beleid + beschrijving van concrete maatregelen) en waar nodig in het omgevingsplan waar de juridisch bindende gemeentelijke regels in staan. In het kader op de volgende pagina is kort toegelicht wat het omgevingsplan is en wat er qua SWB mee kan.

Figuur: relatie omgevingsvisie, programma's en omgevingsplan

³ Andere programma's zijn bijvoorbeeld het waterbeheerprogramma van het waterschap of het Nationaal waterprogramma van het Rijk.

Relatie stedelijk waterbeheer en het omgevingsplan (incl. voorbeeldregels voor beschermen drinkwaterbelang)

Vanaf de dag van inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft elke gemeente een omgevingsplan. Het omgevingsplan bevat de oude bestemmingsplannen, een eventuele hemelwaterverordening en de bruidsschat (zie hieronder voor een toelichting). Een eventuele aansluitverordening bestaat nog naast het omgevingsplan. Gemeenten hebben tot eind 2029 (mogelijk langer vanwege het nieuwe uitstel van de wet) om één integraal omgevingsplan te maken waar alle regels aan activiteiten met betrekking tot de fysieke leefomgeving een plek hebben. In het omgevingsplan kan de gemeente het beleid van de omgevingsvisie en de nadere uitwerking daarvan in het (water- en) rioleringsprogramma vertalen in juridisch bindende regels voor burgers en bedrijven. Het omgevingsplan is het enige document van de gemeente dat juridisch bindende regels kan bevatten.

Het omgevingsplan heeft zeker ook een centrale plaats in het stedelijk waterbeheer. (Bijna) alle regels die gaan over de fysieke leefomgeving moeten door de gemeente vanaf dat moment in het omgevingsplan worden opgenomen. Ook de regels die nodig zijn om de doelen op het gebied van water en klimaat te halen. Denk aan een minimaal bouwpeil, de verplichting om af te koppelen of een waterberging aan te leggen, en de regels over IBA's (individuele behandeling afvalwater) in het buitengebied. En ook de regels over aansluiten en lozen in de riolering.

Omdat het Rijk veel activiteiten niet meer zelf regelt, is het aan de decentrale overheden zelf regels te stellen aan die activiteiten. Dat geldt bijvoorbeeld voor de lozingsregels uit het Activiteitenbesluit milieubeheer, het Besluit lozing afvalwater huishoudens en het Besluit lozen buiten inrichtingen. De Zeeuwse gemeenten en het waterschap hebben meer ruimte om zelf lozingsregels vast te stellen. Een belangrijk deel van de oude door het Rijk gestelde lozingsregels is via de bruidsschat onderdeel van het omgevingsplan en de waterschapsverordening. Gemeenten zijn bevoegd gezag voor lozingen in de riolering en de bodem en het waterschap is bevoegd gezag voor lozingen in regionale oppervlaktewaterlichamen.

Staalkaart Drinkwater in het omgevingsplan

In het omgevingsplan kunnen ook regels worden opgenomen om de drinkwaterbelangen te beschermen. De Vereniging voor drinkwaterbedrijven in Nederland (Vewin) heeft voor gemeenten een praktisch hulpmiddel ontwikkeld: 'Staalkaart Vewin Drinkwater in het omgevingsplan'. Hier staan bijvoorbeeld concrete voorbeeldregels in die een gemeente in het omgevingsplan kan opnemen om de drinkwaterbronnen, de infrastructuur en ook de natuur te beschermen. De staalkaart helpt gemeenten dus om het belang van een goede drinkwatervoorziening juridisch te borgen in het omgevingsplan. Hiermee kunnen gemeenten heel concreet werk maken van de ook voor hen voorgeschreven zorgplicht uit de Drinkwaterwet (zie hierover pagina 1 en 9 van deze notitie). De staalkaart kan helpen om de gemeentelijke regels (op dit vlak) meer uniform te maken. De staalkaart is (binnenkort) te vinden op de website van de Vewin (vewin.nl). Het is van belang deze staalkaart bij de opstellers van het omgevingsplan onder de aandacht te brengen.

De bruidsschat

De bruidsschat omvat een set regels over onderwerpen die nu nog door het Rijk zijn geregeld, maar met de komst van de Omgevingswet door het Rijk worden losgelaten. Om een gat in de regels te voorkomen, worden die bekende regels van rechtswege ('automatisch') aan het omgevingsplan toegevoegd. De bruidsschat voor het omgevingsplan bestaat, voor zover relevant voor het stedelijk waterbeheer, uit de aansluitregels uit het Bouwbesluit 2012 en regels over lozingen in de riolering en de bodem uit het Activiteitenbesluit, het Besluit lozen buiten inrichtingen en het Besluit lozen afvalwater huishoudens. Ook de waterschappen hebben een bruidsschat gekregen. Daarin staan, net als in het omgevingsplan, onder andere regels over lozen. Die regels gaan over de lozingen waarvoor het waterschap verantwoordelijk is, te weten de lozingen in oppervlaktewater.

Aanbeveling

Vanwege de bij wet bepaalde specifieke watertaken verdient het aanbeveling deze een expliciete plek te geven in de structuur van de omgevingsvisie. Zo'n 'haakje' helpt bij de beschrijving van de knelpunten, ontwikkelingen en visie op deze subthema's. Dat kan apart maar het is ook mogelijk hier aandacht aan te besteden bij thema's zoals klimaatadaptatie en/of wonen. Cruciaal is in ieder geval dat er op z'n minst aandacht is voor riolering, hemelwater en grondwater. Hierna zal blijken dat de omgevingsvisies wel ingaan op hemelwater (in relatie tot wateroverlastproblemen en ook wel droogte), maar dat riolering- en grondwaterzaken nauwelijks of geen aandacht krijgen. Wie snel wil weten of er

bijvoorbeeld wijken zijn met grondwateroverlast- of -tekortproblemen, kan het antwoord op deze vraag niet vinden. Mogelijk dat er geen uitdagingen op deze onderwerpen zijn, maar het is fijn dat als lezer ook echt te weten.

In relatie tot de gemaakte opmerkingen over de visie van Noord-Beveland wordt aanbevolen één integrale visie te maken. Als een gemeente nu verschillende visies, beleidsdocumenten e.d. heeft, valt te overwegen deze te laten vervallen en de kernboodschappen hieruit op te nemen in de omgevingsvisie.

Tot slot valt te overwegen om bij de keus de omgevingsvisie web-based te publiceren, daarnaast de visie ook als PDF beschikbaar te stellen. Lezers kunnen dan kiezen.

3. Inhoudelijke toets: SWB in de omgevingsvisies

3.1 Inleiding

Inhoudelijk is eerst gekeken naar de algemene eisen zoals geformuleerd in de Omgevingswet zelf, waarbij voor de uitgevoerde toets de koppeling is gemaakt met het stedelijk waterbeheer (zie nr. 2 in het als bijlage opgenomen format). Nagegaan is of de omgevingsvisies een beschrijving bevatten van de:

- Kwaliteit van de waterketen en het watersysteem;
- Hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied;
- Hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid voor het stedelijk waterbeheer.

Ook is bezien of de (concept-)omgevingsvisies de vier milieubeginselen expliciet hebben benoemd. Deze zijn verankerd in artikel 3.3 van de Omgevingswet (zie kader op pag. 1).

In tweede instantie is beoordeeld of er specifiek is ingegaan op de eerder in SAZ+-verband onderscheiden vijf SWB-thema's, voor de voorliggende toets aangevuld met het thema klimaatadaptatie (zie nr. 3 in het format):⁴

- Riolering;
- Hemelwater;
- Grondwater;
- Oppervlaktewater;
- Drinkwatervoorziening;
- Klimaatadaptatie.

Voor beide onderdelen worden de belangrijkste bevindingen weergegeven.

3.2 Is er een beschrijving van de algemeen inhoudelijke eisen?

3.2.1 *Kwaliteit van de waterketen en het watersysteem*

De vier gelezen (concept-)omgevingsvisies overziend valt op dat wel (in meer of mindere mate) een beschrijving is gegeven van de kwaliteit van het (bodem- en) watersysteem - met name oppervlaktewater en de keringen - maar dat een korte toelichting op de kwaliteit van de afvalwaterketen ontbreekt. In geen van de getoetste (concept-)omgevingsvisies is een verwijzing te vinden naar de in 2017 als SAZ+ gepubliceerd Visie Waterketen Zeeland.⁵ Deze laatste visie kan als handvat worden gebruikt voor de inbreng vanuit de Waterketen Zeeland. Dat kan dan ook voor enige uniformiteit leiden

⁴ Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland (SAZ+), Plan van Aanpak Stedelijk waterbeheer in de gemeentelijke omgevingsvisie onder de Omgevingswet, juni 2021.

⁵ Zie <https://www.samenwerkenaanwater.nl/regios/saz/>.

in de inhoudelijke inbreng op de gemeentelijke omgevingsvisies.

De al openbare omgevingsvisie van Noord-Beveland bevat een korte beschrijving van de water- en bodemkwaliteit. In een speciale tabel is te lezen wat de 'staat van de leefomgeving' is voor een aantal kernkwaliteiten (zoals een 'gezonde en veilige leefomgeving' en een 'groene leefomgeving'). In relatie tot water- en bodembeheer is hier te lezen dat de staat veelal matig of redelijk is.

Geen van de visies geeft inzicht in bijvoorbeeld de verhouding tussen gemengde en (verbeterd) gescheiden riolering. Nu is dat ook geen harde eis op grond van de wet, maar tegelijkertijd behoort de infrastructuur (waaronder leidingen) wel tot de fysieke leefomgeving (zie kader op pag. 1). Waar het de kwaliteit van het watersysteem betreft, valt op dat de kwaliteit van het oppervlaktewater nergens aan bod komt (ook niet bijvoorbeeld in relatie tot recreatiefunctie van water).

In een concept-omgevingsvisie ontbreekt het geheel aan een beschrijving op hoofdlijnen van het (bodemen) watersysteem, daar waar natuurwaarden en landschappelijke waarden wel zijn beschreven. Enigszins opmerkelijk wel omdat wel het uitgangspunt is geformuleerd dat de 'landschappelijke structuur (water, bodem en natuur) de onderlegger vormt voor het gebruik van de fysieke leefomgeving'.

Aan het beheer van watersystemen gekoppelde knelpunten worden wel steeds genoemd. De toenemende kans op wateroverlast, droogte, hittestress (en soms ook verstening) is in elke visie te lezen. Daarbij wordt soms verwezen naar de uitgevoerde (klimaat-)stresstest. Ook overstromingsgevaar wordt door sommige gemeenten genoemd. Een toekomstbestendige kustverdediging is belangrijk en daarvoor vindt afstemming plaats met de beheerders van de keringen (waterschap of RWS). Verder is duidelijk dat verzilting (van het grondwater) een oprukkend probleem is c.q. wordt gevonden, zeker in relatie tot de zoetwatervoorziening voor de landbouw. In één van de concept-omgevingsvisies wordt verzilting niet genoemd.

Aanbeveling

In lijn met de gestelde eis in de Omgevingswet een beschrijving op hoofdlijnen te geven van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, is het van belang dit ook te doen. Bodem, water, watersystemen en infrastructuur behoren tot de fysieke leefomgeving (zie art. 1.2 Ow en ook het kader op pag. 1 van deze rapportage) en daarom is een korte beschrijving nodig.

Een korte beschrijving van de afvalwaterketen - kernelement in het stedelijk waterbeheer - inclusief de belangrijkste knelpunten bij het beheer hiervan verdient ook aanbeveling. Bedenk immers dat in de ogen van de wetgever de omgevingsvisie de basis vormt voor verdere doorwerking in programma's (zoals het [water- en] rioleringsprogramma) en het omgevingsplan. Door beleidsmatig 'haakjes' aan te brengen is het gemakkelijker hierop terug te grijpen bij het ontwikkelen van programma's en het omgevingsplan. Hierbij is het van belang zeker ook de in 2017 verschenen Visie Waterketen Zeeland te gebruiken. Dat zou tot meer eenheid leiden in de gemeentelijke visies hierop in de verschillende omgevingsvisies.

3.2.2 Hoofdlijnen ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud grondgebied

De drie concept-omgevingsvisies geven een vrij goed beeld van de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied. Wel is ook hier de opmerking dat de relatie met SWB veelal ontbreekt. Maar daar staat tegenover dat nogal eens naar andere beleidsdocumenten wordt verwezen, met name de eerder vastgestelde Khmaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ) die handvatten geeft voor khmaatrobust ontwikkelen en klimaatadaptief handelen bij nieuwbouw.

Aanbeveling

Te overwegen valt om bij de invulling van deze wettelijke eis (her en der in de omgevingsvisie) de relatie te leggen met SWB-thema's. Als het gaat om de gemeentelijke watertaken - die hierna nog apart aan bod komen - zou bijvoorbeeld beschreven kunnen worden wat de uitgangspunten zijn voor de omgang met vuilwater, grondwater en hemelwater en wat hierbij bijvoorbeeld de rol is voor zowel de gemeente als burgers en bedrijven. Zo is khmaatadaptatie niet enkel een verantwoordelijkheid voor

overheden, van private partijen mag ook wat worden verwacht

3.2.3 Hoofdzaken van het te voeren integrale beleid voor het stedelijk waterbeheer

In geen van de vier (concept-)visies wordt stedelijk waterbeheer als zodanig beschreven. In lijn hiermee worden ook de drie gemeentelijke watertaken niet specifiek benoemd. Wel wordt in de concept-omgevingsvisie van Middelburg en in de omgevingsvisie van Noord-Beveland verwezen op de bij nieuwbouw te hanteren 'Khmaatadaptatiestrategie Zeeland 2021-2026'. Voor bestaande bouw, waar toch ook khmaatopgaven liggen, is niet of niet gemakkelijk te achterhalen wat gemeenten willen gaan doen. Als er al een visie te lezen is, beperkt deze zich meestal tot de omgang met hemelwateroverlast. Aardig om te noemen is wel dat Noord-Beveland heel concreet heeft opgenomen dat de gemeente de bestaande provinciale Deltaweg - die belangrijk is als calamiteiten- route - dusdanig ingericht wil zien dat deze weg altijd gebruikt kan worden (crisismaatregel).

Van de getoetste visies springt het concept van Middelburg eruit. De drie gemeentelijke watertaken als zodanig zijn weliswaar niet specifiek benoemd, maar duidelijk is wel wat Middelburg wil doen om stedelijk waterbeheer op orde te krijgen en/of te houden.

- Hierbij geldt als uitgangspunt dat bodem en water leidend/sturend zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen (in lijn met recent Rijksbeleid en uitspraken van de Deltacommissaris)⁶
- Daarbij wordt de hiervoor genoemde Khmaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ) genoemd
- Belangrijk is ook dat Middelburg de groene stroken ('lobben') in de stad zoveel mogelijk wil openhouden (niet 'versmallen'), met name ook vanwege hittestress en waterberging. Inbreiden is daardoor wel moeilijker
- Ook is duidelijk nagedacht over de (qua khmaatrisico's) kwetsbare gebieden/wijken in Middelburg. Hier wordt gesteld dat 'terughoudend' gehandeld moet worden met het hier huisvesten van vitale en kwetsbare functies zoals een ziekenhuis of de brandweer. Als hier toch gebouwd wordt, dan worden er mitigerende maatregelen getroffen (zoals ophogen, maar ook crisismaatregelen)
- Tot slot wordt al rekening gehouden met het feit dat zoet water steeds schaarser wordt. Ook moet water beter worden vastgehouden door de aanleg en het gebruik van zoetwaterbellen (landbouw), het tegengaan van verstuiving, maar bijvoorbeeld ook actief grondwaterpeilbeheer

In de concept-omgevingsvisie van de gemeente Tholen is, in relatie tot SWB, de visie op de woningbouwopgave in relatie tot in- en uitbreidingslocaties het meest concreet (hst 6 van de concept-omgevingsvisie). Hier is een duidelijke relatie met khmaatadaptatie gelegd.

"Versterken sociale samenhang en bevorderen gezondheid

We streven naar het versterken van de sociale samenhang en het bevorderen van de gezondheid door onder andere het creëren van ontmoetingsplaatsen bij (geclusterde) voorzieningen en in de openbare ruimte. Dit doen we door bij uitbreidingslocaties woningbouw te altijd combineren met maatregelen voor klimaatadaptatie in combinatie met groene kernrandzones, waardoor meer openbaar toegankelijk groen ontstaat, gericht op het stimuleren van bewegen, de opvang en vasthouden van regenwater en het tegengaan van hittestress. Bij inbreidingslocaties wordt prioriteit gegeven aan kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte en klimaatadaptatiemaatregelen boven het toevoegen van extra woningen."

Tot slot is opgevallen dat slechts één van de bekeken omgevingsvisies de vier milieubeginselen noemt waarmee bij het opstellen van de visie rekening gehouden moet worden.⁷ Of hier echt rekening mee is gehouden valt niet zonder meer op in de visie zelf. Daarbij wil deze gemeente de beginselen gebruiken bij het bedenken van de regels in het omgevingsplan, daar waar de wetgever bedoeld heeft om de keuzes die volgen uit toepassing van deze milieubeginselen gemaakt zouden moeten worden aan het

⁶ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/11/25/water-en-bodem-sturend>

⁷ In die omgevingsvisie worden de vier beginselen per abuis 'voorzorgsbeginselen' genoemd. Het voorzorgsbeginsel is één van de milieubeginselen.

begin van de beleidscyclus, ofwel bij het formuleren van de omgevingsvisie.

Aanbeveling

In een gemeentelijke omgevingsvisie kan/mag een visie op het te voeren integrale beleid voor het stedelijk waterbeheer niet ontbreken. Daarbij valt onderscheid te maken tussen een visie op nieuwbouw en op bestaande bouw. Voor nieuwbouw is het aan te raden expliciet te verwijzen naar de Zeeland breed vastgestelde 'Klimaatadaptatiestrategie Zeeland 2021-2026'. Ook is zeer aan te raden om bij het formuleren van de inbreng hierover in de gemeentelijke omgevingsvisies, gebruik te maken van de Visie Waterketen Zeeland (2017). Voor bestaande bouw mag ook een beleid op hoofdlijnen worden verwacht nu er hier toch in de regel ook opgaven liggen. Die opgaven kunnen betrekking hebben op zowel de omgang met vuilwater (riolering) als hemelwater en grondwater.

Verder is het aan te bevelen om in hoofdstuk 1 van de omgevingsvisie de wettelijke eisen te benoemen (zie kader op pag. 1). Vervolgens is het dan aan te raden om die beginselen ook expliciet te benoemen bij het formuleren van de visie op hoofdlijnen. Zo wil elke gemeente werk maken van klimaatadaptatie en de gelezen (concept-)visies maken duidelijk dat hierbij zeker het voorzorg- en het preventiebeginsel in beeld zijn, maar nergens worden deze aangehaald.

3.3 Is er specifieke aandacht voor de zes SWB-thema's?

In het in 2021 in SAZ+-verband gemaakte 'Plan van Aanpak Stedelijk waterbeheer in de gemeentelijke omgevingsvisie onder de Omgevingswet' zijn de SWB-thema's genoemd die aandacht zouden kunnen of moeten krijgen in de gemeentelijke omgevingsvisie. Om die reden zijn deze onderwerpen in het format opgenomen en getoetst.

Bij lezing van de (concept-)omgevingsvisies valt echter op dat deze eigenlijk alleen ingaan op de omgang met hemelwater (in relatie tot wateroverlast en ook droogte). Ook het zoveel mogelijk voorkomen van overstromingen vanuit de zee wordt wel genoemd, daarbij wijzend op het beheer van de kustkeringen. In de regel moet hiervoor onder het thema klimaatadaptatie worden gekeken. Een visie op hoofdlijnen op riolering (als onderdeel van de afvalwaterketen), grondwater, oppervlaktewaterbeheer en het belang van de bescherming van een goede drinkwatervoorziening ontbreekt veelal.

Wat oppervlaktewaterbeheer betreft gaat Vlissingen hier wel op in. Een goede water- en bodemkwaliteit staan centraal in de visie. In de concept-omgevingsvisie is er veel aandacht voor de versterking van de verbindingsaders (blauwe en groene verbindingen) als middel om tot een robuust groen-blauw netwerk te komen in 2040. Hierbij wordt een aansprekende vuistregel gehanteerd: 3-30-300:

"We versterken het groenblauwe netwerk op kleinere schaal door in de stedelijke omgeving bij de inrichting van de openbare ruimte uit te gaan van de 3-30-300 vuistregel. Hiermee vergroenen we Vlissingen ook in haar haarvaten, De eerste regel is dat iedereen minstens drie bomen moet kunnen zien vanuit huis. Een groen uitzicht heeft een positief effect op welzijn. De volgende regel is 30 procent bladerdek per wijk, voor voldoende koeling, een beter microklimaat en het verbeteren van de luchtkwaliteit en absorberen van geluid. Ten slotte woont iedereen op maximaal 300 meter van een groene plek van minstens 1 hectare om te recreëren of te verkoelen. Dit moet een hoogwaardige groene verblijfsplaats zijn, met veilige wandelroutes ernaartoe. We streven ernaar om de 3-30-300 regel algemeen toegepast te hebben in Vlissingen in 2040. Daar waar dit niet haalbaar blijkt, worden andere groene maatregelen ingezet ter compensatie."

Voorbeeld uit een heel andere gemeente: drinkwater

Wat de drinkwatervoorziening betreft, en dan zeker ook de bescherming van de winningslocaties en de drinkwaterleidingen, is de omgevingsvisie van de Limburgse gemeente Stein aansprekend.⁸ Hierin is de drinkwaterzorgplicht uit de Drinkwaterwet genoemd (waar ook gemeenten aan gehouden zijn) die ook voor de drinkwaterinfrastructuur geldt. Ook de KRW-doelen worden benoemd:

⁸ Zie: <https://www.gemeentestein.nl/omgevingswet/omgevingsvisie> (par. 5.2.2).

"(...) We beginnen de waterketen bij het produceren van drinkwater, dit gebeurt door de Waterleiding Maatschappij Limburg (WML). WML transporteert dat water naar de gebruikers. Het water wordt door ons voor verschillende doeleinden gebruikt. Als gemeente hebben we de zorgplicht te zorgen voor een duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening (art. 2 Drinkwaterwet, art. 2.1 Omgevingswet en art. 7 en 11 Kaderrichtlijn Water). Deze zorgplicht geldt m.b.t. de bescherming van de drinkwaterbronnen, maar ook van de infrastructuur. De drinkwatervoorziening dient immers een groot maatschappelijk belang. Met de toenemende druk op de ruimte, staan de bronnen en de infrastructuur steeds meer onder druk. Bescherming wordt dus steeds belangrijker.

Samen met medeoverheden zorgen we voor schoon grond- en oppervlaktewater. We streven ernaar dat onze wateren voldoen aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW), zodat we ook in de toekomst schoon drink- en zwemwater tot onze beschikking hebben."

Tot slot: belangrijkste conclusies en aanbevelingen

Uit de voorgaande pagina's zijn per getoetst onderdeel - proces, structuur en inhoud - de belangrijkste bevindingen te halen. Daarbij zijn steeds aanbevelingen geformuleerd die zowel door de gemeenten Middelburg, Vlissingen, Tholen en Noord-Beveland als door de overige Zeeuwse gemeenten zijn te gebruiken.

De belangrijkste conclusie is dat 'Stedelijk waterbeheer' als zodanig geen apart thema of onderdeel is van de (concept-)omgevingsvisies. Op zich hoeft dat ook niet, maar dan mag wel worden verwacht dat de SWB-thema's voldoende aandacht krijgen in de beschrijving van de wel onderscheiden thema's e.d. Geconstateerd is dat elementen van het stedelijk waterbeheer vooral aandacht krijgen bij het thema klimaatadaptatie. En grosso modo gaat het dan om slechts enkele SWB-thema's, met name de omgang met hemelwater en, wat droogte betreft, grondwater. Er is geen aandacht voor de bij wet toebedeelde gemeentelijke taken om te zorgen voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater. En ook op de grondwatertaak wordt nauwelijks of niet ingegaan.

Stedelijk waterbeheer is daarbij meer dan de drie gemeentelijke watertaken. Gemeenten hebben ook een zorgplicht voor de openbare drinkwatervoorziening. En wat oppervlaktewaterbeheer betreft heeft de gemeente ook belangen (recreatiebelang maar ook het leveren van een bijdrage aan de

KRW-doelen), af te stemmen met Rijkswaterstaat en het waterschap. Aan het drinkwaterbelang wordt in geen van de getoetste (concept-)visies aandacht besteed, aan het oppervlaktewaterbeheer in beperkte mate. Uit de analyse is niet altijd duidelijk te halen of er met de waterbeheerder en met het drinkwaterbedrijf Evides is afgestemd en wat er met de uitkomst hiervan is gedaan. Evides wil graag betrokken worden bij de ontwikkeling van omgevingsvisies. Dat kan eenvoudig door het drinkwaterbedrijf te mailen: omgevingswet@evides.nl.

Geconstateerd moet worden dat de eerder in SAZ+-verband voor de omgevingsvisie bedachte SWB-thema's maar in beperkte mate terug te vinden zijn in de (concept-)omgevingsvisies. Vaak zo beperkt dat daarmee onvoldoende werk wordt gemaakt van de wettelijke verplichtingen zoals toegelicht. Bij het leveren van de 'SWB-inbreng' in de gemeentelijke omgevingsvisies wordt zeer aangeraden expliciet gebruik te maken van en te verwijzen naar de 'Klimaatadaptatiestrategie Zeeland 2021- 2026' en de Visie Waterketen Zeeland (2017).

De hoofdaanbeveling is dan ook om stedelijk waterbeheer wèl expliciet te adresseren in de omgevingsvisies. Mijn indruk is dat in de regel de ruimtelijke ordenaars (Afdeling RO) penvoerder zijn van de omgevingsvisie. Prima natuurlijk, maar dan is het aan de water- en rioleringsbeheerders om actief mee te werken aan de eigen omgevingsvisie. Pak de SWB-thema's bij de kop en geef ze een plek in de relevante hoofdstukken en paragrafen. Betrek daarbij voor het watersysteembeheer het waterschap en waar aan de orde (kustverdediging) ook Rijkswaterstaat. Voor het drinkwaterbelang is het zaak met Evides af te stemmen en de nog in de maak zijnde 'Staalkaart Drinkwater in het omgevingsplan' hiervoor te gaan benutten. Het is van belang deze staalkaart, te vinden op de website

van de Vewin, bij de opstellers van het omgevingsplan onder de aandacht te brengen.

Tot slot wordt nogmaals vermeld dat de Omgevingswet nog niet van kracht is. Wat dat betreft zijn gemeenten natuurlijk nog niet aan de wettelijke vereisten gebonden. Maar wie in de geest van de wet een omgevingsvisie wil maken, doet er vanzelfsprekend goed aan de inhoudelijke vereisten te volgen, ook al zijn deze niet heel concreet gemaakt door de wetgever.

Bijlage: format voor toets (concept-)omgevingsvisies

Nr.	Eisen	Evt.: eisen gespecificeerd	Toets	Aanbevelingen
1	Structuur, detailniveau en afstemming			
a)	Hoe is de omgevingsvisie gestructureerd en op welke wijze heeft SWB hierin een plek?	N.v.t.		
b)	Wat is het detailniveau in relatie tot de eis dat een omgevingsvisie het beleid op hoofdlijnen weergeeft?	N.v.t.		
c)	Wie zijn/worden betrokken bij het ontwikkelen van de omgevingsvisie (vroegtijdige publieksparticipatie)	N.v.t.		
2	Algemeen inhoudelijke eisen m.b.t. omgevingsvisie	art. 3.2 Ow)		
a)	Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving	Bevat de visie: <ul style="list-style-type: none"> i. Een korte beschrijving van het watersysteem? <i>(poldersituatie, plaatselijk bodemdaling en bodemopbouw, evt. geïllustreerd met kaartjes)</i> ii. Korte beschrijving van de afvalwater-keten en historie (ouderdom) van de riolering iii. Verhouding typen rioolstelsels <i>(gemengd, gescheiden en/of verbeterd gescheiden)</i> iv. Beschrijving van potentiële knelpunten a.g.v. klimaatverandering <i>(bv.: samenvatting stresstesten)</i> v. Beschrijving van de waterkwaliteit 		
b)	De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zowel onder- als bovengronds, incl. (grond)water ■ Beschouw en verbind de beleidsdomeinen zoveel mogelijk aan de voorkant in onderlinge samenhang 		
c)	De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid	<ul style="list-style-type: none"> ■ Geeft de visie aan: <ul style="list-style-type: none"> o Hoe de gemeentelijke watertaken worden ingevuld? o Strategische beleidsdoelen o Hoe zij wil werken aan het realiseren van deze doelen? <i>(sturingsfilosofie)</i> 		

Nr.	Eisen	Evt.: eisen gespecificeerd	Toets	Aanbevelingen
d)	Is duidelijk gemaakt dat bij het opstellen van de omgevingsvisie rekening is gehouden met vier milieubeginselen (zie art. 3.3 Ow)?	De wet noemt vier beginselen: <ul style="list-style-type: none"> ■ Voorzorgbeginsel; ■ Preventiebeginsel; ■ Beginsel dat aantasting van het milieu bij voorrang aan de bron dient te worden bestreden ('bronaanpakbeginsel'); ■ Beginsel 'de vervuiler betaalt'. 		
3	Specifieke aandacht voor SWB-thema's			
a)	Rioleringstaak (inzameling & transport stedelijk afvalwater)	Rioleringstaak buitengebied		
		Omgaan bedrijfsafvalwater (bij uitbreidingen bedrijven)		
		Omgaan met pieklozingen huishoudelijk afvalwater vanuit recreatiesector (badhuisjes, vakantieparken en campings)		
		Omgaan met (aanvragen voor) particuliere aansluitingen		
		Omgaan met riooloverstortingen		
		Beheer riolering & relatie bodem- en grondwaterkwaliteit		
b)	Hemelwatertaak	Omgaan met extreme neerslag		
		Omgaan met lange periodes van droogte		
c)	Grondwatertaak	Omgaan met grondwateroverlast (bv.: natte kelders, kruipruimtes en tuinen)		
		Omgaan met grondwatertekort (schade aan panden e.d.)		
d)	Beheer oppervlaktewater	Waterkwaliteit in bebouwd gebied (i.v.m. recreatieve functie)		
		Beschikbaarheid zoetwater voor diverse functies, ook in relatie tot eventuele verzilting		
e)	Drinkwatervoorziening	Bv: rekening houden met aanwezige bronnen en infra		
f)	Klimaatadaptatie	Omgaan met/voorbereid zijn op overstromingsrisico's, meer wateroverlast door extreme buien, droogte en hittestress		

KANSEN

- centraal stellen van watergebruiker en vergroten waterbewustzijn
- integraliteit als basis in ruimtelijke ontwikkelingen
- meebewegen met klimaatverandering
- flexibele en transparante kostentoedeling
- versnipperde kennis samenvoegen
- transparantie creëren in wat samenwerken oplevert
- systeemtransitie: korte afschrijvingstermijnen
- vergroten participatie burgers
- acceptabele waterkwaliteit afhankelijk maken van functie
- toepassen maatwerk
- aantrekkelijke werkgever blijven

Deze visie is tot stand gekomen met de inbreng van betrokkenen uit de SAZ+ en in overeenstemming met de 'vióre waterbeheer 2050' van de provincie Zeeland. **

Deze visie is bestuurlijk vastgesteld op [00] november 2017 tijdens het Bestuurlijk Overleg SAZ+ (BOSAZ).

Teksten en -ontwerp door:
Wouter van Riel (Sweco)
Jos FrijqS (KWR)

november 2017

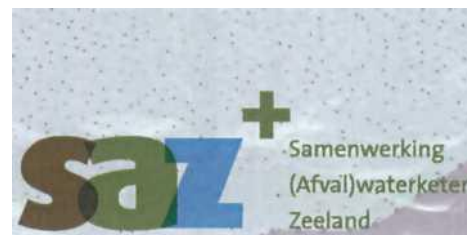
VISIE WATERKETEN ZEELAND

**Water in Zeeland: betrouwbaar voor*:
iedereen en ■overal» .. •**

. De SAZ+ werkt aan een betrouwbare Waterketen waarbij:

- de gebruiker centraal staat,
- de volksgezondheid gewaarborgd is,
- de inrichting klimaatbestendig is,
 - energie, grondstoffen en water worden hergebruikt, ' **
 - participeren in ruimtelijke planvorming vanzelfsprekend is,
 - het beheer van de waterketen aantoonbaar doelmatig is, en
- kennis en capaciteit worden ontwikkeld.

Omdat de toekomst onzeker is, is flexibiliteit nodig van zowel het systeem als de werkwijze. De te varen koers richt zich op het creëren en vergroten van veerkracht op verschillende vlakken.

KNELPUNTEN

- watergebruiker staat niet centraal in dienstverlening
- water is geen prioriteit in ruimtelijke ontwikkelingen
- afname aantal watergebruikers
- effecten van klimaatverandering
- beheer van de waterketen wordt steeds duurder
- sterke lokale autonomie en weinig collectieve verantwoordelijkheid
- gebrek aan kennis en capaciteit
- meerwaarde van samenwerking moeilijk aantoonbaar
- de samenstelling van afvalwater verandert nadelig
- systeemtransitie gaat traag (scheiden en decentralisatie)
- achterblijvende markt voor hergebruik van grondstoffen en energie

BURGERBETREKKING

Burgers staan centraal in alle waterzaken Er is één waterloket voor alle watervragen (inclusief drinkwater), waaronder advies over goed watergebruik en verwachtingen ten aanzien van regenwaterverwerking ZIJ bepalen mede de inrichting van de openbare ruimte en krijgen inzicht in de effectiviteit van water-dienstverlening Burgers worden gestimuleerd bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven De waterketen is volledig klimaatbestendig ingericht In stedelijk gebied wordt de

Er is ruimte voor lokaal maatwerk in knmpgebieden, zoals ontwikkeling en implementatie van kleinschalige en modulaire systemen om water te behandelen en hergebruiken De mate van zuivering is afhankelijk van de kwaliteit en kwetsbaarheid van het ontvangende water

DEMOGRAFIE

KLIMAAT

openbare ruimte gebruikt om regenwater te bergen en af te voeren naar het buitengebied Vitale infrastructuur is hoog aangelegd In het buitengebied wordt regenwater grotendeels vastgehouden om zout grondwater terug te dringen Effluent van de rwzi's wordt hergebruikt of op lokale wateren geloosd Afval- en hemelwater zijn maximaal gescheiden Circulariteit staat voorop uit afvalwater worden op de rwzi's energie en grondstoffen gewonnen Water wordt

Het beheer van de waterketen is kosteneffectief en transparant Strategische planvorming vindt plaats met alle betrokken partijen Hierin wordt mede gestuurd op bijdrage aan maatschappelijke meerwaarde De kwaliteit van dienstverlening en kosten daarvoor wordt naar burgers gecommuniceerd Operationele taken worden gezamenlijk uitgevoerd Data-analyse en -beheer is hierin leidend voor de keuze van maatregelen Er is een afzetmarkt voor energie en grondstoffen die gewonnen worden uit afvalwater

KOSTEN

DUURZAAMHEID

daarnaast ook lokaal hergebruikt Compacte zuiveringssystemen worden gebruikt in buitengebieden De landbouw en industrie hebben een gezamenlijke strategie voor het voorkomen van lozingen van probleemstoffen Drinkwater wordt mede decentraal gewonnen

1. Stimuleren gezamenlijke inrichting

Een duurzame, klimaatbestendige waterketen vereist een integrale aanpak en ruimtelijke differentiatie Het gaat om

Kennis en capaciteit (dejuiste hoeveelheid vakkundige mensen) zijn gebundeld in één Zeeuws waterketenplatform met een formele status Hierbinnen wordt nieuwe kennis ontwikkeld en toegepast bij lokale partijen via dynamisch inzetbare medewerkers Kennis wordt geborgd via het lerend vermogen van de organisatie Lokale partijen voeren operationele taken uit, strategische taken op groter schaalniveau

KENNIS EN CAPACITEIT

DE KOERS

borgen van waterbelangen in planvorming, kiezen voor lokaal maatwerk waar doelmatig, scheiden van afval- en hemelwater waarbij de openbare ruimte wordt gebruikt om regenwater te verwerken Hiervoor is de wil om samen te werken nodig en is draagvlak onder burgers en politiek vereist

2. Versterken omgevingsbewustzijn

Het centraal stellen van de watergebruiker vereist goede communicatie en transparantie Het gaat om zichtbaar maken van bekostiging van watertaken, kwaliteit van dienstverleningen maatschappelijke meerwaarde tonen, samen met burgers de openbare ruimte inrichten Hiervoor zijn bewustwording en een open houding belangrijk

3. Investeren in kennisontwikkeling

Voldoende kennis en capaciteit om de waterketen doelmatig te beheren is een randvoorwaarde om alle elementen in de visie te ontwikkelen Goed personeelsbeleid en aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden helpen hierin De SAZ' biedt een platform voor dynamisch inzetbare medewerkers om elkaar te ondersteunen Dit versterkt het zelflerend vermogen

■■■■■■■■■■
Van: MHHHMHMMi woensdag 8 februari 2023 11:06 OKIMMB
Verzonden: reactie op voorontwerp omgevingsvisie
Aan:
Onderwerp:

Daê®BB

Goed dat er een voorontwerp voor een Omgevingsvisie gemeente Middelburg ligt. Complimenten voor de allesomvattendheid van de visie en de treffende schets van ontwikkelingen en ambities. We zien onze afspraak over 750 woningen tot en met 2030 terug in deze Omgevingsvisie.

Gezien de uitgebreide consultatie die hieraan voorafging en de fase van bestuurlijke besluitvorming waarin het document nu is beperken we onze reactie tot enkele onderdelen die direct betrekking (kunnen) hebben op Woongoed.

Flexwonen

In de samenvatting staat "woonvormen moeten volledig aansluiten op de vraag, dat betekent meer (...) flexwonen. Wij worstelen met het begrip flexwonen. We onderstrepen de waarneming dat er mensen zijn die op korte termijn een woning nodig hebben. Dat hoeft echter niet een tijdelijke woning te zijn. Bij voorkeur zelfs niet om geen concentraties van bepaalde groepen te krijgen. Maar door een beperkt aanbod in de huidige woningvoorraad is er behoefte aan extra woningen. En gezien de lange doorlooptijd van nieuwbouwprojecten komen extra woningen niet snel beschikbaar. Met de juridische mogelijkheden van flexwonen is een snellere realisatie mogelijk. Inmiddels is de kwaliteit van de nieuwste generatie flexwoningen zodanig dat deze vergelijkbaar is met woningen met een permanente bestemming. We zouden flexwoningen waar het passend is willen inzetten voor een versnelling van de bouw van woningen.

Woningen voor tijdelijke arbeidskrachten / middenhuur

Bij de trends staat over tijdelijke arbeidskrachten "Voor woningcorporaties is het huisvesten van internationale medewerkers niet evident". Daarvoor worden een aantal redenen genoemd die plausibel zijn. Toch sluiten wij middenhuurwoningen voor arbeidsmigranten niet helemaal uit. We hebben meer dan voorheen mogelijkheden in het middenhuur-segment.

Met vriendelijke groet,

Heeft u een zake lijke afspraak bij Woongoed? Dan kunt u uw auto (betaald) parkeren op de P&R tegenover ons kantoor of gratis met een parkeerschijf in de blauwe zone (max. 2 uur).

Telefonisch is ons kantoor elke werkdag bereikbaar van 08.30 tot 12.00 uur op het telefoonnummer 0118-691700. U kunt mij ook bereiken op mijn directe nummer: 0118-691705. Ben ik niet beschikbaar? Spreek dan mijn voicemail in en ik bel u binnen twee werkdagen terug.

middelburg -j <https://www.woongoed.nl>
woongoed

Is dit e-mailbericht niet voor u bedoeld? Laat de afzender dan weten dat u het bericht heeft ontvangen en verwijder

het daarna.
Wij vragen u het bericht niet door te sturen naar derden.

Met vriendelijke groet,

Eric de Ceuster Directeur/Bestuurder

Heeft u een zakelijke afspraak bij Woongoed? Dan kunt u uw auto (betaald) parkeren op de P&R tegenover ons kantoor of gratis met een parkeerschijf in de blauwe zone (max. 2 uur).

Telefonisch is ons kantoor elke werkdag bereikbaar van 08:30 tot 12:00 uur op het telefoonnummer 0118-691700. U kunt mij ook bereiken op mijn directe nummer 0118-691705. Ben ik niet beschikbaar? Spreek dan mijn voicemail in en ik bel u binnen twee werkdagen terug.

middelburg -i
woongoed

€ <https://www.woongoed.nl>

Is de afzender niet u? Laat de afzender weten dat u het bericht niet door wilt sturen naar derden.
Middelburg

De afzender aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade van welke aard ook voortvloeiende uit het gebruik van elektronische berichten.

Gemeente Middelburg t a v College van B&W Postbus 6000
4330 LA Middelburg

Middelburg, 09 februari 2023
Betreft Inspraakreactie voorontwerp omgevingsvisie

Goedemiddag meneer/mevrouw,

Naar aanleiding van het voorontwerp van de omgevingsvisie Middelburg, wil ik graag het volgende inbrengen

Ten eerste mijn complimenten voor wat betreft de leesbaarheid van het document Het is heel begrijpelijk opgesteld, zonder dure ambtelijke taal Hiermee leest het lekker weg

Op bladzijde 31 wordt ingegaan op de energietransitie In dit hoofdstuk wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de monumenten en de overige woningen in de gemeente Ik wil graag aandacht vragen voor het feit dat elektrificatie van woningen voor het gehele beschermd stadsgezicht een lastige opgave zal zijn Het overgrote deel van de woningen in het beschermd stadsgezicht maakt gebruik van hoge temperatuur verwarming wat niet eenvoudig aan te passen is De ruimte voor zonnepanelen is in veel gevallen beperkt en daarbij komt ook nog, dat de ligging en de dicht bebouwde omgeving het rendement van de panelen negatief kan beïnvloeden Wanneer wordt gekozen voor een lucht warmtepomp zal een buitenunit geplaatst moeten worden Een nette plaatsing van deze units in het beschermd stadsgezicht is al een uitdaging, maar daarnaast hebben we ook nog te maken met een geluidsproductie wat in de dicht bebouwde omgeving voor overlast kan gaan zorgen Wanneer wordt gekozen voor een bodem warmtepomp is per boring een bepaalde oppervlakte benodigd zodat boringen elkaar onderling niet beïnvloeden Wanneer een buurman voor dit systeem gekozen heeft, dan vervalt deze mogelijkheid mogelijk al Bij gebruik van een warmtepomp is ook een boiler benodigd voor het warm tapwater Een flink deel van de woningen in het beschermd stadsgezicht is niet bijzonder groot De plaatsing van een boiler kan dan lastig zijn

Mijn vraag is dus waarom worden alleen voor de monumenten oplossingen op basis van waterstof of biogas omschreven en waarom worden deze mogelijkheden niet voor het gehele beschermd stadsgezicht bekeken Ik kan mij ook voorstellen dat wanneer er meer woningen worden aangesloten op een dergelijk systeem dat het per woning ook goedkoper zal zijn De ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie gaan in hoog tempo door Laten we hopen dat er in de komende jaren brandstoffen/verwarmingssystemen ontwikkeld worden die voor iedereen betaalbaar en toepasbaar zijn

Met vriendelijke groet,

Zienswijze m.b.t. de Omgevingsvisie Gemeente Middelburg

Indiener : Stichting Zeeuws Platform Stralingsrisico

[Redacted]
[Redacted]

www.zeeuwsplatformstrahngsrnico.nl
stralingsrisico@zeelandnet.nl

Contact : [Redacted]

Datum : 1 februari 2021

Inleiding

Stichting Zeeuws Platform Stralingsrisico zet zich in voor burgers die gezondheidsklachten ondervinden als gevolg van elektromagnetische velden. Deze niet-natuurlijke elektromagnetische velden worden veroorzaakt door draadloze communicatiesystemen als 2G, 3G, 4G, 5G, DECT en WiFi. Genoemde burgers worden niet gehoord door de overheid. Sterker nog: de overheid beweert hardnekkig dat er onder de gehanteerde blootstellingslimieten geen gezondheidsklachten kunnen voorkomen. Niets is minder waar. De bedoelde klachten komen voor ver onder deze blootstellingslimieten. Blootstellingslimieten die zijn afgeleid van de waarden die bepaald zijn door een niet-gouvernementele organisatie (ICNIRP) en die daarom in strijd zijn met Artikel 93 van de Grondwet.

Gemeenten hebben een zorgplicht en dienen het voorzorgbeginsel toe te passen. Recente wetswijzigingen (Telecomwet en Frequentiebesluit) maken het voor gemeenten onmogelijk om tegemoet te komen aan burgers met gezondheidsklachten die vaak bezwaar maken tegen zendmasten en antenne-installaties. Met name door 5G ziet het er voor deze burgers somber uit. Maar in feite voor alle burgers met het oog op de volksgezondheid.

Gemeenten kunnen straks alleen maar welwillend meewerken aan het plaatsen van duizenden antenne-installaties op hun grondgebied. Door recente rechterlijke uitspraken (zie AWB 19/2184⁹ en AWB 19/2213¹⁰) worden klagende burgers hopelijk binnenkort als belanghebbende gezien bij het plaatsen van antenne-installaties.

Gemeenten hebben er belang bij dat de door elektromagnetische velden gedupeerde burgers gehoord en geholpen worden. Velen van hen zijn niet meer in staat om te werken, belanden in de bijstand en omdat in de openbare ruimte verblijven vaak ook niet gaat, raken zij sociaal geïsoleerd. Reden temeer om in de Gemeentelijke Omgevingsvisie rekening te houden met deze specifieke doelgroep. In het navolgende geven wij aan wat in de Omgevingsvisie dient te worden opgenomen om wonen, werken, leren en recreëren en deel te nemen aan het maatschappelijk leven, voor deze burgers weer mogelijk te maken. Met name doen wij voorstellen voor de thema's Wonen en Leefomgeving.

Voor de volledigheid geven wij ook nog de Grondwetartikelen die in verband met stralingseffecten van belang zijn:

Artikel 10: Een ieder heeft recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

⁹ AWB 19/2184 <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ecli:nl:rbgel:2020:6699>

¹⁰ AWB 19/2213 <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ecli:nl:rbgel:2020:6702>

Artikel 11: Ieder heeft recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam

Artikel 20: De bestaanszekerheid van de bevolking is onderwerp van zorg der overheid

Artikel 21: De zorg van de overheid is gericht op bewoonbaarheid van het land en bescherming en
Verbetering van het leefmilieu

Artikel 22: De overheid treft maatregelen ter bescherming van de volksgezondheid

Onderstaand onze voorlopige zienswijze voor de thema's Wonen en Gezonde Leefomgeving.

Wonen

1. In het gemeentelijk woningbestand worden woningen opgenomen die vanaf de nieuwbouw voorzien zijn van voldoende afscherpende middelen om de invloed van elektromagnetische velden tot een minimum te beperken. Indien nodig maakt de gemeente hiervoor afspraken met woningcorporaties.
2. Voor bestaande woningen worden bewoners financieel bijgestaan om hun (huur)woning van afscherpende middelen te voorzien, zodat zij daar kunnen blijven wonen en niet hoeven te verhuizen.
3. Om de aard en omvang van de elektromagnetische velden in een woning te kunnen vaststellen, worden bewoners financieel bijgestaan in de kosten van het uitvoeren van metingen.
4. Burgers die in aanmerking komen om te worden geholpen krijgen in voorkomende gevallen voorrang om een afgeschermd woning te betrekken.
5. Burgers moeten vrij zijn om in overleg met hun gemeente een stralingsarme locatie te zoeken waar zij een woning kunnen bouwen of verbouwen.
6. De gemeente hanteert een regellu beleid ten aanzien van stralingsarme locaties, zodat op een dergelijke locatie niet alleen kan worden gewoond, maar ook een bedrijf kan worden uitgeoefend.
7. Ook wordt het mogelijk gemaakt om op een stralingsarme locatie tijdelijke verblijven te exploiteren voor andere stralingsgevoeligen.
8. Voor stralingsgevoelige kinderen, die vanwege de vele stralingproducerende apparatuur in scholen daar niet kunnen verblijven, is thuisonderwijs permanent toegestaan.

Gezonde leefomgeving

1. In openbare gebouwen zoals bibliotheek, gemeentehuis, museum, worden voorzieningen getroffen die het stralingsgevoeligen mogelijk maakt deze gebouwen, niet gehinderd door straling, te bezoeken.
2. De gemeente gaat scholen adviseren over en zo nodig financieel tegemoetkomen in de kosten van het aanleggen van vaste verbindingen in plaats van draadloze verbindingen.
3. Voor stralingsarme locaties overlegt de gemeente met telecombedrijven en Agentschap Telecom, om voor deze locaties de stralingsbelasting verder te verminderen of de bestaande stralingsbelasting laag te houden.
4. Met bedrijven die gebruik mogen maken van eigen frequenties, zullen afspraken worden gemaakt dat deze frequenties geen extra stralingsbelasting voor een stralingsarme locatie

opleveren.

5. Het zal door de gemeente niet worden toegestaan dat op of dichtbij een stralingsarme locatie antennemasten of antenne-installaties worden geplaatst.
6. De gemeente zal zich inzetten om zelf te kunnen beslissen over het wel of niet plaatsen van antennemasten en antenne-installaties.
7. De gemeente zal burgers tijdig informeren over voorgenomen plaatsing van antennemasten, antenne-installaties en het verhogen van zendniveaus en de burger ruim in de gelegenheid stellen eventuele bezwaren in te dienen.
8. De gemeente zal er op toezien dat de totale stralingsbelasting in stralingsarme locaties ver beneden de vooralsnog gehanteerde blootstellingslimieten blijft, bij voorkeur minder dan 0,1V/m.
9. Om aan haar zorgplicht te kunnen voldoen moet de gemeente maatwerk kunnen leveren voor woningen en stralingsarme locaties ondanks eventueel landelijk geldende regels.

Gemeente Middelburg
T.a.v. het College van B en W
Kanaalweg 3
4330 LA MIDDELBURG

Datum: 1 maart 2023
Onderwerp: reactie Voorontwerp Omgevingsvisie Referentie:
Bijlagen: -

Per e-mailbericht verzonden: info@middelburg.nl

Geacht College,

Op 24 januari 2023 is de Voorontwerp Omgevingsvisie ter inzage gelegd, waarvan wij kennis hebben genomen. De visie geeft de koers aan voor Middelburg voor de komende jaren met als horizon 2050. Een goed streven, gelet op de komst van de Omgevingswet en de uitdagingen en complexe opgaven waar de gemeente voor staat

Naast onze waardering, willen wij ook extra aandacht vragen over de uitwerking en duiding van een aantal inhoudelijke delen in de visie die met name betrekking heeft op de thema's 'verstedelijking' en 'creëren van een duurzame, toekomstbestendige stad'.

Achtergrond

Eén van de thema's betreft de 'verstedelijking'. Meer concreet: het toevoegen van 1.000 woningen aan de bestaande woningbouwvoorraad. Uitgangspunt hiervoor is en blijft dat vanuit oogpunt van zorgvuldig ruimtegebruik, inbreiden en herstructureren van bestaand stedelijk gebied de voorkeur genieten. Wij begrijpen en ondersteunen dat, maar dit laat onverlet - zoals u ook onderkent - dat het ontwikkelprincipe van zuinig ruimtegebruik momenteel om een meer genuanceerde toepassing vraagt, waarin de urgentie en de omvang van de woningbouwopgave een prominente plaats dient te krijgen. Meer concreet, het wordt belangrijk op zorgvuldige wijze de beschikbare ontwikkelruimte aan de stadsranden verdergaand te verkennen. Uitgangspunt hiervoor is en blijft dat een goede overgang naar het (open) landschap wordt gemaakt en de landschappelijke waarden worden gerespecteerd en waar mogelijk versterkt

Deze verkenning biedt naast uitdagingen ook kansen om de stad te versterken en verdergaand in te zetten op het creëren van een duurzame, toekomstbestendige stad. Immers, bij ontwikkelingen kan worden aangesloten op de specifieke huisvestingsvraag en kan rekening worden gehouden met de opgaven voor natuur, ruimtelijke kwaliteit en het water- en bodemsysteem. Nieuwe ontwikkelingen kunnen daarmee Middelburg niet alleen versterken, maar ook daadwerkelijk iets aan het aanbod toevoegen en daaraan complementair zijn.

Verzoek

In de visie is reeds gestart de mogelijkheden en voorwaarden voor ontwikkelruimte aan de stadsranden te verkennen. Deze locaties worden aangeduid als 'zoekgebied woningbouwlocaties'. Wij moedigen dit aan, maar vraagt ons inziens - gelet op de thematische visiekaart zoals opgenomen op blz 36 - om nadere verduidelijking van de beleidsmatige keuzes in relatie tot de extra ontwikkelruimte en daarmee zoeklocaties voor de woningbouwopgave zoals deze aangegeven.

Middelburg Kleverskerkweg 49 Postbus 29 4330 AA T 0118 653 737 rothuisen@rothuisen.eu www.rothuisen.eu Rothuisen Architecten en Adviseurs B.V. Handelsregister Middelburg nummer 20141277

Opdrachtgever aanvaard en getuigd overeenkomstig de vigerende regelingen van de Bond en Nederland je arbeid in de Beroepsvereniging van Nederlandse landschapsarchitecten, landschapsarchitecten en landschapsarchitecten

Zo is de groene geleidingenzone niet meer expliciet opgenomen, hetgeen een overgangsgebied tussen de stad en het landschap vormt. Uitgangspunt voor deze zone is dat ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de woonwijk Essenveld, mogelijk zijn, mits de kernkwaliteiten van het landschap en de ruimtelijke kwaliteit door het toepassen van groen worden behouden en versterkt.

De kaart geeft echter de indruk dat uw college de ontwikkelmogelijkheden aan de stadsranden wenst te beperken. Wij verzoeken u dan ook langs deze weg of u meer duidelijkheid kunt geven over de ontwikkellocaties, de gestelde randvoorwaarden en daarmee zoekgebieden zoals aangegeven op de visiekaart

Tot slot

Wij vertrouwen erop hiermee een constructieve en positieve bijdrage aan het participatieve proces en daarmee visievorming en ruimtelijke beleid van Middelburg te hebben geleverd. Uiteraard zijn wij bereid desgewenst ons verzoek nader toe te lichten. Wij wensen u tot slot veel succes bij de verdere afronding en vaststelling van de Omgevingsvisie.

Met vriendelijke groet, Rothuizen Architecten en Adviseurs B.V.

A large black rectangular redaction box covers the signature and name of the representative of Rothuizen Architecten en Adviseurs B.V.

Van: [REDACTED]
Verzonden: zondag 5 maart 2023 00:06
Aan: info@middelburg.nl
CC: info@woongoed.nl
Onderwerp: Feedback Omgevingsvisie Middelburg, Betreft verstening

Geachte heer/mevrouw,

onderstaande is feedback op Voorontwerp Omgevingsvisie Middelburg van uw website. Hiervan gaat een kopie naar Woongoed ter kennisgeving van de klacht. Van de gemeente graag een kennisgeving van ontvangst.

— Thema's groen en natuur, verduurzaming, leefbaarheid en diversiteit —

De Middelburgse wijken verstenen steeds meer, tegen de door u geschetste trends in. Mensen denken enkel aan gemak, en dat u het wel doet. Tesla's staan op tegelterrassen. Tegeltuinen en grindplantsoens zijn intens populair. Het gaat om tientallen hectare verloren groen, alleen al in de stad! Dat kunt u niet compenseren met wat bloemenstroken. Zuid en Dauwendaele ogen verloederd en deprimerend.

Bij Woongoed Middelburg is gratis 1m3 zand te verkrijgen bij Bouwbedrijf Joziasse voor bestrating (website Woongoed). Waarom? 1m3 zand verloopt in prijs van 50 tot bijna 150 euro. Hoe kan dit zijn? Vindt hier verkeerd gebruik van gemeenschapsgeld plaats? Voor Woongoed een perverse prikkel om klachten over verwaarloosde tuinen af te raken. Misschien is er wel sprake van onderhandse afspraken tussen deze bedrijven.

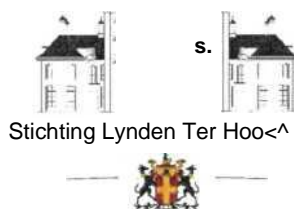
- Wordt er wel gebruik van gemaakt? Schaf dan het gratis bestratingszand bij Woongoed af, of stel vergroeningseisen. Van 50 euro is heel veel zaaigoed te kopen voor een mengsel van bloemen en grassen. Er moet geen subsidie bestaan voor tegeltuinen. Daarvan kan ook het vele onderhoud worden gedaan.
- Subsidieer groene onderhoudsarme bodembedekkers. Klaver is een uitstekende bodembedekker, hoeft niet gemaaid te worden, ziet er prachtig uit. Inheemse bloemen, onverharde paden, mulch, regentonnen, houtwallen, natuurlijk rommelige tuinen waar geen bladblazers meer mogen gaan.
- Geef er een gemeenschappelijke betekenis aan: betrek vrijwilligers en iedereen met een passie voor tuinieren om eikaars tuinen te onderhouden. Maak er reïntegratie-/buurtprojecten van.
- Doe mee aan het NK Tegelwippen

Verstening is direct verbonden met overstromingsproblemen en hogere infrastructuurkosten. Water stroomt regelrecht de afvoer in, of blijft staan.

Leg de lasten bij de vervuiler neer:

- Pleit landelijk voor een belasting en/of eisen voor versteende tuinen. In België werkt dit ook.
- Leg sancties op en vereis bij het terugvorderen van gemeentegrond verplicht groen.
- Geen kapvergunningen meer zonder compensatie.

Vriendelijke groet

College B&W Middelburg Postbus 6000
4330 LA Middelburg info@middelburg.nl

6 maart 2023

Betreft: Voorontwerp Omgevingsvisie gemeente Middelburg

Geacht College van Burgemeester en Wethouders,

Allereerst complimenteren we u graag met het 'Voorontwerp Omgevingsvisie tot 2050'; een heel gedegen stuk met oog voor een gezonde, compacte stad, met behoud van de omliggende dorpen en zo kenmerkende Walcherse cultuurlandschap. En met respect voor het behouden van groen en natuur.

Bij de paragraaf 'Geschiedenis' wordt vermeld dat Walcheren en ook Middelburg rijk waren aan buitenplaatsen en dat daar nog maar weinig van over is; er zijn in feite binnen Middelburg alleen nog twee herkenbare buitenplaatsen, Toorenvliedt en Ter Hooge. We zouden het waarderen als deze specifiek benoemd worden.

Het is goed dat u de landschappelijke eenheid van Walcheren als kernwaarde benoemt; in relatie tot de nog aanwezige Walcherse buitenplaatsen zouden wij het waarderen als de nog resterende Middelburgse buitenplaatsen Toorenvliedt en Ter Hooge hierbij ook specifiek benoemd worden. In paragraaf 2.5 'Stad in een groene omgeving', komt de kernwaarde 'groen en natuur' aan de orde; ook hier zou het vermelden van de resterende buitenplaatsen wat ons betreft passend zijn.

Wat betreft de Ontwikkelingskaart 2050 vraagt het bestuur aandacht voor het volgende:

Stichting Lynden Ter Hooge

Ten noorden van Ter Hooge is mogelijke stedelijke uitbreiding met een rode pijl aangegeven. Hierin schuilt het gevaar dat Ter Hooge nog meer dan thans het geval is, door stad wordt omgeven. In ieder geval ligt er hier een spanning met de 'buitenplaats-biotoop'¹.

We zetten ons in voor een robuustere buitenplaats Ter Hooge, waarbij de natuurfunctie rond de bestaande buitenplaats versterkt zou moeten worden en ziet dit bij voorkeur al op de kwaliteitskaart tot uiting komen. In dit verband zou ook de ruimte tussen de buitenplaats en de stad (Laan der Verenigde Naties) tot de hoofdgroenstructuur gerekend moeten worden. Dit zou goed aansluiten op de Strategische visie voor Ter Hooge die het bestuur heeft opgesteld en vastgesteld. Deze nog niet openbare visie is vertrouwelijk al wel met uw gemeentebestuur (evenals van de gemeente Veere) gedeeld.

Het bestuur wil met haar visie ook graag een bijdrage leveren aan de opgave voor klimaatadaptatie, in de vorm van meer bos (en natuur) en waterberging rond de stad. Tevens kan in en rond Ter Hooge een flinke bijdrage worden geleverd aan herstel van biodiversiteit. Het bestuur heeft haar visie opgesteld met oog voor de 'buitenplaats-biotoop' en zou graag zien dat deze biotoop (die verder reikt dan het eigendom van de stichting), in de ruimtelijke plannen een betere bescherming krijgt.

We zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Stichting Lynden Ter Hooge
[Redacted signature area]

Aan het College van B & W van Middelburg

Postbus 6000 4330 LA Middelburg

Datum : 7 maart 2023

Onderwerp: Reactie Wijkteam Griffioen op Voorontwerp Omgevingsvisie
Middelburg 2050

Geacht College,

Met grote belangstelling hebben wij kennis genomen van uw Voorontwerp Omgevingsvisie. De gehanteerde kernwoorden en leidende principes onderschrijven wij. Bij de uitwerking daarvan heeft het wijkteam Griffioen niettemin de nodige kanttekeningen. De plannen voor het nieuwe Hart van de Griffioen, waaraan momenteel hard wordt gewerkt, zijn aanleiding geweest weer naar de wijk als totaal te kijken. Wat is de situatie, wat gaat er goed, wat kan beter, wat op korte termijn, wat in de verdere toekomst. De resultaten daarvan zijn vervat in de nota De Griffioen, Wijk van de Toekomst, Schoon, Veilig, Samen, Inclusief. Die nota gaat hier integraal bij als reactie op uw voorontwerp. Conform het wijkteam daarover op 1 maart 2023. Voor enkele aspecten vraagt het wijkteam nog bijzonder de aandacht:

1. De geplande woningbouwopgave, waarop het voorontwerp is gebaseerd, is naar onze mening te laag begroot. Zelfs als, zoals het voorontwerp doet, niet op groei is ingezet. Ruimtelijk is het naar onze mening toch heel belangrijk met een mogelijk grotere groei rekening te houden. Flexibel zijn om niet achter de feiten aan te lopen en het voor komt dat ad hoe beslissingen genomen moeten worden. Zeker in het licht van de grote woningbouwopgave van het rijk, waaraan de provincie zich geconformeerd heeft, is een verhoging van het bouwprogramma waarmee gewerkt wordt zeer aan te bevelen. Ook de functie van Middelburg binnen Zeeland en op Walcheren maakt dat gewenst. Dat voorkomt ook een te grote groei van de plattelandskernen en komt zo beter tegemoet aan behoud en versterking van het zo bezongen Walcherse Landschap, de Tuin van Zeeland. Binnen die te verhogen woningbouwopgave verdient de middenhuur expliciet meer aandacht ter versterking van de diversiteit van de wijken. Hetzelfde geldt voor clusters voor ouderen.
2. De keuze voor de compacte stad is een goede keuze. Wel denken wij dat de

inbreidings- en herstructureringsmogelijkheden om de woningbehoefte op te vangen overschat worden. Er wordt geen enkele kwantitatieve onderbouwing voor gegeven. Bovendien is het heel goed mogelijk dat in mindere wijken herstructurering nodig zal zijn waarbij de behoefte aan groen en groenbeleving eerder wat verdunning zal kunnen inhouden dan vergroting van het aantal woningen. Opvallend vinden wij dat aan herstructurering van het gebied rond het kanaal door Walcheren richting Veere geen aandacht is gegeven. Daar zouden aantrekkelijke woningbouw mogelijkheden kunnen liggen. Kijk in dit verband wat er in Vlissingen gebeurt. Het zoeken naar geschikte nieuwe woningbouwlocaties verdient meer aandacht.

3. Op de Ontwikkelingskaart is het gebied de Cleene Hooge aangeduid als een reserve uitbreidingslocatie. Dat is niet in overeenstemming met laatste besluit betreffende dat gebied waarin een kleine uitbreiding is voorzien. Wij pleiten ervoor dit landschappelijk fraaie gebied te vrijwaren van elke stedelijke bebouwing. En in plaats daarvan de natuur en landschappelijke waarden ervan juist veilig te stellen, die nog te vergroten evenals de belevingswaarden van het gebied. Tevens kan dit gebied dienen ter versterking van de waterfunctie.
4. Woningbouwontwikkeling kan heel goed en is voor de Griffioen ook gewenst in het gebied Poppenroede, aansluitend aan het gebied waarin nu (ad hoe !) een grote kerk met veel parkeerruimte wordt voorzien. Maak een integraal structuurplan voor dit hele gebied, inclusief het zogenaamde Matthijssen gebied waarvoor in het verleden al een principebesluit door de gemeente is genomen. Incorporeer dat besluit in het op te stellen structuurplan op een manier die ook recht doet aan het op de Kwaliteitskaart van het voorontwerp voor deze omgeving opgenomen deel van het natuurnetwerk Zeeland. En bezie of de betreffende gronden nog via grondruil te verkrijgen zijn. In dat geval achten wij vervangende woonruimte voor Matthijssen aan het Laurens Stommespad of de Cleene Hoogeweg acceptabel. Het Poppenroede gebied kan als flinke woningbouwlocatie voorzien in een deel van de woningbehoefte van Middelburg en het betekent een versterking van de wijk de Griffioen. Dat komt het voorzieningen niveau van de wijk ten goede. De in dat gebied nu voorziene huisartsenpraktijk zou wat het wijkteam betreft meer in het hart van de Griffioen een plaats moeten krijgen. In plaats van het grote parkeerterrein zou die locatie wel zeer geschikt zijn voor een bovenlokale/regionale schoolvoorziening.
5. De Bomenbuurt is een gemeentelijk beschermd dorps/stadsgezicht. Ten

onrechte ontbreekt die aanduiding op de Kwaliteitskaart 2050.

Met grote belangstelling ziet het wijkteam de reactie op onze nota en de aangegeven extra punten tegemoet,

Namens het wijkteam,

Bijlagen : nota De Griffioen , Wijk van de Toekomst, Schoon, Veilig, Samen, Inclusief.

DE GRIFFIOEN, WIJK VAN DE TOEKOMST. SCHOON, VEILIG, SAMEN, INCLUSIEF

Inleiding.

De Griffioen staat op een keerpunt in zijn ontwikkeling .Tijd om aandachtpunten, wensen en ideeën omtrent de toekomst weer eens op een rijtje te zetten , het verhaal van de toekomst. Ook van belang voor een reactie van de wijk op het Voorontwerp Omgevingsvisie 2950 van de gemeente En om een begin te maken met een op uitvoering gericht programma van wensen voor de toekomst, het programma van uitvoering.

De toekomst

Vooraf ook door de vele burgerinitiatieven is de kwaliteit van wonen en leven in de Griffioen de afgelopen 20 jaar aanmerkelijk toegenomen. Begonnen met Stichting Griffioen de Wijk en vervolgens verder verbeterd door de Stichting Bomenbuurt, de Speelhof Hoogerzael en de gedeeltelijke realisering van het Project "de Griffioen, stappen naar een inclusieve samenleving". Bij deze nota gevoegd .En zeker ook door het voorkomen van grootschalige woningbouw in het tot het Nationale Landschap behorende gebied de Cleene Hooge door de stichting de Cleene Hooge. Die stichting heeft wel gezorgd voor een sterke verbetering van de belevingswaarde van dit gebied voor de bewoners van de wijk en anderen door de aanleg van een wandelverbinding met pontjes en een bruggetje. Ook het Beweegpad moet hier vermeld worden. Intussen uitgegroeid tot de stichting Middelburg Beweegt met in alle wijken van Middelburg elke week en het hele jaar doorgeorganiseerde wandelingen. De wijk heeft ook zelf, als eerste wijk, een integrale wijkplan gemaakt en in dat kader de markt Wijk van de Toekomst met een ondersteunende film georganiseerd.

Ook nu zijn er weer belangrijke initiatieven en ontwikkelingen. De belangrijkste daarvan zijn de omvangrijke plannen voor een nieuw hart. Ook gestart als burgerinitiatieven en inmiddels geformaliseerd met medewerking van de gemeente, Woongood Middelburg en het Kindcentrum de Aventurijn .In de oriënterende fase zijn zoveel mogelijk alle relevante belangen betrokken , is gevaagd naar hun toekomstplannen en is hen ook gevraagd of en zo ja wat zij voor de wijk kunnen betekenen . Op korte termijn resulterende in een door NOAHH, het in eerste instantie door de initiatiefnemers in de arm genomen architectenbureau, op te stellen structuurplan. Daarna start de uitvoering die zich over een reeks van jaren zal uitstrekken en een hele herverkaveling van het gebied zal inhouden. Daarnaast spelen nog wat kleinere initiatieven waaronder een educatief project met drie kleine windmolentjes op Hoogerzael, vergroening van de Europalaan en de van Kleffenslaan en herstel van de doorlopende groene strook tussen de Alexiaflat en de Domburgse watergang zodat de onderliggende parkeerstrook/verdieping aan het zicht onttrokken wordt. Ook een wens is na te gaan op welke wijze de scheidende werking van de Laan der Verenigde Naties verminderd kan worden. Op een eenvoudige manier is de groenbeleving van de wijk al flink te verbeteren. Verder is het zeker ook waard om te onderzoeken of een belangrijk initiatief om te komen tot een programma met duofietsen voor heel Middelburg, mislukt door de niet waar gemaakte afgesproken inzet van de Stichting Welzijn Middelburg, met bijvoorbeeld twee fietsen en in samenwerking met Zorgstroom wel nog voor de wijk te realiseren valt. Wellicht valt hier op in te spelen. Het belang van een wijk/buurtdokter is evident.

Verder wordt sinds 2018 gewerkt aan de vestiging van een heel omvangrijk Kerkcomplex in het Poppenroedegebied. Het gebied tussen de Walcherseweg, De Laan der Verenigde Naties en de

Leliendaalseweg. De gemeente heeft daarvoor in 2019 grond verkocht en vervolgens is de ontsluiting met parkeerruimte aangelegd. Het plan is nu aangepast omdat de kerk kleiner wordt. Er is een plan gemaakt voor een kleinere kerk met minder parkeerruimte en ruimte voor een huisartsenpraktijk. Over deze laatste plannen worden omwonende eigenaren blijkens een brief van 28 september j.l. voor overleg uitgenodigd. Bij de laatste wijktafel heeft een huisarts belangstelling getoond om een praktijk in de Griffioen te beginnen.

De grote veranderingen die er voor de Griffioen aankomen vragen vanuit verschillende thema's en belangen nu de aandacht die nodig is voor een zo goed mogelijke realisering en inpassing van deze veranderingen. Daarbij speelt ook nog zeker een zeer relevant maatschappelijke feit. De groeiende vergrijzing van de bevolking, niet alleen in de Griffioen maar ook in algemene zin. Dat betekent dat de voorzieningen die voor de niet actieve bevolkingsgroepen vereist zijn door steeds minder actieven opgebracht zullen moeten worden. Dat heeft repercussies op tal van terreinen, maar zal zeker ook het al gaande zijnde proces versnellen, dat burgers voor allerlei zaken meer op zichzelf en onderlinge samenwerking zijn aangewezen. Op het terrein van de zorg zijn hier al diverse voorbeelden van in dorpen. De wijk is ook als een dorp en zal dat steeds meer moeten worden. En dus voor hoe je de samenleving inricht en organiseert. Graag vragen we aandacht voor enkele relevante zaken. Deel hiervan is ook de samenstelling van de bevolking naar leeftijd en sociale categorie. Duidelijk is naast de oververtegenwoordiging van ouderen de ondervertegenwoordiging van op de maatschappelijke ladder lagere inkomensgroepen. Ook relevant de noodzaak van geleidelijke transformatie van minder beleid naar meer uitvoering .En van wantrouwen naar vertrouwen en eigen verantwoordelijkheid.

1. Informatie en voorlichting

- 0 Het meenemen van de bewoners bij verdere plannen voor het nieuwe hart en uitvoering ervan vragen om doeltreffende en goede informatie. Dicht bij huis en dicht bij de locatie waar de meest relevante veranderingen gaan plaatsvinden., dus het nieuwe hart. Als eerste stap , die snel gezet kan worden en geen grote financiële consequenties heeft kan dat gebeuren in een container, bouwhok of iets degelijks bij de bouwplaats . Een groepje studenten van de HZ zeeland onderzoekt als stageopdracht hoe een goede presentatie op deze wijze gestalte kan krijgen. Zodra het stageverslag er ligt moeten nadere afspraken gemaakt worden hoe dit precies te gaan doen, te bemensen, verder vorm te geven, in te richten en te financieren.
- 0 De andere plannen in de wijk en de activiteiten van de verschillende stichtingen zouden dan uiteraard ook op die wijze gecommuniceerd kunnen worden met de wijkbewoners.
- 0 Stap voor stap naar, het ook in de plannen voor het nieuwe hart opgenomen idee, voor een buurtkamer/ informeel café, een ontmoetingsplek, met daarbij ook andere voor de wijk relevante mogelijkheden tot activiteiten, welzijns- en zorgaspecten. Zoals bijvoorbeeld de wijkwinkel in Vianen waar bewoners voor tal van vragen terecht kunnen. Zoals voor ingewikkelde brieven van overheden en andere organisaties. Zo zijn er op het terrein van de zorg al allerlei voorbeelden van. Zie Koepel Zorgorganisaties Zuid-Nederland.

2. Poppenroede en Cleene Hooge

- 0 Onbegrijpelijk is dat, in deze tijd en de ervaringen met plannen en initiatieven uit de wijk zelf, zonder tijdig en enig structureel overleg met de wijk over zo'n relevante beslissingen als de kerk en nu ook voor de combinatie van de kerk met een huisartsenpraktijk zijn genomen en blijkens de hiervoor genoemde brief ook weer voorgenomen worden. Ongehoord om verschillende redenen. Zeker over zo'n structuurbepalende plannen hoort op daarbij passende wijze met de wijk gecommuniceerd en overlegd te worden. Dit geldt temeer daar voorstellen vanuit de wijk om in dit gebied als alternatief voor de bouwplannen voor de Cleene Hooge te gaan ontwikkelen tot nu toe zonder doorslaggevende redenen niet in behandeling zijn genomen. Op de derde plaats omdat deze werkwijze naar onze mening haaks staat op het huidige participatiebeleid van de gemeente zelf. Op de vierde plaats omdat naar onze mening een huisartsenpraktijk in het nieuwe hart bij voorkeur een plaats zou moeten krijgen.
- 0 Wat betekent dit? Op korte termijn hoort voor het gebied Poppenroede een structuurplan gemaakt te worden met betrokkenheid van de wijk zoals dat nu gebeurt voor het Nieuwe Hart! En dus tot dan geen onomkeerbare besluiten. Bij dat structuurplan dient het alternatief poppenroede voor de Cleene Hoge bouwplannen integraal betrokken te worden, inclusief de het gebied van Matthijssen en het daarvoor destijds genomen principebesluit. Betrek daarbij ook de grote bouwopdracht die ook op de gemeenten af komt en in 2030 gerealiseerd moet worden. Wat dat betreft zijn de bestaande demografische ramingen voor bevolking en vertaald naar zeker de sociale woningbehoefte achterhaald. Het wel genoemde argumenten tegen bebouwing hier, de groen en groen te houden long, speelde kennelijk niet bij voor de kerk verleende omgevingsvergunning. Een ding is zeker: de waarde van het Cleene Hoogegebied is wat die factor betreft veel groter dan Poppenroede. Dat betekent: trek het voor een klein gedeelte van de Cleene Hooge genomen (compromis)besluit voor woningbouw in en verplaats dat voornemen naar een integraal plan voor Poppenroede. Kijk of betekenis van de Cleene Hooge als landschappelijk waardevol gebied en als uitloopgebied voor bewoners van de Griffioen en anderen nog vergroot kan worden. Wellicht de betekenis van dit gebied voor de waterfunctie ook nog een grotere rol spelen. Het beleidsvoornemen van het kabinet om de waterstand te verhogen past hierin. Zie de notitie Patstelling de Cleene Hooge; aanzet tot een oplossing, 2021. Bij deze notitie gevoegd.

3. Participatie

- 0 De vele initiatieven en plannen vragen niet alleen om een goede communicatie met de bewoners en betrokken partijen. Het kan ook voor een nieuw elan zorgen en het gevoel van betrokkenheid van de bewoners bij de plannen en uitvoering daarvan vergroten. Een opdracht is dan ook betrek de bewoners daarbij zo goed mogelijk. Nu vindt dat al best wel goed plaats bij de plannen voor het nieuwe hart door bewonersbijeenkomsten, flyering, directe gesprekken met relevante partijen, publiciteit ed. Dat zal verder moeten worden uitgebouwd. Tal van recente publicaties en voorbeelden ondersteunen die wens. Zie bijvoorbeeld het artikel "Er zal meer macht naar het lokale moeten gaan" van Farid Tabarki in in Werkplaats 32 van de KNHM,

"NU is het aan ons " van Eva Rovers, "Omarm de Chaos" van Jan Rotmans, en tal van publicaties van David van Reybrouck over burgerfora. Het geformuleerde beleid van de gemeente laat die ruimte ook zien. Zorg en welzijn is voor de burgers. Dus betrek die er dan ook echt bij. Goed geïnformeerde bewoners dragen bij aan concrete oplossingen met lastige keuzen ook bij ingewikkelde maatschappelijke problemen. Gebruik die ook wel derde weg genoemde beweging dan ook bij deze grote plannen en projecten in de Griffioen. Bij die participatie en de ondersteuning daarvan behoort menskracht en een passende organisatie van de wijk. Als eerste stap in de participatie en als pilot stellen wij voor lfte van en voor de wijk als wijkondersteuner/wijkcoach uit de wijkge- meenschap als coach., hulpverlener, vraagbaak en toeverlaat. Een oog en oor in de wijk, waarbij dus de verantwoordelijkheid naar de wijk wordt gebracht. Na een principebesluit hiertoe in overleg nader uit te werken en te concretiseren. Een or- ganisch proces met dit als eerste stap. Met uiteraard de professionele kracht(en) aangevuld met vrijwilligers. Uit onderzoek in de zorgsector blijkt dat bewoners zich zo beter voelen, gelukkiger zijn in hun woonomgeving met revenuen in de praktijk, minder bezoek aan huisartsen, minder ziekenhuisopnamen etc. Tal van voorbeelden zijn te vinden bij org - en andere corporaties. In de Griffioen is er al het voorbeeld van het eigen groenonderhoud in de bomenbuurt. Dat functioneert al meer dan 18 jaar goed op basis van een beheersovereenkomst tussen gemeente en Stichting de Bomenbuurt Griffioen. En met overdracht van het gemeentelijke budget voor die taken naar Stichting De Bomenbuurt. En de ruimte binnen dat budget door het werk van de vrijwilligers is weer gebruikt voor andere buurt- en wijkinitiatieven. Tel uit je winst voor de samenleving! In onze optiek moet in de toekomst elke wijk een sociaal tem hebben zoals nu wordt voorgestaan voor de hele gemeente, zie bijlage. De toekomst vergt een dergelijke voorziening zo dicht mogelijk bij de bewoners. Je gaat in een gemeente met veel kernen zoals bijv. Veere toch ook niet EEN TEAM voor de hele gemeente opzetten.

- 0 Omdat we nu over de Griffioen als wijk als geheel praten stellen we voor te komen tot een brede corporatie De Griffioen. Het betekent ook dat opnieuw bezien moet worden hoe de inbreng van de wijk, de formele participatie vorm moet krijgen. Voorstel: in het bestuur van de corporatie de voorzitters van de vier bestaande stichtingen opnemen, waardoor de kortsluiting met en tussen die stichtingen verzekerd is, naast aantal andere leden, een burgerforum door loting voor elk afzonderlijk groter project of voor de wijk als geheel eens in de vier jaar. Belangrijk is ook daarnaast een kleine denktank, die onafhankelijk voor ideeën en voorzetten voor projecten, activiteiten etc. kan zorgen. En uiteraard voor projecten met de gemeente de site "Doe mee, Middelburgers.nl/Griffioen en de wijktafel. Wellicht kan de Griffioen op deze manier voorbeeld zijn voor goed betrokkenheid van de burgers bij concrete beslissingen en lastige keuzen. Het betekent ook, en ook daarbij kan de Griffioen een voorbeeldrol vervullen, dat de brede welvaart meer expliciet bij de belangenafweging een rol kan spelen. En daardoor tot betere besluiten kan leiden.
- 0 Participatie leidt tot een groter vertrouwen en een groter solidariteitsgevoel.

4. Wijkfilm

- 0 In het verleden zijn al verschillende films gemaakt over de wijk of een gedeelte van de

wijk. Allen als onderdeel van burgerinitiatieven.

- O Markt van de toekomst over de wijk in 2008,
- O Een buurtfilm over de bomenbuurt,
- O Een over de architect Rothuizen, de ontwerper van de bomenbuurt,
- O Het afgelopen jaar nog een kort promotiefilmpje over eerdere burgerinitiatieven als ondersteuning voor subsidieaanvragen voor de planvorming voor het nieuwe hart.

Allen met wijkbewoner Peter Gulien als regisseur. Het voornemen was op basis van het summiere laatste filmpje een kleine documentaire te maken over wat er de afgelopen 20 jaar aan burgerinitiatieven zoal is gerealiseerd en wat er nog op de plank ligt met een doorkijkje naar de toekomst. Een eerste synopsis is daarvoor geschreven. Door omstandigheden kan Peter Gulien hieraan niet meewerken. Nu wordt nader bekeken op welke manier hieraan het beste vorm kan worden gegeven, wat het beste past bij de huidige tijd en bij de plannen voor het nieuwe hart. Dit idee wordt nu uitgewerkt. Binnen korte tijd zal een voorstel daarvoor worden gemaakt. Voor de kosten wordt een beroep gedaan op het nog beschikbare wijktafelbudget.

5. Vooruitlopend op structuurplan onder 2 korte termijn alternatief voor resterende ruimte bij voorgenomen kerkgebouw?

O Voor het kerkgebouw is eerder een omgevingsvergunning verstrekt. Waarschijnlijk is hier dus sprake van een voldongen feit. Bij een kleinere opzet hiervan betekent het niet invullen van dan nog resterende vrijkomende ruimte geen grondopbrengst en/of renteverliezen. Het valt te begrijpen dat daarvoor oplossing gevonden moet worden. Kies dan voor een tijdelijke of een die waarschijnlijk wel valt in te passen in het toekomstige structuurplan Poppenroede voor dit gebied. Bijvoorbeeld flexwoningen voor werkmigranten, die voor onze economie en ons welzijn nog vrijwel onmisbaar zijn en waar moeilijk plekken voor te vinden zijn, of voor, naast die beoogd zijn in het nieuwe hart, wat extra woningen voor ouderen (Knarrenhof of idee van Buurtwonen van Jos de Blok). Dat past voor 100 % in zowel de woonvisie van de gemeente als in de grote bouwopgave van het kabinet.

Deze plek ligt dicht bij de supermarkt en bij de OV-halte. Wellicht kan verplaatsing van de CSW naar deze locatie ook overwogen worden. Uit het oriënterend gesprek met de directie van CSW is gebleken dat een gedeelte van hun gebouwen is afgeschreven en dat zij nadenken over hun plannen voor de toekomst. Wellicht vergen modernere ideeën over het functioneren van dergelijke toekomstgerichte onderwijsvoorzieningen wel meer campusachtige ruimtes die op een nieuwe plek beter zijn te realiseren en mogelijk veren ook bij een kosten-batenafweging met het brede welvaartsthema als integraal afwegingsaspect een nieuwe ruimte. Er ligt al een parkeerterrein en het is waarschijnlijk ook met veel minder nadelen voor de omgeving in te passen. Mogelijk het overwegen waard. Bovendien wordt het grootste probleem van het huidige hart, het verkeer en het parkeren, daarmee voor een belangrijk gedeelte opgelost.

Uitvoeringsprogramma, eerste aanzet.

Een eerste aanzet. Uiteraard nu nog te hooi en te gras. Moet in overleg met relevante betrokkenen uitgewerkt worden. Programmapunten:

1. Vervolgtraject deze nota . Oriënterend met strategisch adviseur en wijkwethouder over zin van deze nota en verdere procedure. Overleg met wijk.
2. Informatie en voorlichting ; Container in gebruik midden 2023. Financiering en inrichting gereed oktober 2023.
3. Cleene Hooge ; besluit geen woning bouw maar landschappelijk waardevol gebied ;eind 2023. Plan voor inrichting gebied eind 2024
4. Poppenroede ; besluit maken structuurplan met uitvoeringsprogramma 2023. Verwerk daarin de eerdere principebesluit van de gemeente, meet eventueel grondruil voor de huidige eigenaar van dat terrein. Overleg over mogelijke grondruil kan direct starten. Structuurplan 2024. Uitvoeringsprogramma 2024. Noodzakelijk ook voor realisering van de grote bouwopdracht.
5. Uitvoering duofietsenplan voor de Griffioen. Actie Zorgstroom, wellicht Eben Hae- zer, SWM en wijkteam.
6. Participatie 1; denktank formeren voor juli 2023. Coöperatie 2023. Burgerberaad 2023.
7. Participatie 2 : overleg wijk/ buurtondersteuner Griffioen; budget en invulling .Overleg met gemeente direct starten . Met Woongoed en Stichting Welzijn Middelburg overleg starten voor verdere uitbouw .
8. Wijkfilm : voorstel juni 2023 Bert van Leerdam. Financiering wellicht uit budget wijk- tafel. Is voldoende reserve .
9. CSW : wel of niet verplaatsen essentieel voor toekomst Griffioen . Dus snel overleg daarover besluit noodzakelijk . Moet nog in 2023.
10. Woningbouw ; meer sociale woningen dan in het verdeelschema voor de hele gemeente .Stoppen met overgang woningen bomenbuurt naar vrije sector. Appartementen voor doorstroming en starters. Gemeente, woongoed, provincie., andere corporaties en projectontwikkelaars . Planvorming direct, uitvoering zo spoedig mogelijk.; overleg met anderen zoals CSW over verdere uitbouw principe starten in 2024.
11. Vergroening van Kleffenslaan en herinrichting Europalaan. Vorming bewoners- groep(en) 2023 en start met onderzoek 2023. Uitvoeringsprogramma eind 2024.
12. Herstel doorlopende groenstrook langs Domburgse Watergang bij de Alexiaflat. Gemeente. Kan direct.
13. Vergroen de schuttingen achterzijde Doornlaan en Berkenlaan. Eenvoudig door de hagen hoger te laten groeien. Gemeente . Kan direct.
14. Verkenning vestiging wijk/buurdokter. Direct starten.wijkteamvertenewoordiging.
15. Handhaaf beeldkwaliteitsplan bomenbuurt. Gemeente en Woongoed. Direct.
16. Functieverandering / herinrichting Laan der Verenigde naties . Start studie 2023 overleg gemeente, provincie over studie en verwerking resultaten.
17. Windmolentjes Hoogerzael. Besluit voor mei 2023 zodat resultaat meegenomen kan worden in de heropbouw Speelhof.
18. Nieuwe Hart Griffioen ; afspraken gemaakt tussen Gemeente, Woongoed , de Aven- turijn voor structuurplan in voorbereiding. Structuurplan gereed voor overleg rond juni 2023
19. Maken van een reactie op het Voorontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050.Wijk- team , voor 8 maart 2023.
20. Sterkte/zwakteanalyse: voor alle wijken in Nederland is een dergelijke analyse gemaakt ; wat zijn de sterke en wat de zwakke punten van de Griffioen. Wat is nodig voor behoud van de sterke , wat om de zwakke punten sterk te maken.

21. Besluitvorming en keuzen doen plaatsvinden volgens systeem Brede Welvaart met het gebruiken van de daarbij horende 14 aandachtspunten. Zie O.A de betreffende publicaties van het CBS , het CPB en het Planbureau voor de leefomgeving.

Wijkteam Griffioen 1 maart 2023

Bijlagen:

1. Artikel PZC 19-10 2022 over Sociaal Team
2. Artikel Farid Tabarki in Tijdschrift Heidemij.
3. Artikel Frank Kalshoven in Volkskrant ove bureaucratie in de zorg.
4. Stukje uit Omarm de Chaos van Jan Rotmans
5. Mariska Lodder. Stukje uit artikel "Een bouwsteen is in zijn eentje niks waard"
6. Rapportage sectoronderzoek "Thuis"" uit Voelt hurend Nederland zich thuis van het KWH, onderzoeksinstituut voor corporaties.
7. Foto,s Groengordel Alexiaflat.
8. Foto,s Vergroening schuttingen Doornlaan en Berkenlaan
9. Voorbeeld Belang buurtdokter.
10. De Griffioen naar een inclusieve samenleving, 2017
11. Patstelling de Cleene Hooge , aanzet tot een oplossing.

Waakvlamfunctie nodig voor kwetsbare bewoners

Eé**LOKAAL** team voor Middelburg

WOKTOBfR 2022

MIDDELBURG – De gemeente Middelburg, Maatschappelijk Werk Walcheren en Welzijn Middelburg werken intensief samen aan de vorming van een sociaal team Middelburg. Het sociaal team moet een langdurige plek en toegankelijke plek zijn waar bewoners terecht kunnen met hun ondersteuningsvragen. Sijverbeeld over zorg en welzijn, gezondheid, opvoeden en opgroeien, inkomen of schulden.

Door in te zetten op preventie en vroegsignalering moet worden voorkomen dat kleine problemen grote problemen worden. Een sociaal team voor Middelburg, dat online, telefonisch en fysiek op één of meerdere locaties in de stad bereikbaar is. Door een uitwisseling van informatie, kennis en ervaring kan op een efficiënte manier worden samengewerkt, wat de dienstverlening ten goede komt.

Belangrijke stappen
Een flinke uitdaging waarvoor Welzijn

Middelburg en Maatschappelijk Werk Walcheren binnenkort een aantal belangrijke stappen zetten. Eek 1 januari 2023 is het voorgenomen besluiten de Middelburgse teams van beide organisaties samen te voegen en aan te sturen vanuit één punt. Ook gaan de teams vanaf 1 januari aanstaande gezamenlijk werken vanuit de beschikbare locaties. Om dit mogelijk te maken, tekenen Welzijn Middelburg en Maatschappelijk

te sturen vanuit één punt. Ook gaan de teams vanaf 1 januari aanstaande gezamenlijk werken vanuit de beschikbare locaties. Om dit mogelijk te maken, tekenen Welzijn Middelburg en Maatschappelijk

Werk Walcheren binnenkort een werkingsovereenkomst. De intentie is om in 2023 deze samenwerking verder uit te bouwen en per 1 2024 samen een nieuwe organisatie vormen.

Een nieuw bord met de monumenten van Middelburg op het Zusterplein, oktober 2022 Foto: Edwin Mijnsbergen

zal meer macht naar het lokale moeten gaan"

- Evid Tabarki -

D' CU«HW* o»
u. r bco-V.

Boramfarxte kim ie laren >n da treraliada 2C20 Mn inirio- , ,,*«r
Nwtaiiar^M taakornctonkar» raai» F^r-d Taöarkl. f Ware do Roq an
Saav «an Oor In hun vooruitblik non / M dat Ua krocht won kmaat Mr
war- do oroutUo on lUxjan f M van da tfoyoHifMtrr nth'O (aar Eoort
WM<on wro groepaM. , »m«c individu N < gaart we van da
vri^gavochtan and'vidu l nas» onderdeel iivi ven oen tollgotanori
gamaarwcnao l Ean bouwsteen H knmw, In r<jn oontfo iaat» waard et

cemant nodig urn wat op la bouwer» Zocdm dat« er gaan . wrb»
"ding. In dat opricht «un raggen dat da afgelopen b«»» jaar het
individu het paree», tl, jka opntauw hooit ontota

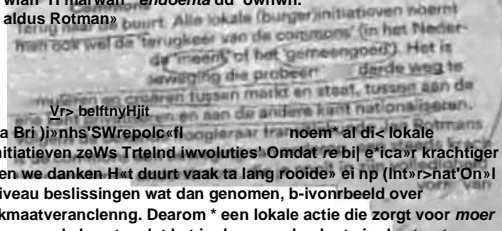
Lokale gamoenscheptleven ka vaakrechtig
Ondertuatan r»n we twee coronaja«vn verder na deze bendtoda
CV wens voet oen kleinere, inaar per^oon»)ha leefomgeving is <n
dia t^d naar aan noodzaak gegroeid We konden (on wtiden) wiet
a»dm dan lokaal boodschappen doen, wandalen m onze d rede
omgeving, maar ook naar elkaar orakijken. ldainaehaliga
bewoarsinibafinven scheten alt paddenstoelen uit d» grond Uit
oen onderzoek van Sociale Vraagstukken bi^kt dan ook dar hol
lokale gamaan achaoJeven bijzonder veerkrachtig i», maai ook
dat de pandemm een duidelijk inbrak aan lokale kennis bekend
A's niet-iokale befotdsmaars at iet» denken te weten over het
fokafo gemeenschapsleven, dan re dat gebaseerd nu Urxtelbke
onderzoeken, aangevuld met een past lokale ervaringen. Daar
Ugf dus een uitdaging voor de politiek. en legelljkerfifd is dit
misschien ook een verklaring voor de grote winst van lokale
partijen tijdens de perneerTtreads voorlezingen

2c stand in Schiermonnikoog geen enkele lande >tke parlu op de
kieslijst en kri/gt de lokale partij Echt voo» Ba»wr»irocht meer hotst
zestig procent on de stemmen. In een thema uitzending over lokale
partijen ven Een Vandaag wordt duidelijk wat de hooidredenen zhn van
mensen om op lokale pert/en te stemmen. Als belangrijkste argument
kwam n»a voren dat zij dichter bij de mensen staart en do problemen ""
mensen van de buurt kennen. Daarnaast vinden memen da» de
landelijke partijen in de gemeenteraad zich Hten lerdmi door Den Haag
en niet door wat er m de gemeente spee't £«' natuurlijk is de lokale stem
ook oen protsts-nm t^jen de *ar drükje polibeke partijen Het pest wet
dat betreft m de maatschappelijke trend om invloed te willen uitoefen en
»e« meer <n een hokje geplaatst te willen worden.

Hot einde van het midden

)>e i^fde voor iokaai heeft ook een kanfrekemr.g o
■ xdergenoemde trend^atcher tot>d TaberK ook tprekei / het
We doen hef samenl Fen-r»i beachr^h tn xip boek et emde
van het midden hoe de wens om raten kAaal te
regelen tan itoste gjat va» hst midden H,t rteh dal

maar behoudt l ut <>P en bazig ta
Mrden daar aan is^r
meuwe l^oeo wo-m Mn te geven
Unm wrtaafd »h tan waraldw^del tor
riet maat altijd In «arden Vanuit aan privgmatwc.be n «l-tartwrf
wian^H marwan ^endoenta dd^ownwn.
aldus Rotman»

Bureaucratie in de zorg? Maximeer de schermtijd van verpleegkundigen

Minder bureaucratie is roeproep die we haren de afgelopen jaren horen. Maar het vermindert het nog niet zodien van de druk. Waarom is bureaucratie zo moeilijk te stoppen? Prima vraag, maar het neergeschied artikel gaf er geen antwoord op. Laten we proberen dat antwoord af te geven.

Het stuk in de krant ging over het gerecht over artikel 4.1 van de Regeling transparantie zorgaanbieder. In 2008 maakte de Kamer de besloten de zorgminister macht te KM1 ut fau?rH^plr Mutt. de minister schreef gemeentelike «ardwun landse Zorgautoriteit (NZa) per regio. «p tuu? MCKnrvm d' dr «tunl^» wachtpunten aan te leveren.

Waarom is dit, naast een prachtig verhaal over bureaucratie, een slecht antwoord op de vraag waarom bureaucratie zo moeilijk te stoppen is? Omdat de betreffende handelingen niet eens zijn, een verspreiding van tijd en dus geld. Wat hier volstaat is dat de NZa aan van dienst een betelje maakt aan de minister; hier toe gaat we ophouden, verfel pt het de Kamer?

Nieuw bureaucratie is niet zo moeilijk te stoppen omdat men de meeste bureaucratie in de hand heeft en de meeste tijd. Het is een verspreid werk voor het ziekenhuisbestaan, voor de zorgverzekeraar, voor de wetenschappelijke vereniging van specialisten op de betreffende afdeling, voor de toezicht houders op de zorg, voor de accountant, voor het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), voor beleidsmakers, voor de Kamer voor de patiëntenvereniging, media tijdschriften, zorgverleners, voor de afdeling inkoop van het ziekenhuis en juist nog weten voor wie allemaal nog waren.

Al die partijen willen het weten, door een mail een goede reden, en de verspreiding van de informatie. Het is een verspreid werk voor het ziekenhuisbestaan.

Waarom is dit, naast een prachtig verhaal over bureaucratie, een slecht antwoord op de vraag waarom bureaucratie zo moeilijk te stoppen is? Omdat de betreffende handelingen niet eens zijn, een verspreiding van tijd en dus geld. Wat hier volstaat is dat de NZa aan van dienst een betelje maakt aan de minister; hier toe gaat we ophouden, verfel pt het de Kamer?

Nieuw bureaucratie is niet zo moeilijk te stoppen omdat men de meeste bureaucratie in de hand heeft en de meeste tijd. Het is een verspreid werk voor het ziekenhuisbestaan, voor de zorgverzekeraar, voor de wetenschappelijke vereniging van specialisten op de betreffende afdeling, voor de toezicht houders op de zorg, voor de accountant, voor het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), voor beleidsmakers, voor de Kamer voor de patiëntenvereniging, media tijdschriften, zorgverleners, voor de afdeling inkoop van het ziekenhuis en juist nog weten voor wie allemaal nog waren.

Al die partijen willen het weten, door een mail een goede reden, en de verspreiding van de informatie. Het is een verspreid werk voor het ziekenhuisbestaan.

deroutnpatr u tuten. Bq de IrprlrgKundVF
i indu «xrJrKld LuiwldropachérHgraomteanuraj» rrayMV intaenwt
urnen, bi tbc brefcgrnn «mirt? IWM- teder rtnóekw»»tiMM»rrt'l
Kkmprooppetrn tieip< nk5 ituMtudil *tinp.Gwntffilman.

Wat te doen? Nuttelose handelingen schrappen

^EdEKES^si^aOSitediriyi tvi wnamAawn t
ttfcrnMttellaatg 11 wot 1 ME
MiraKMjyrnd< <ietuMndk«M^int

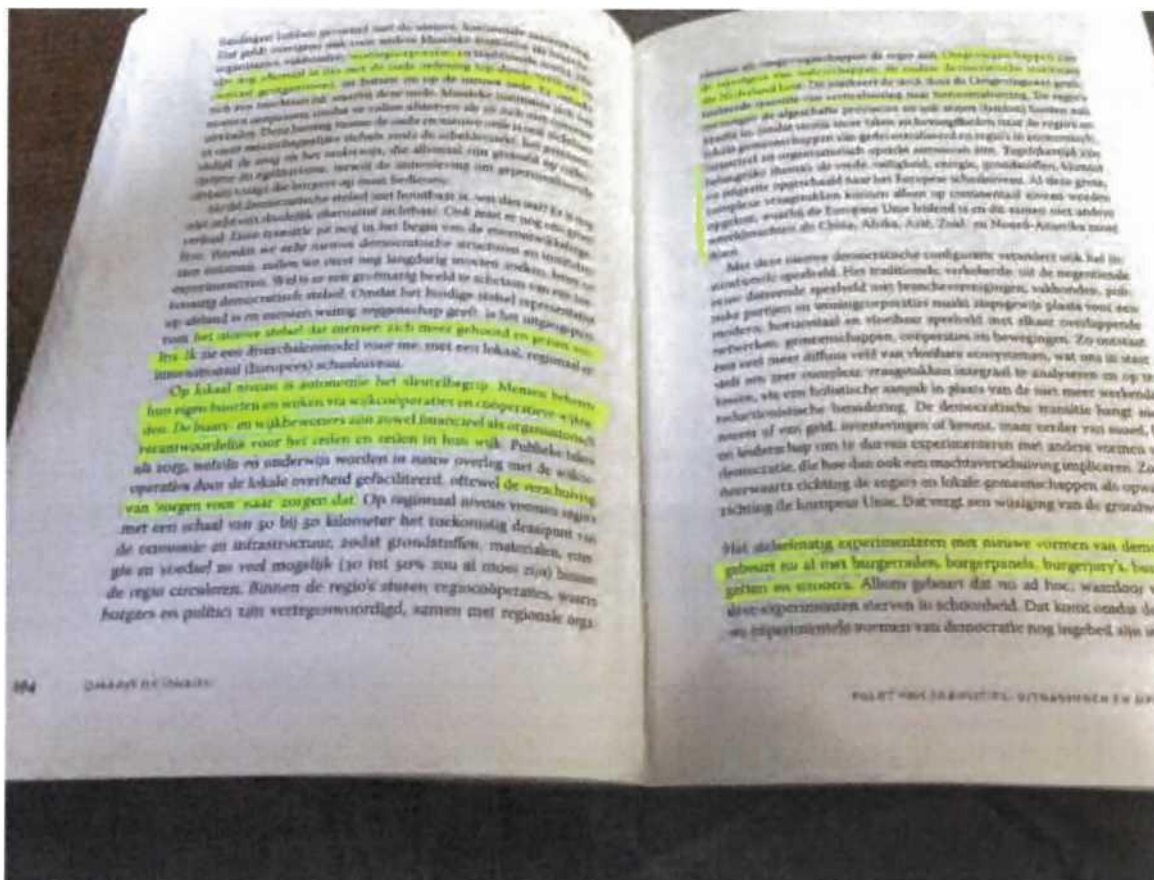
den getind voor Nederland. Nieuw is dat de Tü. — dat

-WifryrUdoer • Her HtM^haucWaarde mtunoor
(^ap^s^1 n< bfUild voorMionutie Grw prr4:
uil tte w^iUT. twuudiiaiffi ral
Jnw iw>JuM brjnmn-Mttwn iWVntmi»
«rt tundeKhaw^d un_wppqMtaFR,ivi'
!>uwniuiadMdb>>4r t^jrrww^ inmrtdnr hrfercunnijpm
mAM>MnMnto>>m<U hun

brn fúWrt^ÖKibruJrnwríde6Mrnraortu (tmtehp
ti^JrnnoAr

voor Nederland hogere baten dan kosten heb.

Bijlage 4

Bijlage 5

autor: Marius Lukker
kolonofra: Jostephete

Een bouwsteen is in zijn eentje niks waard

Het was ergens in 2019 dat de betekenis-economie echt opbloeide, uit het besef dat voor de winst van een kleine groep mensen grote offers werden gebracht. Een startschot voor coöperaties, broedplaatsen en genootschappen klonk. Als reactie op het ontsporen van de samenleving werkten ze op de kleinst mogelijke schaal: de straat, de eigen wijk, een netwerk, om zo een behoefte in te vullen en bureaucratie te vermijden. Het grote werd verkleind, net zolang totdat uiteindelijk één persoon het verschil kon maken: de burger van stavast. Het individu dat vanuit zijn eigen talent gestaag werkt aan verbinding met anderen

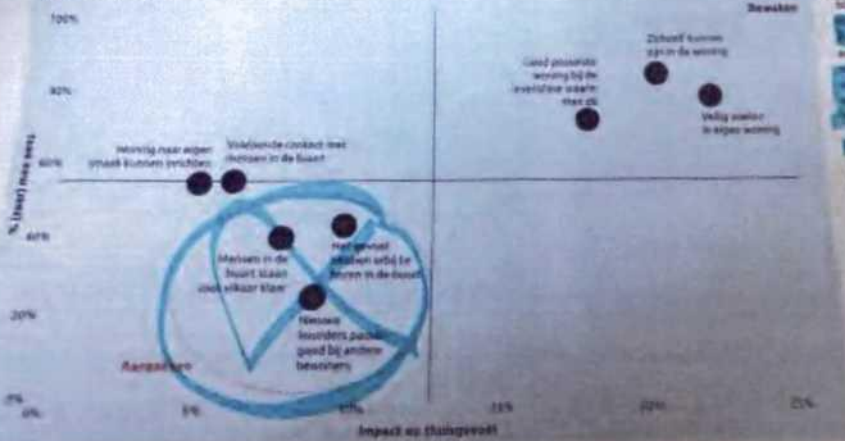
Hoort bij bijlage 6

Werk met maatschappelijke partners aan een fijne buurt

Zonder in het onderzoek sagen we dat het thuisgevoel bestaat uit een fijne woning en een goede sociale context in de buurt. **Maatschappelijke partners aan een fijne buurt** is het afzetpunt voor de realisatie van de buurt (2017).

Kijken we naar de stellingen die over een fijne buurt gaan dan zien we dat huurders daar over het algemeen minder tevreden over zijn dan over de stellingen die betrekking op de woning. Toch is de tevredenheid afgezien de impact op het thuisgevoel dan ontstaat er een prioriteitsmatrix (zie figuur hieronder). De matrix bestaat uit 4 kwadranten waarin duidelijk wordt wat de belangrijkste aandachtspunten zijn voor het vergroten van het thuisgevoel.

Wat zijn de aandachtspunten voor het vergroten van het thuisgevoel bij huurders?
Prioriteitsmatrix

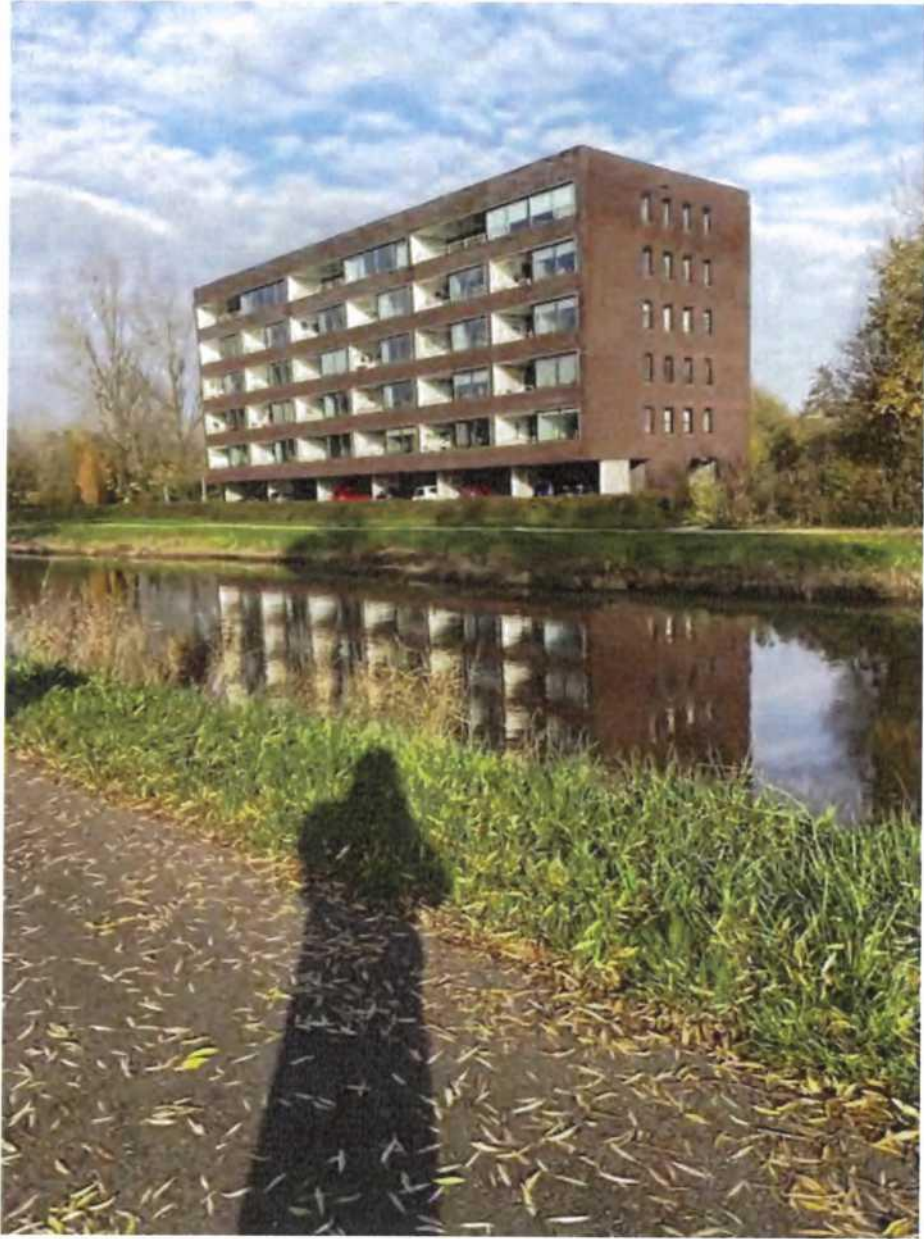

Duidelijk wordt dat het voor huurders belangrijk is dat de eigen woning bijdraagt aan het gevoel van thuis. Dit wordt ook bevestigd door de resultaten van de enquête. Huurders vinden het belangrijk dat er voldoende aandacht is voor de sociale context van de woning en dat er voldoende mogelijkheden zijn om contact te maken met andere huurders.

De matrix wijst op vier aandachtspunten. Dit zijn: voldoende contact met anderen in de buurt, mensen in de buurt staan voor elkaar klaar, nieuwsgierig stellen wat er leeft in de buurt, en huurders kunnen goed bij andere huurders. Dit zijn de belangrijkste aandachtspunten voor het vergroten van het thuisgevoel bij huurders.

Handwritten note: Home & duplex & huizen

Bijlage 7

Bijlage 8

Bijlage 9. Voorbeeld belang buurtdokter.

Rik Kuiper
Lexmond

Wie zich sinds het vertrek van de vorige vaste huisarts, zo'n twee jaar terug, met een kwaaltje bij de praktijk in Lexmond meldde, had grote kans een onbekende in de spreekkamer te treffen. Een arts die heus vriendelijk en bekwaam was, maar die je naam moest opzoeken in het computersysteem om te achterhalen waaraan je lijdt en wat daar in het verleden al aan gedaan is.

'Ik trof eens een oudere arts', zegt Jan van Wiggen (58) van het Dorpsinitiatief Lexmond. 'Hij zat daar met twee vingers te typen. Zof Het duurde een halfuur voor hij wist wie ik was.' Dat was niet het enige probleem. Door het tekort aan doktersassistenten was de praktijk slecht telefonisch bereikbaar, zegt Sylvia de Jong (50), eveneens actief bij het dorpsinitiatief. 'Ik heb ouderen bij de balie zien stuntelen omdat ze niet goed werden geholpen. In- en inriest*

Daar waren ze wel klaar mee. Dus toen ze dit voorjaar vernamen dat de huisartsenpraktijk te koop stond, ontstonden direct wilde plannen. Konden ze geld inzamelen om als dorp gezamenlijk de praktijk te kopen?

Uniek is de situatie in Lexmond niet In heel Nederland staat de huisartsenzorg onder druk. Huisartsen klagen al jaren over de werkdruk, waardoor ze te weinig tijd hebben voor hun patiënten. Daardoor is een eigen praktijk, met bij

REPORTAGE BI

Niet een indi

De huisartsen
niet langer aa
in actie. Binne

'Ik heb bij mijn financi
formeerd of we de pral
dorp konden overnemi
Wiggen, die zelf een bo
Lexmond heeft. 'Maar die
gewikkeld zou worden, een
stichting oprichten, plan
maken en goede me In feite
moesten we een gaan
aansturen. Hij raad<

Buurtdokters

Ondertussen hoorde Sy

Bijlage 11 Patstelling de Cleene Hooge 2020

Gemeente Middelburg Stadskantoor t a v
mevrouw R de Bruin
Postbus 6000
4330 LA MIDDELBURG

Abdij 6 4331BK Middelburg Postbus 6001
4330 LA Middelburg +31 118631011
IBAN NL08 BNGH 0285010557

Onderwerp
Voorontwerp Omgevingsvisie

Zaaknummer
268985

Uw kenmerk Bel

MIDDELBURG	zaaknr.: 10232
	categorie
	10 MAART 2023
	afk. type.
	afzender:

Middelburg 8 maart 2023

Geacht mevrouw De Bruin,

Op 24 januari 2023 hebben wij 'Voorontwerp Omgevingsvisie Middelburg' ontvangen in het kader van het vooroverleg als bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening. De voorontwerp omgevingsvisie is opgesteld om de leefomgeving Middelburg in 2050 te schetsen⁹. U meldt dat het een zoektocht is geweest naar de stip op de horizon' en de koers die Middelburg moet varen.

Wij hebben naar aanleiding van de voorontwerp omgevingsvisie de volgende opmerkingen. Uw voorontwerp omgevingsvisie is een opvolger van de Kwaliteitsatlas 'Middelburg 2030' en kwam tot stand via een uitgebreid participatieproces dat uitgemond is in een toekomstbeeld, waarvoor u drie leidende principes hanteert om met een voorgestane evenwichtige groei van de gemeente om te gaan.

Naast de toekomstbeelden voor de gemeente kijkt u in uw visie ook naar de regionale, de Walcherse ambities voor het Walchers cultuurlandschap, toerisme en mobiliteit. Gezien de verwevenheid van deze onderwerpen op Walcheren een logische keuze, die wellicht ook op meerdere terreinen doorgetrokken kan worden. Bijvoorbeeld met wonen en bedrijvigheid, onderwerpen die vanuit een regionaal perspectief nog verder uitgewerkt zouden kunnen worden in uw visie.

Wanneer het voorontwerp van de omgevingsvisie meer inhoudelijk wordt beschouwd zijn er weinig onderwerpen waar we adviezen of aanvullingen op hebben. Voor het onderwerp recreatie en toerisme maken we hierop een uitzondering. We merken op dat de Zeeuwse Kustvisie en de gebiedsvisie Veerse Meer niet alleen beleid van de provincie is, zoals vermelding op pagina 25 en 38 doen vermoeden, maar recreatief beleid dat van alle partners die de visies hebben ondertekend. Het klopt wel dat de provincie het beleid uit deze visies heeft overgenomen en onder andere verwerkt heeft in de Zeeuwse omgevingsverordening. Graag zien we deze nuancering terug in de volgende versie.

In paragraaf 4.2, 'Werken aan goede groei', wordt aandacht besteed aan toerisme. In deze paragraaf wordt vooral over toerisme in relatie tot het Waterpark Veerse Meer gesproken. We missen hier het waterrecreatieve deel, het Kanaal door Walcheren en de stad Middelburg, de jachthaven en daarmee de relatie met de kwaliteit van voorzieningen in het Veerse Meer. Maar ook missen we bijvoorbeeld bereikbaarheid voor de waterrecreanten van, in en naar de stad door gebruik van bruggen en sluisen en de verbinding naar het Veerse Meer.

We wensen u succes bij de verdere procedure voor de omgevingsvisie.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben dan verzoeken wij u contact op te nemen met de behandelend ambtenaar: [REDACTED]. Deze is te bereiken op het in het briefhoofd genoemde telefoonnummer of per e-mail: (m^HBHIM'il.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland, Namens deze,

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

College van B&W van Middelburg Postbus 600
4330 LA Middelburg

ons kenmerk
document nr
contactpersoon

W-AVR230086 /
00323590.2023-799290

verzonden

8 maart 2023

[REDACTED]@rud-zeeland.nl

Terneuzen, 8 maart 2023

Betreft: voorontwerp Omgevingsvisie

Geacht college,

Langs deze wijze wil ik gebruik maken van de door uw college geboden gelegenheid om een schriftelijke inspraakreactie te geven op de voorontwerp Omgevingsvisie. Voordat ik onderstaand inhoudelijk verderga, wil ik meegeven dat:

- de voorliggende versie van de voorontwerp Omgevingsvisie een gedegen indruk maakt;
- RUD Zeeland noch een voorkeur noch een oordeel heeft of uit wil spreken voor (te behalen) ambitieniveaus op milieugebied, mits deze binnen vigerende wettelijke normen blijven.

Het eerste wat opvalt is dat in de "OER bij de Omgevingsvisie Middelburg" de 'klassiekere' milieu-aspecten, zoals bijvoorbeeld luchtkwaliteit, bodem, waterkwaliteit, geluid, geur, licht en externe veiligheid nadrukkelijk(er) worden meegenomen (dan in de Omgevingsvisie zelf). De milieu-aspecten lijken daarmee in principe afdoende te zijn meegenomen bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Door deze milieu-aspecten explicieter te benoemen in de Omgevingsvisie kan voorkomen worden dat deze in de toekomst, bij gebruikmaking van de Omgevingsvisie en het in een later stadium opstellen van Omgevingsplannen, mogelijk (toch) te weinig (zouden) worden meegenomen. Zo zal bij alle 3 genoemde leidende principes (gezonde stad, compacte stad en circulaire en groene stad) het voorkomen van milieuhinder en een goed woon- en leefklimaat belangrijk zijn, waarbij minimaal aan de vigerende wettelijke normen zal moeten worden voldaan. Dit zal ook een bijdrage leveren aan het welzijn en de gezondheid van de inwoners van Middelburg.

In de Omgevingsvisie zou bij de behandeling van de energietransitie ook aandacht besteed mogen worden aan 'neven-effecten' die op (kunnen) treden als gevolg van het gebruik van deze nieuwe energiebronnen, met name op het gebied van externe veiligheid en geluid. Hierdoor kan eventuele milieuhinder als gevolg van de energietransitie beperkt of mogelijk voorkomen worden. Overigens zijn deze milieu-aspecten in de "OER bij de Omgevingsvisie Middelburg" wel meegenomen.

In de Omgevingsvisie wordt bij circulaire transitie aangegeven dat het grondstoffengebruik in Middelburg in 2050 voor 95 % circulair zal zijn, waardoor 'er als het goed is ook geen uitstoot meer van verontreinigende stoffen naar bodem, lucht en water (denk bijv. aan PFAS)' zal

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland voert sinds 1 januari 2014 milieu- en veiligheidstaken uit namens de Zeeuwse gemeenten, Waterschap Scheldestromen en Provincie Zeeland

Bezoekadres

► E-mail mfo@rud-zeeland.nl

Stadhuisplein 1 4531 GZ Terneuzen Internet www.rud-zeeland.nl zijn. Dit neemt niet weg dat het wenselijk is de uitstoot tot die tijd in ieder geval conform de vigerende wettelijke normen te beperken.

Indien u naar aanleiding van bovenstaande nader informatie wenst kunt u contact opnemen met de behandelende ambtenaar. De contactgegevens treft u aan in het briefhoofd.

Hoogachtend,
Namens het Dagelijks Bestuur van de RUD Zeeland

W-AVR230086

Erfgoed Zeeland Looierssingel 2 4331 NK Middelburg

Z

**Erfgoed
Zeeland**

Gemeente Middelburg
Kanaalweg 3 4337 PA Middelburg

Middelburg 8 maart 2023

Betreft Reactie Erfgoed Zeeland op Voorontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050

Geachte heer/mevrouw

Hierbij de reactie van Erfgoed Zeeland op het Voorontwerp van de Omgevingsvisie Middelburg 2050 In deze brief zitten de reacties van enkele adviseurs gebundeld

Algemeen

Het Voorontwerp van de Omgevingsvisie Middelburg 2050 getuigt ervan dat Middelburg zich goed bewust is van haar geschiedenis het landschap het aanwezige erfgoed in de gemeente en de ontwikkelingen die er spelen Erfgoed Zeeland heeft hier nog wel enkele kleine opmerkingen bij

Kwaliteitskaart Middelburg 2050

Op de Kwaliteitskaart staan enkele landschapstypen waaronder nieuwanlandpolders Het gebied rond Nieuwen Smt-Joosland staat correct aangegeven als nieuwanlandpolder Het gebied bij Arnemuiden ten oosten van de Veerseweg en De Blikkendijk valt hier echter ook onder maar staat niet als zodanig weergegeven

In een stukje geschiedenis over de middeleeuwse bewonmgsgeschiedenis en de Kwaliteitskaart zouden de cultuurhistorische elementen vliedbergen nog benoemd kunnen worden als typerend voorbeeld Anderzijds is het niet noodzakeLijk deze specifiek te benoemen in de Omgevingsvisie aangezien de vliedbergen archeologisch beschermd zijn (gewaardeerd in de Archeologische Monumentenkaart (AMK) of beschermd als Archeologisch Rijksmonument) Wel verwacht Erfgoed Zeeland zulke kenmerkende elementen terug te zien in de structuurkaart cultuurhistorie

Kaart Cultuurhistorie Zeeland

In paragraaf 41 wordt gesproken over de Kaart Cultuurhistorie Zeeland Op het moment is Erfgoed Zeeland niet actief betrokken bij het onderhouden hiervan Dit onderhoud is echter wel nodig Veel kaartlagen zijn lang niet geupdatet waardoor informatie achterhaald is er verwezen wordt naar niet langer onlme staande bronnen of gehele kaartlagen zelfs niet in te Laden zijn Dit geldt overigens voor heel Zeeland niet alleen voor de Walcherse gemeenten Als Erfgoed Zeeland hieraan bij kan dragen vernemen wu dit graag van de Provincie

*Beschermen
Benutten
Beleven*

Immaterieel Erfgoed

Immaterieel erfgoed wordt niet benoemd in het voorontwerp terwijl het in de samenleving voor identiteit en continuïteit zorgt het de culturele diversiteit weerspiegelt economische waarde heeft op het gebied van toerisme en vaak een extra laag is die verbonden is aan de waarde van monumenten Het vormt altijd een onderdeel van een integrale benadering van cultureel erfgoed Wanneer tijdens het opstellen van de Omgevingsvisie geen rekening wordt gehouden met immaterieel erfgoed kan het voortbestaan ervan onbedoeld negatief worden beïnvloed Denk hierbij aan geblokkeerde routes voor parades geen rekening houden met locaties die slechts op bepaalde momenten in het jaar van belang zijn voor bepaalde groepen het belang van het natuurlijk landschap voor bepaalde ambachten etc

In het geval van Middelburg kan er bijvoorbeeld (maar niet alleen) gedacht worden aan de volgende vormen van Landelijk en lokaal immaterieel erfgoed

Ring- en sjeesjden (routes benodigde ruimte)

Molenaarschap (molens hebben wind nodig - hoogbouw in de omgeving kan Lastig zijn) Graduation UCR (route rituelen)

Herdenking 4 mei Ketikoti Viering 5 mei (Locaties / belangrijke monumenten) Schaatsen op natuurijs (Locaties)

Woonwagencultuur (uitbreidingsmogelijkheden woonwagencampen)

Terugkerende gebeurtenissen zoals de Mallardmars 4 Freedoms Award CityofDance (routes bereikbaarheid belangrijke locaties)

Een van de kernpunten is Middelburg als monumentenstad maar erfgoed is meer dan gebouwd erfgoed alleen Immaterieel erfgoed draagt op verschillende vlakken bij aan de brede welvaart die de Gemeente Middelburg voor haar inwoners beoogt Om er zeker van te zijn dat ook met immaterieel erfgoed rekening wordt gehouden bevelen wij graag de brochure van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland hierover aan Ruimte voor immaterieel erfgoed (Ruimte voor immaterieel erfgoed | Brochure | Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) Daarnaast is het belangrijk actief het gesprek met deze groepen aan te gaan zodat hun erfgoed (Werkend wordt

Uitwerking in thema's

Zoals eerder vermeld blijkt dat de gemeente goed op de hoogte is van het aanwezige erfgoed en de ontwikkelingen die er spelen op dit gebied Hoe de doelstellingen op het gebied van erfgoed bereikt moeten worden wordt nog niet benoemd in het voorontwerp Hiervoor ziet Erfgoed Zeeland de beleidsnota en de structuurkaart cultuurhistorie tegemoet

Met vriendelijke groet

Beschermen Benutten Beleven

Onderwerp: RE: Voorontwerp Omgevingsvisie Middelburg ter inzage

Dank voor het toesturen van het ontwerp Omgevingsvisie Middelburg (versie januari 2023).

De visie, zoals wij die ontvingen had alleen tekst.

De effecten op de ruimtelijke inrichting kunnen niet geheel worden gezien.

Locatiekeuze voor nieuwbouw kunnen wij daardoor niet toetsen op effecten voor het watersysteem en waterveiligheid.

Over het algemeen voorziet de gemeente in het steeds meer toepassen van klimaat adaptieve maatregelen. Dit ondersteunen wij vanuit het waterschap, wel zien we ons als partner in dit proces om waterbeschikbaarheid af te stemmen op het gebruik.

De waterveiligheid wordt 2 x benoemd. Daarover zijn wij te spreken, als waterkeringbeheerder.

In stuk heeft u het over een veiligheid van 1:4000. Volgens onze informatie is dit niet actueel.

Wij gaan uit van een hogere waterveiligheid (nieuwe normering) van 1:100.000 in 2050.

Daarvoor worden de komende decennia de waterkeringen versterkt.

Naast de primaire waterkering zijn in de gemeente ook regionale waterkeringen gelegen (Kanaal door Walcheren, havengebied) en langs het Veerse Meer.

Wij zijn benieuwd naar het ontwerp Omgevingsvisie en zien ook uit naar het kaartmateriaal daarbij.

Groet,

[Redacted signature]
adviseur ruimtelijke en waterveiligheid
T: 038 7461266

[Redacted contact information]
Van: [Redacted]
Verzonden: [Redacted]
Aan: [Redacted]
Onderwerp: [Redacted]

LET OP Deze e-mail is afkomstig van buiten onze organisatie

Al twee-en-een-half jaar raadplegen we u en vele andere partijen om te komen tot een **Omgevingsvisie voor de gemeente Middelburg**. De laatste grote participatiestap in dat proces waren de drie scenario's waar belanghebbenden onder andere aan de hand van stellingen op hebben gereageerd.

Sinds die tijd hebben we achter de schermen met alle bijdragen verder gewerkt aan de visie die nu steeds meer vorm krijgt. We zijn nu zo ver dat we het zogenaamde 'voorontwerp' van de Omgevingsvisie aan u voorleggen. Kijk hier - [Voorontwerp Omgevingsvisie ter inzage | Gemeente Middelburg](#). Daar leest u ook hoe u eventueel kunt reageren (dit kan tot 8 maart). De tijdlijn schetst het verdere proces dat uiteindelijk leidt tot goedkeuring door de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet, projectgroep Omgevingsvisie gemeente Middelburg

Waterschap Scheldestromen

Bezoekadressen [Kanaalweg 1 4337 PA Middelburg](#) en [Kennedylaan 1 4538 AE Terneuzen](#)
Postadres Postbus 1000 4330 ZW Middelburg
telefoon +31 (0) 88 246 1000 (lokaal tarief)
Email info@scheldestromen.nl
Website www.scheldestromen.nl

15 MAART Stem voor de toekomst van ons water en onze

Voorlopige zienswijzen omgevingsvisie.

Ons aanbevelingen en opmerkingen richten zich voornamelijk op de volgende punten:

Er wordt te veel en met meer dan door ons wenselijk geachte aandacht gesproken over de regio "**Walcheren**". Als of er geen oostelijke flank bestaat.

Als voorbeeld noemen wij, de verkeersproblematiek in en rond Arnhem. Die over tien jaar is "opgelost". Hoe die oplossing er ruimtelijk zou kunnen uitzien, daarover wordt geen visie naar buiten gebracht. Terwijl de visie door de provincie voldoende duidelijkheid over geeft. Wij zouden het op prijs stellen als de gemeente daar op aansluit!

Er wordt een "**Energielandschap**" geprojecteerd in het zuidelijke deel van de "Oud sint Joosland polder" dit loopt nu van de A 58 (Sloedam) tot bijna achter het "oude dorp" achter zeg maar langs de Binnendijk. Terwijl de Provincie heeft vast gelegd dat "wind op land" dient te worden geconcentreerd op de daarvoor bestemde plaatsen. Windenergie (zeeland.nl) Ook als het gaat om "zon op land", stelt de provincie daarvoor eisen. Waarbij niet voorop staat of er ondergrondse infra aanwezig is. Daar en boven, die infrastructuur kan o.a. ook gebruikt worden om vanuit het Sloegebied worden gevoed. In 2019 zijn hiervoor ook al initiatieven geweest omdat er geen beleid bestond voor "zon op land". Naar bekend ontbreekt dat beleid nog steeds. Wat verder ons verbaast is dat er zonder overleg met ons opnieuw een energielandschap staat ingetekend. Maar er werd blijkbaar wel met stakeholders gecommuniceerd. Blijkens het feit dat omwonenden reeds benaderd worden door stakeholders. De provincie zegt in haar beleid dat de duurzame productie van energie dient te gebeuren bij voorkeur op industriegebieden en bedrijventerreinen. Het door u aangevoerde argument van bestaande infrastructuur is volgens ons een onheus argument in deze discussie .

De huidige windmolens in de polders hadden daar niet mogen komen. Omdat er toen ook al gesproken werd over concentratiegebieden voor wind/zon op land.

Daar en boven ontmoedigd zon op land ook eventuele initiatieven voor zon op dak.

Andere potentiële gebieden in de gemeente zoals bijvoorbeeld voormalige vuilstort plaatsen etc. Blijven buiten beschouwing in de visie.

In de omgevingsvisie wordt aangehaald dat er over de gemeente grenzen moet worden gekeken. Blijkbaar geldt dit niet voor het opwekken van duurzaam geproduceerde energie. Een energielandschap hoeft niet te worden beperkt tot energie productie alleen Maar opent ook de weg naar opslag, waterstof productie etc. Ergo een compleet industriegebied. Op renderende agrarische percelen horen per definitie geen grootschalige energie producerende eenheden. Derhalve dient dit energielandschap uit de visie te worden geschrapd.

Woningbouw en dan met name inbreiding. Men moet naarstig op zoek naar nieuwe locaties voor nieuwbouw. Wat er in de visie wordt genoemd is dat "Middelburg niet beschikt over semipermanente woningen". Eerder werd men er op gewezen dat de Trekdijk mogelijkheden biedt. De mogelijkheden om Mortiere, Nieuwland en Arnhem te laten samensmelten komt niet aan de orde.

Over mobiliteit wordt een hoop gezegd Alles in het kader "anno nu". Maar weinig over de toekomst. Zo is er geen enkel visie op het landbouwverkeer. Terwijl er weldegelijk knelpunten bestaan vlgns. de provincie. Toekomstige ontwikkelingen voor de A-58 blijven nndprhplcht Npt als rpdnctip van gplnid PO licht pmissips ptc

Er wordt een "mobiliteit hub" geprojecteerd in Arnhem. En wel ter plaatse van de huidige Jumbo. Zonder verder onderbouwing. Wat is de argumentatie daarbij?

Bedrijventerreinen. Mocht onverhoopt de Trekdijk een andere bestemming krijgen, welke

alternatieven voor de bedrijven heeft u dan in petto? Arnestein en de Keetweg worden genoemd. De Keetweg wordt echter niet als bedrijventerrein in gekleurd op de kaart, maar dat terzijde. Om die naar elkaar te laten groeien komt dan weer niet voor in de visie?

Energie transitie, nu een "hot item". Maar welke visie men daar bij heeft? Het blijft raden. U laat op dit belangrijke item te weinig van uw visie zien.

Groene longen dan. Wat is de visie over meervoudig worden gebruik? Laten we zeggen worden ingezet. Met name de long vanaf Arnhem tot en met "Fort Rammekens". Ons advies, ga hiermee aan de slag in een visie.

Beroepsbevolking hierbij onderstreept u het belang van een goede bereikbaarheid. Welke ruimtelijke invulling voor een betere bereikbaarheid ziet u voor zich? Busbanen, HS fietspaden.

Wateroverlast en hittestress. Water berging komt nauwelijks aan de orde. Wat is uw visie in ruimtelijke zin als het gaat over droge voeten en water opslag?

Afval inzameling en gesloten kringloop. Een Walcherse inzameldienst en bron bestrijding daarover zie ik niet terug in uw visie. Terwijl dit weldegelijk landelijk terug komt in de ontwikkelingen.

Namens de dorps ver. Nieuw- en Sint Joosland.

d.d. 26-03-2023

A. Westenberg

P. Joosse

Aan: Het college van B&W van Middelburg

Postbus 6000

4330-LA Middelburg

(verzonden per mail aan info@middelburg.nl)

Datum: 07-03-2023

Geachte burgemeester en wethouders.

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van uw "Voorontwerp Omgevingsvisie". En maken, proforma gebruik van de ons geboden gelegenheid om onze zienswijze dienaangaande kenbaar te maken.

Het gaat te ver om in deze schriftelijke reactie al onze opvattingen aan u uiteen te zetten. Wij stellen om die reden voor om met elkaar in overleg te treden om onze opvattingen met u te delen.

Wij stellen overigens voor om de uitspraak door de Raad van State af te wachten alvorens bijvoorbeeld over de Trekdijk te spreken. Zoals u dat nu wel doet in uw stukken.

Naar aanleiding van ons gesprek met uw mw. de Vlieger d.d. 07-03 j.l waarin mw. de Vlieger een voorstel zal doet met twee datums voor een overleg.

Verder verzoeken wij u om ons een bevestiging van ontvangen te doen toekomen.

Namens de Dorpsvereniging "Nieuw en St. Joosland"

A. Westenberg

Scheldelbaanstraat 24, 4330 LA Middelburg
Nieuw en Sint Joosland

[Redacted signature and contact information]

Kopie aan:

Van:

Verzonden: vrijdag 13 oktober 2023 13 56
info@middelburg.nl

Aan: cc-

Onderwerp: FW Reactie zienswijze omgevingsvisie 2050 Griffioen de Wijk
Bijlagen: Aan het College van Ben W zienswijze op ontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050 (004) docx, Visie wijkteam op toekomst Griffioen 23 september 2023 docx

Hallo Collega

Wil je deze email inboeken ajb?
() ik laat deze inboeken omdat het niet als hoofdmoot AZC betreft

Alvast dank

Van: ^elandnet.nl>

Verzonden: vrijdag 13 oktober 2023 12 59

Onderwerp: Reactie zienswijze omgevingsvisie 2050 Griffioen de Wijk

Vanuit het wijkteam willen we graag de volgende stukken onder de aandacht brengen

De omgevingsvisie 2050 Middelburg, de zienswijze namens het wijkteam Griffioen
Het is een stuk wat wij eigenlijk al hebben ingestuurd in maart en door jullie de gemeente al gelezen is hier hebben we positieve reacties van jullie opgehad waarvoor dank

Nu is het zo dat er voorgenomen besluit AZC locatie keuze in de Cleene Hooge tussendoor kwam
Hier hebben wij natuurlijk aandachtig naar geluisterd en wij zijn van mening dat we als we de omgevingsvisie 2050 goed neer willen zetten dat we het AZC hier in mee moeten nemen Of die nou wel ,niet, klem , groot met of zonder flexibele schil gebouwd gaat worden

Dit hebben wij met veel zorg gedaan vandaar dit nieuwe stuk wat wij hier heel graag mee willen geven Dit betekend echter niet dat de andere stukken die we ingediend hebben hiermee komen te vervallen, het is een reactie op

Nu is het zo dat wij tot zover geen mening hebben over of er wel of niet een AZC moet komen maar dat wij alvast inspelen op eventuele keuzes die de coalitie eventueel gaat maken
We zijn genoodzaakt te reageren, de omgevingsvisie 2050 het Hart van de griffioen is/zijn onze speerpunten Om nogmaals te benadrukken dat we voor iedereen in de griffioen staan, reageren we groot, zo denken we aan voor en tegenstanders maar voornamelijk op de toekomst van onze wijk

Ook het plan Hart van de Griffioen mag natuurlijk niet vergeten worden en deze ligt in de rode lijn van het plan maar kan ook een plan op zichzelf staand zijn, echter vinden wij dat het En En moet
Een ontzettend mooi project waar architectenbureau Noah bij is betrokken, waar de gemeente van op de hoogte is, de gemeente heeft ons hierin al gefaciliteerd en ons medegedeeld heeft het een heel mooi plan te vinden

Dus samenvattend willen we DIT aangepaste stuk de omgevingsvisie 2050 Middelburg, uit de ogen van de Griffioen met bijbehorende Brief in de bijlage aanbieden

- bijlagel, Begeleidende brief
- bijlage 2, visie Wijkteam op toekomst Griffioen

Ook het HART van de Griffioen nogmaals aan jullie aanbieden zodat we in de picture blijven dat we dat we echt mee willen denken

Wij weten dat we een gedegen plan hebben om verder te praten in het aankomende participatie proces over de omgevingsvisie 2050 en het voorgenomen besluit AZC, en hopen dat we nog veel met elkaar over deze zienswijzen mogen mee praten

Met vriendelijke groeten,

Aan het College van B & W van Middelburg

Postbus 6000 4330 LA Middelburg

Datum : 10 oktober 2023

Onderwerp: Zienswijze Wijkteam Griffioen op ontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050

Geacht College,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op het ontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050.

Daarin verwerken wij ook uw antwoord op de door ons team 3 maart j.i. ingediende reactie. Met grote belangstelling hebben wij kennis genomen van het ontwerp Omgevingsvisie, dat nu voorligt. Hoewel enkele van onze opmerkingen zijn overgenomen heeft het wijkteam Griffioen bij de verwerking daarvan in het ontwerp niettemin nog de nodige kanttekeningen. Zoals wij ook al in onze reactie op het voorontwerp hebben gemeld kijken wij daarbij integraal naar onze wijk en ook naar de plannen voor het nieuwe Hart van de Griffioen. Die staan even in de pauzestand , maar over de voortgang wordt in 2024 wel weer verder overlegd. Die waren toen wel al aanleiding weer eens naar de wijk als totaal te kijken. Wat is de situatie, wat gaat er goed, wat kan beter, wat op korte termijn, wat in de verdere toekomst.

Verwoord in de nota De Griffioen, Wijk van de Toekomst, Schoon, Veilig, Samen, Inclusief. U bij de brief van 3 maart 2023 als bijlage bij onze reactie op het voorontwerp toegestuurd. De noodzaak op het ontwerp te reageren vinden wij nu nog belangrijker gelet op het ontwerp en de daarin verwerkte antwoordnota van uw college .Daarin is onder andere de Cleene Hooge als reservelocatie voor woningbouw gehandhaafd, wordt grootschalige woningbouw in Poppenroede weinig waarschijnlijk geacht omdat in dat dat gebied ook andere functies een plaats moeten krijgen , wordt herstructurering van de kanaalzone tot woningbouw ook niet voorzien en wordt voor de zoektocht naar toekomstige woningbouwlocaties rekening gehouden met een extra marge van 30 procent. Uw voorgenomen besluit tot de vestiging van een AZC in de Cleene Hooge maakte het voor het wijkteam noodzakelijk ook dat aspect bij de gekozen integrale benadering te betrekken.

Tot onze spijt was het niet mogelijk een reactie van het wijkteam tijdig rond te krijgen waardoor wij geen gebruik konden maken van de geboden mogelijkheid in te spreken over uw voorgenomen besluit over het AZC bij de commissie Algemeen Bestuur op 3 oktober. Temeer was dat niet mogelijk omdat naar onze mening onze visie op de wijk als geheel de basis diende te zijn voor een afgewogen mening ook over het AZC. Uw in het ontwerp aangegeven visie op de verdere toekomst en uw voorgenomen besluit over het AZC gaven ons aanleiding onze visie op de toekomst van de wijk nog eens aan een grondige analyse van voor en tegens te onderwerpen en te **herijken**. Het resultaat vindt u in de bij deze brief gevoegde bijlage concept .Die reactie is dus de zienswijze van het wijkteam op het ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050 en geeft onze visie op het voorgenomen AZC besluit.

Zoals u kunt lezen staan wij "positief" tegenover de vestiging van een AZC in de Griffioen . De Griffioen heeft ook een rol te spelen in de opvang van asielzoekers en migratie. Wij pleiten voor een duurzame en op de toekomst gerichte oplossing. En hebben er gelet op de urgentie van het probleem begrip voor dat u het besluit daarover op korte termijn moet nemen .En dat de Cleene Hooge daarvoor in aanmerking komt. Onze visie op de toekomst van de wijk, zoals verwoord in de nota De Griffioen , Wijk van de Toekomst van maart j.i. en in de **herijking** zoals beschreven in het **Concept** Ruimtelijke Visie op de toekomst Griffioen willen wij op zo kort mogelijke termijn voorleggen aan de bewoners van de wijk , in overleg en samenwerking bekijken hoe we dat het beste kunnen doen ,zodat de wijkbewoners hierbij zo goed mogelijk en evenwichtig betrokken kunnen worden en een gedragen

visie op de toekomst resulteert. Zodat er ÉÉN wijk de Griffioen blijft bestaan waarvan toekomstige bewoners evenzeer als de huidige bewoners kunnen genieten van een mooie en veilige wijk in een even mooie omgeving. Dat ruimte scheppen voor nieuwe inwoners kan zeer wel samengaan met behoud van het mooie landschap, verbetering van de belevingsmogelijkheden daarvan en vastlegging in juridische kaders. Met daarin een ingepast en geïntrigeerd AZC.

Daarover willen wij graag met de gemeente in gesprek. Een besluit over het ACZ hoeft daar wat ons betreft niet te wachten. Gelet ook op de ontstane onrust achten wij een zeer goed **brede** begeleiding van het verdere proces noodzakelijk. Een voorbeeld zowel voor het COA als voor de gemeente ook vanuit het begrip Brede Welvaart. Het biedt ook nieuwe kansen . Waarvan de Griffioen er al vele met mooie resultaten heeft benut.

Tot slot. Onze zienswijze en visie is op zeer constructieve wijze tot stand gekomen . Ook met meedenken van die genen in het team die op dit moment nog formeel aan een afwijkende mening gebonden zijn.

Namens het wijkteam,

Bijlage 1 De Griffioen , Wijk van de Toekomst, Schoon, Veilig, Samen, Inclusief.

Bijlage 2 Concept Ruimtelijke Visie op de toekomst Griffioen

Concept Ruimtelijke Visie wijkteam op toekomst Griffioen

Op 7 maart 2023 heeft het wijkteam zijn visie gegeven op het voorontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050. Het antwoord van de gemeente, verwoord in de antwoordnota, is op enkele relevant punten verwerkt in de ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050 die nu voor inspraak en overleg voorligt. Tot 26 oktober 2023 kan een zienswijze op het ontwerp worden ingediend. 5 september jl. heeft het college van B en W het voorgenomen besluit om in de Griffioen een AZC in het gebied de Cleene Hooge te situeren gepresenteerd en aan het wijkteam , dat toen toevallig bijeenkwam, gepresenteerd. De antwoordnota van het college op onze inbreng op het voorontwerp omgevingsvisie kwam op die vergadering van het wijkteam ook aan de orde en dus daarmee hoe te reageren op het ontwerp . Dat AZC moet in 2025 geopend worden. Het college beoogt 12 oktober 2023 hierover definitief te beslissen . Op 3 oktober is in de Commissie Algemeen Bestuur over dit voorgenomen besluit ingesproken. Over beide zaken behoort het wijkteam een standpunt op korte termijn te bepalen . Dat betekent dat wij in onze meningsvorming over onze zienswijze ten aanzien van het ontwerp omgevingsvisie 2050 rekening moeten houden met de mogelijkheid van de komst van dat AZC in de Griffioen .Daartoe dient deze notitie. In deze notitie kijken wij derhalve vooruit in wat wij denken dat op langere termijn de voor de wijk de Griffioen de meest gewenste ontwikkeling is onafhankelijk van wat de beslissing over het AZC ook zal zijn maar wel met de mogelijkheid dat het AZC daar gevestigd gaat worden. Gekozen wordt voor een constructieve benadering. En wel vanuit **wat het wijkteam** ziet als een voor de verdere toekomst voor de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de Griffioen gewenste ontwikkeling. Het wijkteam gaat daarbij uit van wat nu de situatie is : de ontwerp omgevingsvisie, het voorgenomen AZC besluit, de visie door het wijkteam ingebracht op het voorontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050, de situatie zoals die nu is over het Nieuwe Hart van de Griffioen. Een **herijking** is op zijn plaats. Op de procedure van het AZC gaan we niet in. Die had wellicht beter gekund maar is gelet op de emotionele aspecten ook wel begrijpelijk. Uitsstel heeft geen zin , dat verandert niets aan de feiten. Dat resulteert in de volgende **inhoudelijke** reactie :

1. Aan het pleidooi om af te zien van de Cleene Hooge als locatie uitbreidingslocatie voor woningbouw en in plaats daarvan de gewenste uitbreiding van de wijk de Griffioen in het gebied Poppenroede te situeren is niet tegemoet gekomen. Wel is Poppenroede nu in de kwaliteitsatlas en op de ontwikkelingskaart aangegeven als mogelijk gebied voor wonen ,naast een OV hub en natuurontwikkeling. Een grootschalige woningbouwontwikkeling wordt niet voorzien De aanduiding van de Cleene Hooge als reservegebied voor woningbouw is niet gewijzigd. Het door ons als voor de toekomst ook belangrijke mogelijkheid voor

woningbouw, het gebied langs het Kanaal door Walcheren wordt in het ontwerp niet als reële mogelijkheid beschouwd. Dat betekent een hogere druk op wel beschikbare gronden.

2. Essentieel is een gezamenlijke visie op de toekomst van de wijk waarbij de Cleene Hooge en Poppenroede in samenhang beschouwd worden. Naast en ook in samenhang met de ingang gezette ontwikkeling van het nieuw Hart Griffioen waarvoor een Structuurplan als basis voor een uitvoeringsstrategie gereed ligt. De voortgang staat wat de gemeente betreft even in de pauzestand door een politieke keuze over de inzet van financiën en menskracht. In 2024 wordt het overleg voortgezet.
3. Uitbreiding van de Griffioen is in het belang van de Griffioen. Het vergroot de basis voor belangrijke voorzieningen zoals het basisonderwijs en de dagelijkse boodschappen. Die is ook nodig voor de gewenste groei van de gemeente en om in de grote bouwopdrachten die er liggen te voorzien. De beschikbaarheid van woningen voor doorstromers, voor starters waaronder ook kinderen uit de Griffioen en voor studenten is zeer urgent. Daar pleiten wij al vele jaren voor.
4. In het hele ruimtelijke en het maatschappelijke beeld van Middelburg is uitbreiding van de wijk de Griffioen volstrekt logisch, niet anders dan bij de Stroomwijk/het Zand als bij Klarenbeek/Veerse Poort. Natuur en landschappelijke waarden zijn niet zodanig verschillend van elkaar dat de ene keuze boven de andere zou moeten gaan. Er is ook in de wijk een grote behoefte aan betaalbare woningen, zowel voor starters als voor ouderen die willen doorstromen.
5. De procedure om verder te komen met het nieuwe hart kan geen verder uitstel velen. Er kan gestart worden met haalbaarheidsberekeningen. Op ons verzoek heeft NOAHH een offerte uitgebracht voor het maken van een model waarmee dan relevante uitwerkingsideeën/mogelijkheden/alternatieven eenvoudig doorgeëxerceerd kunnen worden. Zo zou te berekenen zijn hoeveel woningen nodig zijn om voldoende opbrengsten te verkrijgen. De prijs van dat model is 4000 euro. Een zeer belangrijk aspect blijft naast de vervanging van de Aventurijn, die in het structuurplan van NOAHH is opgenomen, de nog de zeer relevante vraag naar de toekomst van de CSW en het ISK. De uitkomst daarvan is ook buitengewoon belangrijk zowel voor het hart van de Griffioen als ook voor een ruimtereservering in het gebied Poppenroede voor een eventuele verplaatsing daar naar toe. Op korte termijn zou bekeken kunnen worden wie dit probleem het beste op kan pakken.
6. Zowel voor de Cleene Hooge als voor Poppenroede moet vanuit EEN visie, in samenhang met elkaar en het nieuwe hart, een structuurplan ontwikkeld worden. Een eerste idee, ruimtelijke visie daarop geven bijgaande vlekkenkaartjes. Niet meer dan dat en een basis om het overleg hierover ook vanuit een toekomstbeeld te starten. Beiden zijn nodig voor de toekomstige ontwikkeling van de wijk en stad. Beiden zijn zowel ruimtelijk als sociaal-maatschappelijke, mits goed ingepast, een volstrekt logische uitbreiding van Middelburg.
7. Voor de Cleene Hooge moet een aantrekkelijk plan gemaakt worden waarbij de woonfunctie op een natuurlijke manier overloopt in het landschappelijk waardevol gebied dat naar de Domburgse Watergang toe ook een meer natuurfunctie met in combinatie een functie voor de waterberging. Voor een deel kan het ook een agrarische functie behouden, bij voorkeur biologisch/dynamisch. Met als voorwaarde behoud van het prachtige zicht van binnen naar buiten naar als van buiten naar binnen optimaal en verbetering/herstel daar waar in de huidige situatie een wat wel genoemd wordt witte schimmel het beeld bepaald.
8. Ook Middelburg heeft een rol te vervullen in het voorzien in het grote woningtekort en de bouwopgave voor de komende tien jaar. Daar zijn ook afspraken over gemaakt. Duidelijk is dat het woningtekort nog groter is dan tot nu in die bouwopgave is voorzien. In de reactie op het voorontwerp omgevingsvisie 2050 hebben wij gevraagd rekening te houden met een groter woningopgave ook voor Middelburg. Het ontwerp voorziet daarin en houdt rekening met een overprogrammering van 130%.
9. Het aantal woningen kan zeker hoger zijn dan het eerder formeel afgesproken lage aantal van rond de 80. De toekomst wordt nu opnieuw gewogen. Dan kan er ook flexibeler, diverser, en met wat meer bij een buurt passende, en gewenste voorzieningen voor spel, sport, stadslandbouw en voor ontmoeting

ingebouwd worden .Op termijn kan mogelijk ook een van de daar aanwezige boerderijen of beiden een aangepaste functie krijgen. Gecombineerd met de kwaliteit die aan een landschappelijke en functionele inpassing gesteld moet worden is er plaats voor zeker rond de 500 woningen. Niet het aantal maar de manier waarop en de inpassing in het landschap bepalen de uitkomst. De extra opbrengst daarvan kan mede gebruikt worden voor de beoogde omgevingskwaliteit en voor de buitengewoon gewenste aanpassing van de Europalaan tot een wandellaan naar en van de Cleene Hooge. En zo kan wellicht ook aan de tekorten worden bijgedragen die bij de realisering van het nieuwe hart in het verschiep liggen.. De overgang van de bebouwing naar het buitengebied dient een parkachtig karakter te krijgen. Aan de westkant aansluitend bij de afscheidende parkstrook langs de Domburgse Watergang. Met wandelmogelijkheden/ommetjes en wellicht ook een fietsverbinding .De niet doorgaande ontsluiting moet plaatsvinden via de Walcherseweg en de kruising Laan der Verenigde Naties -Laurens Stommespad.

10. Het AZC valt daarin als daar voor wordt gekozen , als aanzet prima te realiseren. Dat kan in de eerste fase van de Cleene Hooge. Afhankelijk van de keuze in het westelijk of oostelijke deel, dat wat meer mogelijkheden biedt in hoogte. Het dient in ontwerp , uitvoering en gebruik een integraal deel van de buurt en wijk te zijn. Op een duurzame wijze met de flexibiliteit om het later eventueel om te zetten om in de woonbehoefte van anderen .Bijvoorbeeld studios voor ouderen, starters en studenten. Dat past ook in het beleid van het COA gericht op een inbedding integraal als een deel van de wijk .En dat valt beter in te passen in een wat grotere buurt dan in een kleinere. En bij voorkeur gespreid door het nieuwe wijkgedeelte de Cleene Hooge .Grootschalige noodhulp/noodopvang past daar logischerwijze juist niet . Dat past niet in een woonbuurt. Zowel naar locatie niet als naar de aard ervan. Daarvoor komt een meer centrale plek in de stad meer in aanmerking of wellicht nog beter (eventueel tijdelijk) vrijkomende gebouwen die daar voor in te richten zijn. Voor het AZC wordt een aantal van 330 vaste plaatsen genoemd .Indien noodopvang elders wordt ondergebracht kan dit aantal van 330 bij de beschreven integrale inpassing nog wel wat hoger zijn. Het kan tijdelijk ook best wat hoger zijn. Migratie is een permanent gebeuren . Beter is daarom op termijn een wat evenwichtiger spreiding van de opvang over de wijken .Dat is in alle opzichten beter en past ook in de duurzame oplossing waar het COA zegt naar te streven het COA .En voorkomt voortdurend en onnodig gedoe. Voor dat dit gewenste beleid in het nationale beleid is geregeld zullen nog een aantal jaren nodig zijn. Dat betekent a) kies nu voor een inrichting van de Cleene Hooge die ook voor de toekomst de gewenste is zodat het gebruik van de woonfunctie flexibel kan variëren en b) kom tot een spreidingsplan over de gemeente van kleine duurzame ingepaste opvangmogelijkheden . Daar past dan ook bij op termijn vermindering van het aantal daarvoor bestemde woningen in de Cleene Hooge en wellicht ook wel elders in de Griffioen een paar kleine locaties. Bijvoorbeeld door bouw op nog wat beschikbare plekken of door herstructurering en /of omzetten van grotere woningen in appartementen .Mooi voorbeeldproject zowel voor de gemeente als het COA.
11. Een groot deel van de Cleene Hooge , nu nog agrarisch bestemd, kan dan landschappelijk waardevol gebied blijven met naar de Domburgse watergang een open agrarisch, natuurlijk en waterrijk gebied met zicht op de duinen. Een gedeelte kan agrarisch blijven met bij voorkeur biologisch dynamisch gebruik. De uitbreiding zal met juridische waarborgen voor de toekomst in een omgevingsplan moeten worden vastgelegd . Zodat het gebruik en vooral ook de grens juridisch vastliggen.
12. Om op korte termijn al wat ruimte te kunnen bieden aan de grote behoefte aan sociale woningen zou bekeken moeten worden of niet al in Poppenroede op korte termijn een oplossing te vinden is. In het gebied aansluitend bij de beoogde kerk en de Walcherse weg . Zoals voor het AZC ook blijkt te kunnen. En passend in een structuurvisie voor heel Poppenroede. Met daarbinnen ook de in de omgevingsvisie Middelburg 2050 voorziene ontwikkelingen. Grootschalige woningbouw voorziet de omgevingsvisie niet in Poppenroede .Ook hier zal de manier waarop en de landschappelijke inpassing het totaal aantal op termijn te realiseren woningen bepalen. Een aantal van rond de 5000 moet hier ook zeker gepland kunnen worden.Wel een OV Hub en in de richting van de Zandvoortseweg natuurontwikkeling en landschappelijk waardevolle inrichting. En met de inpassing van het cultuurhistorische landhuizenproject op het terrein van

Mathijssen waarover in 2007 een principebesluit is genomen en waar ook later nog over gesproken is. Met veel openbaar groen en wandelmogelijkheden. Een theehuis of iets dergelijks past hier ook zeker in. Een structuurplan voor Poppenroede is dus ook heel urgent. Voorkomen moet worden dat, zoals bij de Kerk en de tandartspraktijk is gebeurd, Poppenroede verder wordt opgeslokt door allerlei ad hoe wensen en besluiten. Belangrijk punt is ook een goede groene wandelverbinding naar het centrum.

Voor een goede ruimtelijke en maatschappelijke inpassing achten wij het van grootste belang het proces optimaal te doen begeleiden waarbij omwonenden, buurt en wijk effectief betrokken worden. En daarbij, zoals de ervaring bij de aanwijzing van de bomenbuurt tot monument, de Speelhof Hoogerzael, en het Beweegpad Griffioen leert, begeleid door adviseurs die zich speciaal betrokken voelen bij de problematiek die speelt. Zoals door NOAHH bij het nieuwe hart gebeurd. Een voorstel: ruimtelijk / landschappelijk RO&AD architecten, Jos Willemsen, landschapsarchitectuur en voor de sociaal maatschappelijke begeleiding Hans de Bruin, lector aan de HZ en Petra de Braai van Solidarity University.

Zelf moeten wij goed nadenken over de voor onze wijk in de toekomst meest geëigende manier elkaar te vinden voor informatie-uitwisseling en overleg. Wellicht is in de toekomst een Wijkcoöperatie een goede oplossing. Dat moet dan op een organische manier gebeuren. Het wijkteam zou zich kunnen ontwikkelen tot het bestuur. Stichting Griffioen de wijk tot de wijkcoöperatie. De verschillende bestaande organisaties, die goed functioneren, kunnen en blijven hopelijk op dezelfde manier functioneren. Die hebben zich bewezen! De stichting Cleene Hooge zal zich moeten beraden of ze met de NIMBY instelling nog een relevante toekomst als afzonderlijke stichting zien. Voor de participatie en om ook zoveel mogelijk verschillende opvattingen te zien en leren zien zou ook een burgerforum met door loting gekozen bewoners van de Griffioen aanvullend van betekenis kunnen zijn.

Bijbehorende kaarten:

Kwaliteitskaart Middelburg 2050, zie ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050

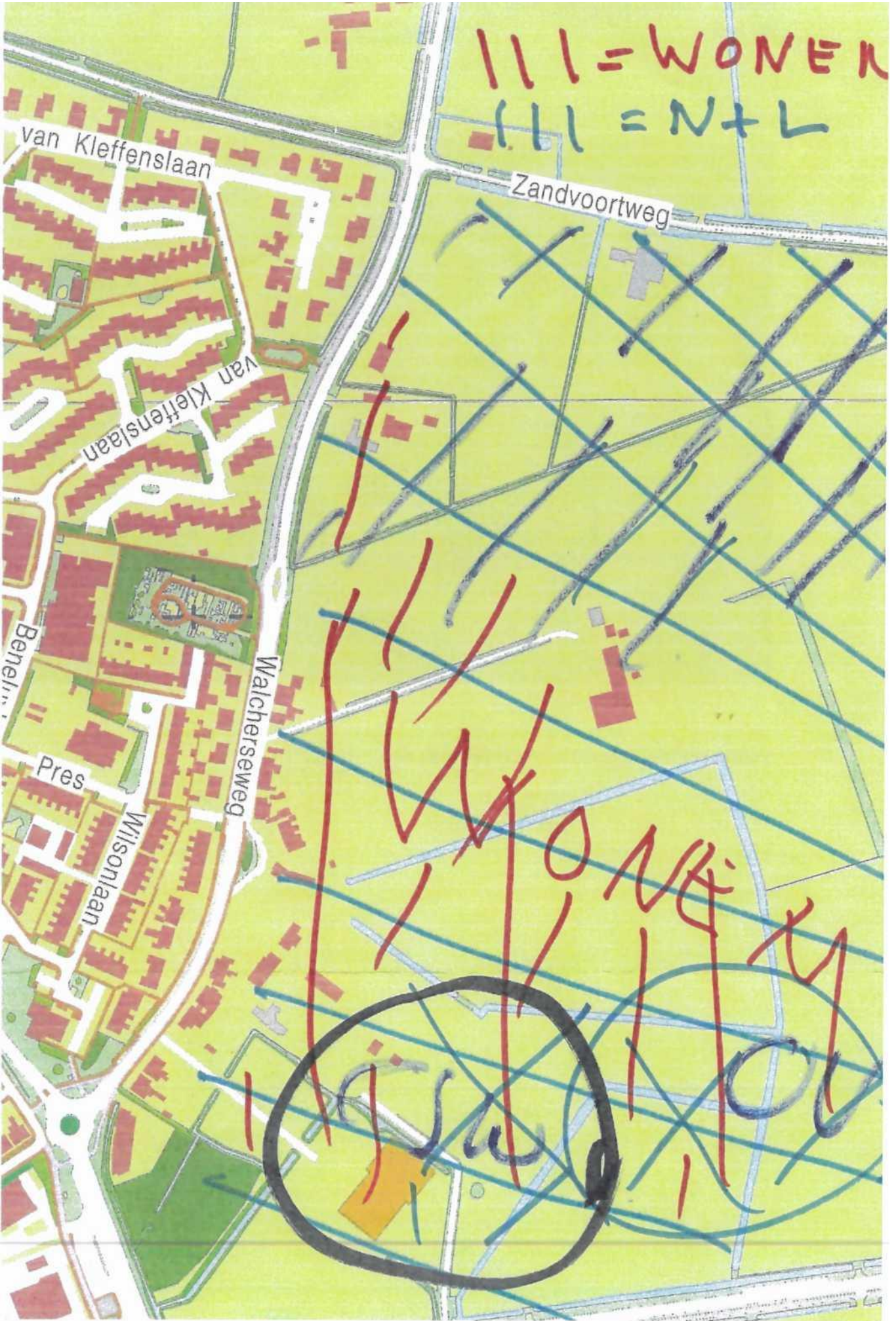
Ontwikkelingskaart Middelburg 2050, zie ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050

Idee vlekkenkaart en voorbeelduitwerking.

Verdere traject:

- Besluitvorming in wijkteam op 10 oktober als **basis** voor reactie op ontwerp omgevingsvisie 2050 en op besluit AZC
- ? wel /niet de pers informeren met uitdrukkelijk voorbehoud van bewoners horen.
- Als **voorontwerp/concept** informeren van de gemeente en overleg starten, inclusief de eerder bredere maar nog niet op bewonersniveau kortgesloten eigen "eigen" toekomstvisie op de wijk.
- De pers betrekken
- De visie als Voorontwerp/concept in atelier/werkbijeenkomst met de wijk ter discussie stellen zoals ook met de plannen van NOAHH voor het nieuwe hart is gebeurd. Het in overleg met de gemeente in te stellen forum horen.
- Begeleiding van de planvorming en uitvoering; een vast infopunt (bouwkeet/containerjover alles wat in de wijk speelt; en vanaf het begin een omgevingscoach van de wijk.
- ?De onafhankelijke denktank mee laten denken over de Griffioen zonder last en ruggenspraak.
- In samenwerking met de gemeente en betrokken partijen /inwoners ontwerp maken en voorleggen aan wijk en betrokkenen.

11 oktober 2023

III = WONEN
III = N+L

van Kleffenslaan

Zandvoortweg

van Kleffenslaan

Benelux

Malcherserweg

Pres

Wilsonlaan

Blauw = natuur/landschap Rood =wonen. Rondjes = voorzieningen regionaal onderwijs ed; OV hub

Voorbeeld/idee uitwerking niet meer dan dat

Voorbeeld/idee invulling Cleene Hooge op daarvoor geschikte locatie

Van:
Verzonden: woensdag 25 oktober 2023 09:29
Aan: info@middelburg.nl
Onderwerp: FW Reactie zienswijze omgevingsvisie 2050 Griffioen de Wijk
Bijlagen: Naamloze bijlage 00003.docx, Naamloze bijlage 00006.html Visie wijkteam op toekomst Griffioen 23 september 2023.docx, Naamloze bijlage 00009.html, idee wijkteam Griffioen ruimtelijke visie 2050.docx, Aan de Gemeenteraad van Middelburg.docx

Beste collega's

Willen jullie deze mail met bijbehorende stukken verwerken in Djuma⁹ WIJ zullen deze stukken verwerken bij de ingekomen stukken in het ris

Alvast bedankt

Hartelijke groet

Van:
Verzonden: dinsdag 24 oktober 2023 14:12
Aan: P _____ al>
Onderwerp: FW Reactie zienswijze omgevingsvisie 2050 Griffioen de Wnk

Geachte I

Conform ons telefonisch contact doe ik u hierbij toekomen de zienswijze op de omgevingsvisie van het wijkteam de Griffioen Met het oog op de beoogde toekomstige samenwerking in de wijk willen wij de bijlage "Visie wijkteam "vervangen door vervangen door de bijlage "Idee wijkteam " Verder voeg ik bij de brief aan de Raad ter vervanging van de eerdere per abuis aan het college gerichte brief

Met vriendelijke groet,

Van:
Verzonden: dinsdag 24 oktober 2023 10:04
Aan:
Onderwerp: Fwd Reactie zienswijze omgevingsvisie 2050 Griffioen de Wijk

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht

Van:
Datum: 13 oktober 2023 om 12:59:05 CEST
Aan: undisclosed-recipients ,
Onderwerp: Reactie zienswijze omgevingsvisie 2050 Griffioen de Wijk

Vanuit het wijkteam willen we graag de volgende stukken onder de aandacht brengen.

De omgevingsvisie 2050 Middelburg, de zienswijze namens het wijkteam Griffioen.

Het is een stuk wat wij eigenlijk al hebben ingestuurd in maart en door jullie de gemeente al gelezen is. hier hebben we positieve reacties van jullie opgehad waarvoor dank.

Nu is het zo dat er voorgenomen besluit AZC locatie keuze in de Cleene Hooge tussendoor kwam. Hier hebben wij natuurlijk aandachtig naar geluisterd en wij zijn van mening dat we als we de omgevingsvisie 2050 goed neer willen zetten dat we het AZC hier in mee moeten nemen. Of die nou wel ,niet, klein , groot met of zonder flexibele schil gebouwd gaat worden.

Dit hebben wij met veel zorg gedaan vandaar dit nieuwe stuk wat wij hier heel graag mee willen geven. Dit betekend echter niet dat de andere stukken die we ingediend hebben hiermee komen te vervallen, het is een reactie op.

Nu is het zo dat wij tot zover geen mening hebben over of er wel of niet een AZC moet komen maar dat wij alvast inspelen op eventuele keuzes die de coalitie eventueel gaat maken.

We zijn genoodzaakt te reageren, de omgevingsvisie 2050 het Hart van de griffioen is/zijn onze speerpunten. Om nogmaals te benadrukken dat we voor iedereen in de griffioen staan, reageren we groot, zo denken we aan voor en tegenstanders maar voornamelijk op de toekomst van onze wijk.

Ook het plan Hart van de Griffioen mag natuurlijk niet vergeten worden en deze ligt in de rode lijn van het plan maar kan ook een plan op zichzelf staand zijn, echter vinden wij dat het En En moet. Een ontzettend mooi project waar architectenbureau Noah bij is betrokken, waar de gemeente van op de hoogte is, de gemeente heeft ons hierin al gefaciliteerd en ons medegedeeld heeft het een heel mooi plan te vinden.

Dus samenvattend willen we DIT aangepaste stuk de omgevingsvisie 2050 Middelburg, uit de ogen van de Griffioen met bijbehorende Brief in de bijlage aanbieden:

- bijlage1, Begeleidende brief
- bijlage 2, visie Wijkteam op toekomst Griffioen

Ook het HART van de Griffioen nogmaals aan jullie aanbieden zodat we in de picture blijven dat we dat we echt mee willen denken.

Wij weten dat we een gedegen plan hebben om verder te praten in het aankomende participatie proces over de omgevingsvisie 2050 en het voorgenomen besluit AZC, en hopen dat we nog veel met elkaar over deze zienswijzen mogen mee praten.

Met vriendelijke groeten,

namens het Wijkteam Griffioen

Aan het College van B & W van Middelburg

Postbus 6000

4330 LA Middelburg

Datum : 10 oktober 2023

Onderwerp: Zienswijze Wijkteam Griffioen op ontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050

Geacht College,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op het ontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050.

Daarin verwerken wij ook uw antwoord op de door ons team 3 maart j.i. ingediende reactie. Met grote belangstelling hebben wij kennis genomen van het ontwerp Omgevingsvisie, dat nu voorligt. Hoewel enkele van onze opmerkingen zijn overgenomen heeft het wijkteam Griffioen bij de verwerking daarvan in het ontwerp niettemin nog de nodige kanttekeningen. Zoals wij ook al in onze reactie op het voorontwerp hebben gemeld kijken wij daarbij integraal naar onze wijk en ook naar de plannen voor het nieuwe Hart van de Griffioen. Die staan even in de pauzestand , maar over de voortgang wordt in 2024 wel weer verder overlegd. Die waren toen wel al aanleiding weer eens naar de wijk als totaal te kijken. Wat is de situatie, wat gaat er goed, wat kan beter, wat op korte termijn, wat in de verdere toekomst.

Verwoord in de nota De Griffioen, Wijk van de Toekomst, Schoon, Veilig, Samen, Inclusief. U bij de brief van 3 maart 2023 als bijlage bij onze reactie op het voorontwerp toegestuurd. De noodzaak op het ontwerp te reageren vinden wij nu nog belangrijker gelet op het ontwerp en de daarin verwerkte antwoordnota van uw college .Daarin is onder andere de Cleene Hooge als reservelocatie voor woningbouw gehandhaafd, wordt grootschalige woningbouw in Poppenroede weinig waarschijnlijk geacht omdat in dat dat gebied ook andere functies een plaats moeten krijgen , wordt herstructurering van de kanaalzone tot woningbouw ook niet voorzien en wordt voor de zoektocht naar toekomstige woningbouwlocaties rekening gehouden met een extra marge van 30 procent. Uw voorgenomen besluit tot de vestiging van een AZC in de Cleene Hooge maakte het voor het wijkteam noodzakelijk ook dat aspect bij de gekozen integrale benadering te betrekken.

Tot onze spijt was het niet mogelijk een reactie van het wijkteam tijdig rond te krijgen waardoor wij geen gebruik konden maken van de geboden mogelijkheid in te spreken over uw voorgenomen besluit over het AZC bij de commissie Algemeen Bestuur op 3 oktober. Temeer was dat niet mogelijk omdat naar onze mening onze visie op de wijk als geheel de basis diende te zijn voor een afgewogen mening ook over het AZC. Uw in het ontwerp aangegeven visie op de verdere toekomst en uw voorgenomen besluit over het AZC gaven ons aanleiding onze visie op de toekomst van de wijk nog eens aan een grondige analyse van voor en tegens te onderwerpen en te **herijken**. Het resultaat vindt u in de bij deze brief gevoegde bijlage concept .Die reactie is dus de zienswijze van het wijkteam op het ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050 en geeft onze visie op het voorgenomen AZC besluit.

Zoals u kunt lezen staan wij "positief" tegenover de vestiging van een AZC in de Griffioen . De Griffioen heeft ook een rol te spelen in de opvang van asielzoekers en migratie. Wij pleiten voor een duurzame en op

de toekomst gerichte oplossing. En hebben er gelet op de urgentie van het probleem begrip voor dat u het besluit daarover op korte termijn moet nemen .En dat de Cleene Hooge daarvoor in aanmerking komt. Onze visie op de toekomst van de wijk, zoals verwoord in de nota De Griffioen , Wijk van de Toekomst van maart j.i. en in de **herijking** zoals beschreven in het **Concept** Ruimtelijke Visie op de toekomst Griffioen willen wij op zo kort mogelijke termijn voorleggen aan de bewoners van de wijk, in overleg en samenwerking bekijken hoe we dat het beste kunnen doen ,zodat de wijkbewoners hierbij zo goed mogelijk en evenwichtig betrokken kunnen worden en een gedragen visie op de toekomst resulteert. Zodat er **ÉÉN** wijk de Griffioen blijft bestaan waarvan toekomstige bewoners evenzeer als de huidige bewoners kunnen genieten van een mooie en veilige wijk in een even mooie omgeving. Dat ruimte scheppen voor nieuwe inwoners kan zeer wel samengaan met behoud van het mooie landschap, verbetering van de belevingsmogelijkheden daarvan en vastlegging in juridische kaders. Met daarin een ingepast en geïntrigeerd AZC.

Daarover willen wij graag met de gemeente in gesprek. Een besluit over het ACZ hoeft daar wat ons betreft niet te wachten. Gelet ook op de ontstane onrust achten wij een zeer goed **brede** begeleiding van het verdere proces noodzakelijk. Een voorbeeld zowel voor het COA als voor de gemeente ook vanuit het begrip Brede Welvaart. Het biedt ook nieuwe kansen . Waarvan de Griffioen er al vele met mooie resultaten heeft benut.

Tot slot. Onze zienswijze en visie is op zeer constructieve wijze tot stand gekomen . Ook met meedenken van die genen in het team die op dit moment nog formeel aan een afwijkende mening gebonden zijn.

Namens het wijkteam,

Bijlage 1 De Griffioen , Wijk van de Toekomst, Schoon, Veilig, Samen, Inclusief.

Bijlage 2 Concept Ruimtelijke Visie op de toekomst Griffioen

Idee Griffioen over het Ontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050 en een voorstel voor het meedenken in het maken van visie en de planvorming voor de wijk.

Op 7 maart 2023 heeft het wijkteam zijn visie gegeven op het voorontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050. Het antwoord van de gemeente, verwoord in de antwoordnota, is op enkele relevante punten verwerkt in het ontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050 dat nu voor inspraak voorligt. Tot 26 oktober 2023 kan een zienswijze op het ontwerp worden ingediend. 5 september jl. heeft het college van B en W het voorgenomen besluit om in de Griffioen een AZC in het gebied de Cleene Hooge te situeren gepresenteerd aan het wijkteam, dat toen toevallig bijeenkwam. De antwoordnota van het college op onze inbreng op het voorontwerp Omgevingsvisie kwam op die vergadering van het wijkteam ook aan de orde als basis voor hoe te reageren op het ontwerp. Dat AZC moet in 2025 geopend worden. Het college beoogt 7 november 2023 hierover definitief te beslissen. Op 3 oktober is in de Commissie Algemeen Bestuur over dit voorgenomen besluit ingesproken. Dat betekent dat wij in onze meningsvorming over onze zienswijze ten aanzien van het ontwerp Omgevingsvisie 2050 rekening moeten houden met de mogelijkheid van de komst van dat AZC in de Griffioen. In deze notitie kijken wij vooruit met wat er aan ideeën leeft over wat op langere termijn de voor de wijk de Griffioen gewenste ontwikkeling is onafhankelijk van wat de beslissing over het AZC ook zal zijn, maar wel met de mogelijkheid dat het AZC daar gevestigd gaat worden. Gekozen wordt voor een constructieve benadering.

Het wijkteam gaat daarbij uit van wat nu de situatie is: de ontwerp Omgevingsvisie, het voorgenomen AZC besluit, de visie door het wijkteam ingebracht op het voorontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050, de situatie zoals die nu is over het Nieuwe Hart van de Griffioen. Op de procedure van het AZC gaan we niet in. We constateren wel dat die op de relatie overheid-burgers beter had gekund. Dat resulteert in de volgende **inhoudelijke** reactie en ideeën:

1. Aan het pleidooi om af te zien van de Cleene Hooge als uitbreidingslocatie voor woningbouw en in plaats daarvan de gewenste uitbreiding van de wijk de Griffioen in het gebied Poppenroede te situeren is niet tegemoetgekomen. Wel is Poppenroede nu in de kwaliteitsatlas en op de ontwikkelingskaart aangegeven als mogelijk gebied voor wonen, naast een OV-hub en natuurontwikkeling. Een grootschalige woningbouwontwikkeling wordt niet voorzien. De aanduiding van de Cleene Hooge als reservegebied voor woningbouw is niet gewijzigd. Het door ons als voor de toekomst als belangrijke mogelijkheid voor woningbouw aangegeven gebied langs het Kanaal door Walcheren wordt in het ontwerp niet als reële mogelijkheid beschouwd. Dat betekent een hogere druk op wel beschikbare gronden.
2. Essentieel is een gezamenlijke visie op de toekomst van de wijk waarbij de Cleene Hooge en Poppenroede in samenhang worden beschouwd. Naast en ook in samenhang met de ingang gezette ontwikkeling van het nieuwe Hart Griffioen waarvoor een Structuurplan als basis voor een uitvoeringsstrategie gereedligt. De voortgang staat wat de gemeente betreft even in de pauzestand door een politieke keuze over de inzet van financiën en menskracht. In 2024 wordt het overleg voortgezet.
3. Uitbreiding van de Griffioen is in het belang van de Griffioen. Het vergroot de basis voor belangrijke voorzieningen zoals het basisonderwijs en de dagelijkse boodschappen. Die is ook nodig voor de gewenste groei van de gemeente en om in de grote bouwopdrachten die er liggen te voorzien. De beschikbaarheid van woningen voor doorstromers, ouderen, starters waaronder ook kinderen uit de Griffioen en voor studenten is urgent.

4. In het hele ruimtelijke en het maatschappelijke beeld van Middelburg kan uitbreiding van de wijk de Griffioen in de Cleene Hooge als logisch gezien worden. Omdat de landschappelijke en aardkundige waarden van het kreekruggen- en poelgrondenlandschap van de Cleene Hooge hoog gewaardeerd worden is mede door de inspanningen van de Stichting De Cleene Hooge bebouwing tot nu toe voorkomen en is de Cleene Hooge als reserve uitbreidingslocatie op de kaart van de Omgevingsvisie vermeld.
5. De procedure om verder te komen met het nieuwe hart kan geen verder uitstel velen. Er kan gestart worden met haalbaarheidsberekeningen. Op ons verzoek heeft NOAHH een offerte uitgebracht voor het maken van een model waarmee relevante uitwerkingsideeën/mogelijkheden/alternatieven eenvoudig door geëxerceerd kunnen worden. Zo zou te berekenen zijn hoeveel woningen nodig zijn om voldoende opbrengsten te verkrijgen. De prijs van dat model is 4000 euro. Een zeer belangrijk aspect blijft naast de vervanging van de Aventurijn, die in het structuurplan van NOAHH is opgenomen, de nog de relevante vraag naar de toekomst van de scholen de CSW en het ISK. De uitkomst daarvan is ook buitengewoon belangrijk zowel voor het hart van de Griffioen als ook voor een ruimtereservering in het gebied Poppenroede voor een eventuele verplaatsing daarnaartoe. Op korte termijn zou bekeken kunnen worden wie dit probleem het beste op kan pakken.
6. Zowel voor de Cleene Hooge als voor Poppenroede zou vanuit één visie, in samenhang met elkaar en het nieuwe Hart, een structuurplan ontwikkeld kunnen worden. Een eerste idee, ruimtelijke visie daarop geven bijgaande vlekkenkaartjes. Niet meer dan dat en een basis om het overleg hierover vanuit een mogelijk toekomstbeeld te starten.
7. Voor de Cleene Hooge kan een aantrekkelijk plan gemaakt worden waarbij de woonfunctie - hoe beperkt voorlopig ook - op een natuurlijke manier overloopt in het landschappelijk waardevol gebied dat naar de Domburgse Watergang toe ook meer een natuur- en waterbergingsfunctie heeft. Voor een deel kan het ook een natuurinclusieve agrarische functie behouden, bij voorkeur biologisch. Met als voorwaarde behoud van het prachtige zicht van binnen naar buiten als van buiten naar binnen. En herstel vanwaar in de huidige situatie een wat wel genoemd wordt witte schimmel het beeld bepaald.
8. Ook Middelburg heeft een rol te vervullen in het voorzien in het grote woningtekort en de bouwopgave voor de komende tien jaar. Daar zijn ook afspraken over gemaakt. Duidelijk is dat het woningtekort nog groter is dan tot nu in die bouwopgave is voorzien. In de reactie op het voorontwerp Omgevingsvisie 2050 hebben wij gevraagd rekening te houden met een grotere woningopgave ook voor Middelburg.

Het ontwerp voorziet daarin en houdt rekening met een overprogrammering van 130 %.

9. Een vraag is of het aantal woningen inclusief de woningen van een AZC voor 330 personen hoger mag zijn dan het eerder formeel afgesproken lage aantal van 80. Wellicht is het gewenst meteen een passend aantal woningen voor starters, ouderen en statushouders te mengen met woningen voor asielzoekers. Dan kunnen er ook flexibeler, diverser, en met wat meer bij een buurt passende en gewenste voorzieningen voor spel, sport, stadslandbouw en voor ontmoeting ingepast worden. Op termijn kan mogelijk ook een van de daar aanwezige boerderijen of beiden een aangepaste functie krijgen. Gecombineerd met de kwaliteit die aan een landschappelijke en functionele inpassing gesteld moeten worden is er uiteindelijk in de (verre) toekomst wellicht plaats voor rond de 500 woningen. Niet het aantal maar de manier waarop en de inpassing in het landschap bepalen de uitkomst. Het is gewenst de Europalaan snel om te vormen tot een park/wandellaan naar en van de Cleene Hooge.

De overgang van de bebouwing naar het buitengebied dient een parkachtig karakter te krijgen. . Met wandelmogelijkheden/ommetjes en wellicht ook een fietsverbinding. Ontsluiting kan plaatsvinden via de Walcherseweg en in de verre toekomst wellicht ook de kruising Laan der Verenigde Naties - Laurens Stommespad.

10. Het AZC valt als daarvoor wordt gekozen, in de eerste fase van de Cleene Hooge goed te realiseren. Grootschalige noodhulp/noodopvang past daar niet. Dat past niet in een woonbuurt. Zowel naar locatie niet als naar de aard ervan. Daarvoor komt een meer centrale plek in de stad meer in aanmerking of wellicht nog beter (eventueel tijdelijk) vrijkomende gebouwen die daar voor in te richten zijn. Het AZC dient in ontwerp, uitvoering en gebruik meteen een integraal deel van de buurt en wijk te zijn. Duurzaam/biobased gebouwd en met de flexibiliteit om het later eventueel om te zetten in de woonbehoefte van anderen. Bijvoorbeeld studio's voor ouderen, starters en studenten. Dat past ook in het beleid van het COA gericht op een inbedding als regulier deel van de wijk. En bij voorkeur gespreid door het nieuwe wijkgedeelte de Cleene Hooge..
11. Omdat migratie een permanent gebeuren zal zijn is het beter op termijn een wat evenwichtiger spreiding van de opvang over de wijken te realiseren. Dat is in alle opzichten beter en past ook in de duurzame oplossing waar het COA zegt naar te streven. Het voorkomt voortdurend en onnodig gedoe. Voor dat dit gewenste beleid in het nationale beleid is geregeld zullen nog een aantal jaren nodig zijn. Dat betekent a) kies nu voor een inrichting van de Cleene Hooge die ook voor de toekomst de gewenste is zodat het gebruik van de woonfunctie flexibel kan variëren en b) kom tot een spreidingsplan over de gemeente van kleine duurzame ingepaste opvangmogelijkheden. Daar past dan ook op termijn vermindering van het aantal daarvoor bestemde woningen in de Cleene Hooge bij en wellicht ook elders in de Griffioen een paar kleine locaties met AZC-woningen. Bijvoorbeeld door bouw op nog wat beschikbare plekken of door herstructurering en /of omzetten van grotere woningen in appartementen. Dit kunnen mooie voorbeeldprojecten zijn voor zowel de gemeente als het COA.
12. Een groot deel van de Cleene Hooge, nu nog agrarisch bestemd, kan landschappelijk waardevol gebied blijven met naar de Domburgse watergang een open agrarisch, natuurlijk en waterrijk gebied met zicht op de duinen. Een gedeelte kan agrarisch blijven met bij voorkeur biologische en natuurinclusieve landbouw. De uitbreiding zal met juridische waarborgen voor de toekomst in een omgevingsplan moeten worden vastgelegd. Zodat het gebruik en vooral ook de grens juridisch vastliggen.
13. Om op korte termijn al wat ruimte te kunnen bieden aan de grote behoefte aan sociale woningen zou bekeken moeten worden of niet al op korte termijn in Poppenroede een oplossing te vinden is, n het gebied aansluitend bij de beoogde kerk en de Walcherse weg. Zoals voor het AZC ook blijkt te kunnen. En passend in een structuurvisie voor heel Poppenroede. Met daarbinnen ook de in de ontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050 voorziene ontwikkelingen. Grootschalige woningbouw voorziet de omgevingsvisie niet in Poppenroede. Ook hier zal de manier waarop en de landschappelijke inpassing het totaal aantal op termijn te realiseren woningen bepalen. Een aantal van rond de 500 moet hier ook uiteindelijk gepland kunnen worden. Met een OV-hub en in de richting van de Zandvoortseweg natuurontwikkeling en landschappelijk waardevolle inrichting. En met de inpassing van het cultuurhistorische landhuizenproject op het terrein van Mathijssen waarover in 2007 een principebesluit is genomen en waar ook later nog over gesproken is. Met veel openbaar groen en wandelmogelijkheden. Een theehuis of iets dergelijks past hier ook zeker in. Een structuurplan voor Poppenroede is dus ook heel urgent. Voorkomen moet worden dat, zoals bij de Kerk en de tandartspraktijk is gebeurd, de ontwikkeling van Poppenroede wordt bepaald door ad

hoe wensen en besluiten. Belangrijk punt is ook een goede groene wandelverbinding naar het centrum.

Bovenstaand zijn in de wijk levende ideeën, waar zeker de meningen ook nog over verdeeld zullen blijken te zijn als het tot verdere planvorming gaat komen.

Daarom achten wij het voor het bereiken van een goede ruimtelijke en maatschappelijke inpassing van het grootste belang dat het proces van planvorming optimaal gaat worden begeleid door ervaren deskundigen, waarbij omwonenden, buurt en gehele wijk effectief betrokken worden.

De ervaringen bij de aanwijzing van de bomenbuurt tot monument, de realisatie van Speelhof Hoogerzael, en het Beweegpad Griffioen hebben geleerd dat begeleiding door adviseurs die zich speciaal betrokken voelen bij de problematiek die speelt en daar kennis van en inspiratie voor hebben belangrijk is. En zoals ook door NOAHH bij het nieuwe hart is gebeurd.

De gedachten van de wijk gaan uit naar het betrekken van ruimtelijk / landschappelijk: RO&AD architecten, Jos Willemsen landschapsarchitectuur en voor de sociaal- innovatieve procesbegeleiding Hans de Bruin, lector aan de HZ en Petra de Braai van Solidarity University.

Zelf moeten wij goed nadenken over de voor onze wijk in de toekomst meest geëigende manier om elkaar te vinden voor informatie-uitwisseling en overleg. Wellicht is in de toekomst een Wijkcoöperatie een goede oplossing. Dat kan zich op een organische manier ontwikkelen. Het wijkteam zou zich kunnen ontwikkelen tot het bestuur. Stichting Griffioen de wijk tot de wijkcoöperatie. De verschillende andere bestaande organisaties hebben zich bewezen. Voor de participatie en om ook zoveel mogelijk verschillende opvattingen te zien en leren zien zou ook een burgerforum met door loting gekozen bewoners van de Griffioen aanvullend van betekenis kunnen zijn:

Bijbehorende kaarten:

Kwaliteitenkaart Middelburg 2050, zie ontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050

Ontwikkelingenkaart Middelburg 2050, zie ontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050

Idee vlekkenkaart en voorbeelduitwerking (hele) lange termijn.

Verdere traject:

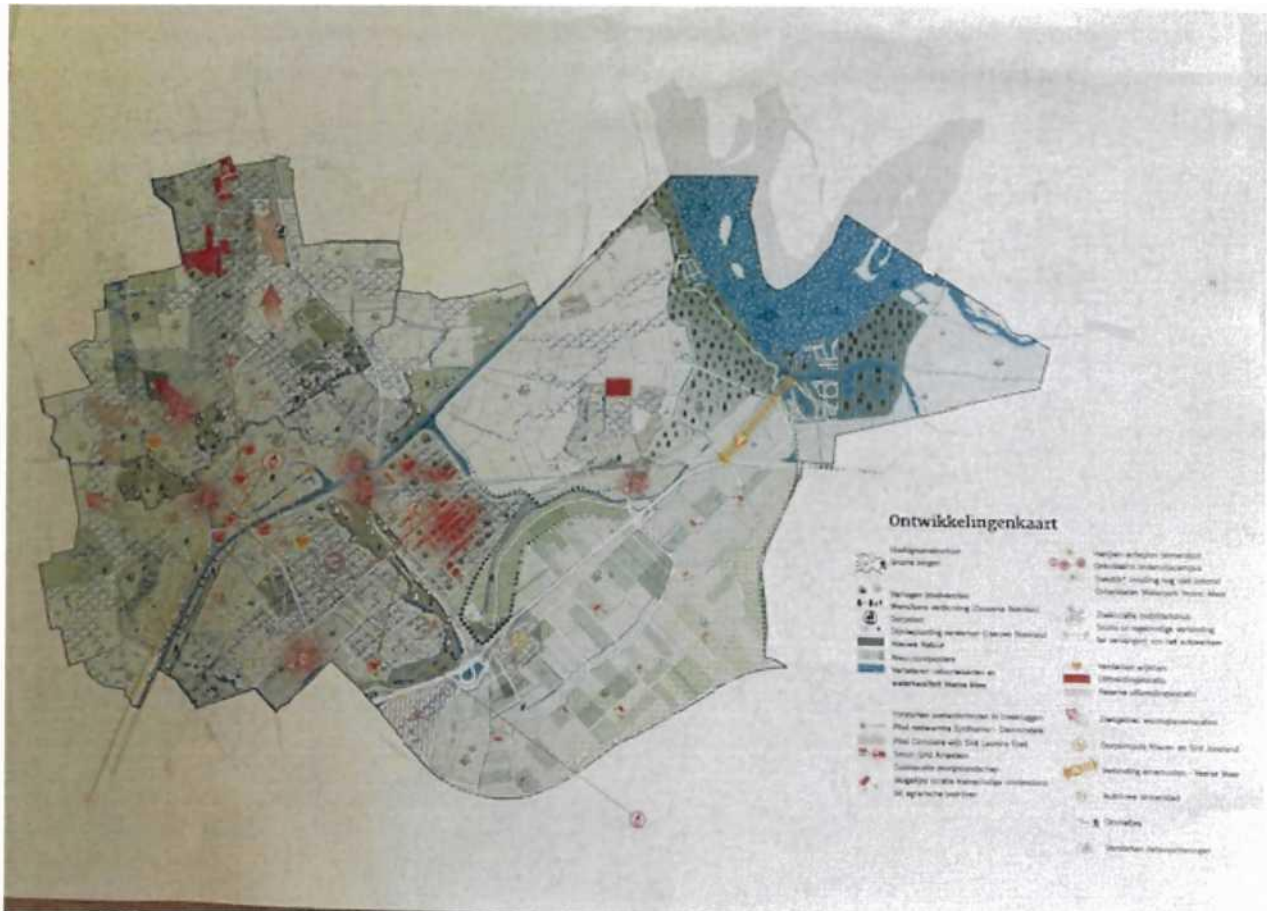
- Besluitvorming in wijkteam op 10 oktober en nader overleg met de wijk daarna als **basis** voor reactie op ontwerp omgevingsvisie 2050 en op besluit AZC
- ? wel /niet de pers informeren met uitdrukkelijk voorbehoud van bewoners horen.
- Als **voorontwerp/concept** informeren van de gemeente en overleg starten, inclusief de eerder bredere maar nog niet op bewonersniveau kortgesloten eigen "eigen" toekomstvisie op de wijk.
- De pers betrekken
- De visie als Voorontwerp/concept in atelier/werkbijeenkomst met de wijk ter discussie stellen zoals ook met de plannen van NOAHH voor het nieuwe hart is gebeurd. Het in overleg met de gemeente in te stellen forum horen.

- Begeleiding van de planvorming en uitvoering; een vast infopunt (bouwkeet/container) over alles wat in de wijk speelt; en vanaf het begin een omgevingscoach van de wijk.
- Een?De onafhankelijke denktank mee laten denken over de Griffioen zonder last en ruggenspraak. Wie worden beoogd?
- In samenwerking met de gemeente en betrokken partijen /inwoners ontwerp maken en voorleggen aan wijk en betrokkenen.

24 oktober 2023

Zie ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050

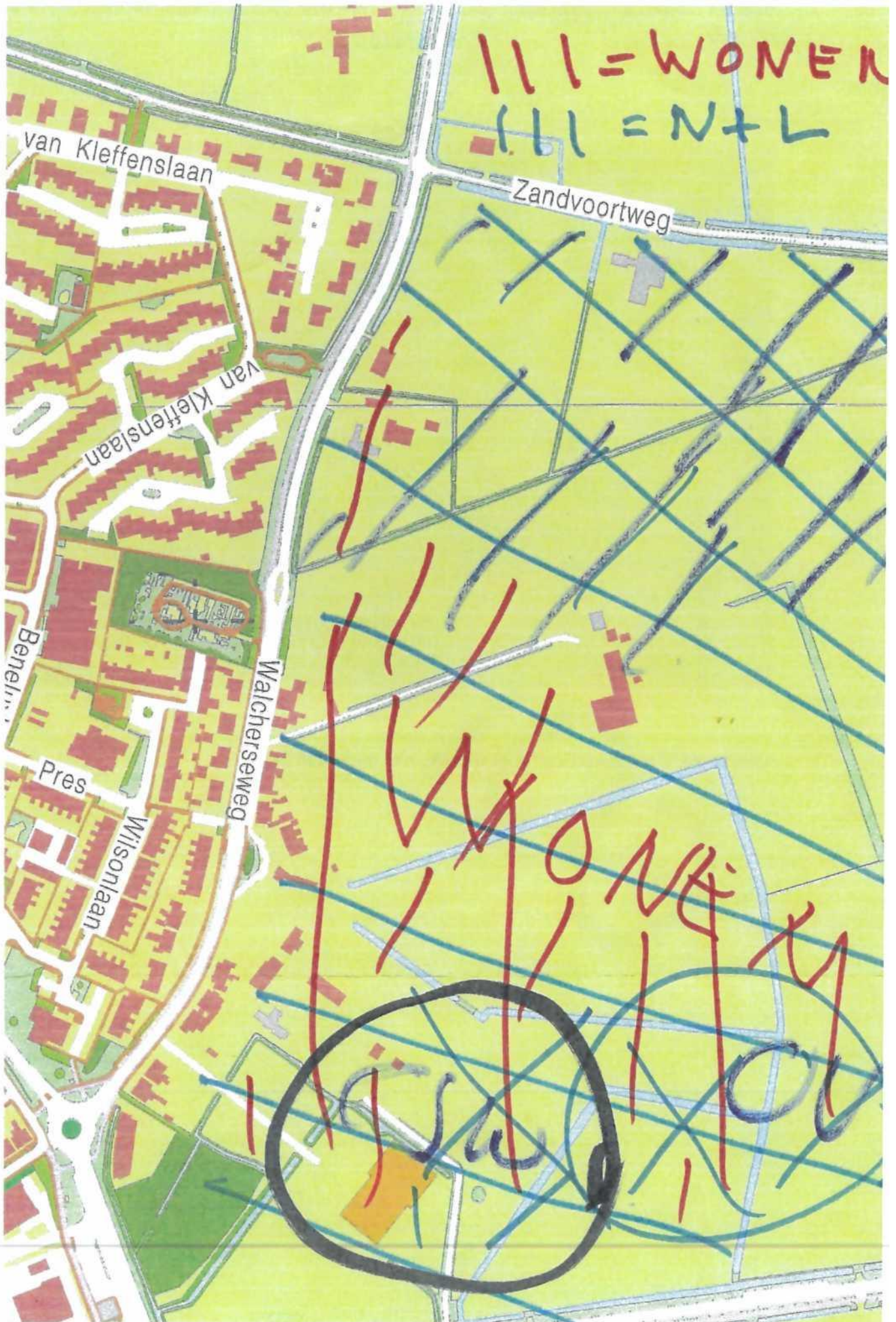

Zie ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050

Rood =wonen; Blauw Natuur en landschap ;Zwart wijkvoorzieningen (Kerk; CSW e.d.,
eventueel supermarkt)

CONCEPT

Blauw = natuur/landschap Rood =wonen. Rondjes = voorzieningen regionaal onderwijs e.d ; OV-hub

Voorbeeld/idee uitwerking lange termijn, niet meer dan dat

Voorbeeld/idee invulling Cleene Hooge op daarvoor geschikte locatie

Aan de Gemeenteraad van Middelburg

Postbus 6000

4330 LA Middelburg

Datum : 12 oktober 2023

Onderwerp: Zienswijze Wijkteam Griffioen op ontwerp Omgevingsvisie Middelburg 2050

Geachte raadsleden,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op het ontwerp .Daarin verwerken wij ook uw antwoord op de door ons team 3 maart j.i. ingediende reactie. Met grote belangstelling hebben wij kennis genomen van het ontwerp Omgevingsvisie, dat nu voorligt. Hoewel enkele van onze opmerkingen zijn overgenomen heeft het wijkteam Griffioen bij de verwerking daarvan in het ontwerp niettemin nog de nodige kanttekeningen. Zoals wij ook al in onze reactie op het voorontwerp hebben gemeld kijken wij daarbij integraal naar onze wijk en ook naar de plannen voor het nieuwe Hart van de Griffioen. Die staan even in de pauzestand , maar over de voortgang wordt in 2024 wel weer verder overlegd. Die waren toen wel al aanleiding weereens naar de wijk als totaal te kijken. Wat is de situatie, wat gaat er goed, wat kan beter, wat op korte termijn, wat in de verdere toekomst.

Verwoord in de nota De Griffioen, Wijk van de Toekomst, Schoon, Veilig, Samen, Inclusief. Aan het college bij brief van 3 maart 2023 als bijlage bij onze reactie op het voorontwerp toegestuurd. De noodzaak op het ontwerp te reageren vinden wij nu nog belangrijker gelet op het ontwerp en de daarin verwerkte antwoordnota van uw college .Daarin is onder andere de Cleene Hooge als reservelocatie voor woningbouw gehandhaafd, wordt grootschalige woningbouw in Poppenroede weinig waarschijnlijk geacht omdat in dat dat gebied ook andere functies een plaats moeten krijgen , wordt herstructurering van de kanaalzone tot woningbouw ook niet voorzien en wordt voor de zoektocht naar toekomstige woningbouwlocaties rekening gehouden met een extra marge van 30 procent. Uw voorgenomen besluit tot de vestiging van een AZC in de Cleene Hooge maakte het voor het wijkteam noodzakelijk ook dat aspect bij de gekozen integrale benadering te betrekken.

Tot onze spijt was het niet mogelijk een reactie van het wijkteam tijdig rond te krijgen waardoor wij geen gebruik konden maken van de geboden mogelijkheid in te spreken

over het voorgenomen besluit van het college over het AZC bij de commissie Algemeen Bestuur op 3 oktober. Temeer was dat niet mogelijk omdat naar onze mening onze visie op de wijk als geheel de basis diende te zijn voor een afgewogen mening ook over het AZC. Uw in het ontwerp aangegeven visie op de verdere toekomst en het voorgenomen besluit over het AZC gaven ons aanleiding onze visie op de toekomst van de wijk nog eens aan een grondige analyse van voor en tegens te onderwerpen en te **herijken**. Het resultaat vindt u in de bij deze brief gevoegde bijlage concept .Die reactie is dus de zienswijze van het wijkteam op het ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050 en geeft onze visie op het voorgenomen AZC besluit.

Zoal u kunt lezen staan wij positief tegenover de vestiging van een AZC in de Griffioen . De Griffioen heeft ook een rol te spelen in de opvang van asielzoekers en migranten. Wij pleiten voor een duurzame en op de toekomst gerichte oplossing. En hebben er gelet op de urgentie van het probleem begrip voor dat u het besluit daarover op korte termijn moet nemen .En dat de Cleene Hooge daarvoor in aanmerking komt. Onze visie op de toekomst van de wijk, zoals verwoord in de nota De Griffioen , Wijk van de Toekomst van maart j.i. en in de **herijking** zoals beschreven in ons Idee Ruimtelijke Visie op de toekomst Griffioen willen wij op zo kort mogelijke termijn voorleggen aan de bewoners van de wijk, en in overleg en samenwerking bekijken hoe we dat het beste kunnen doen ,zodat de wijkbewoners hierbij zo goed mogelijk en evenwichtig betrokken kunnen worden en een gedragen visie op de toekomst resulteert. Zodat er **een** wijk de Griffioen blijft bestaan waarvan toekomstige bewoners evenzeer als de huidige bewoners kunnen genieten van een mooie en veilige wijk in een even mooie omgeving . Dat ruimte scheppen voor nieuwe inwoners kan zeerwel samengaan met behoud van het mooie landschap, verbetering van de belevingsmogelijkheden daarvan en vastlegging in juridische kaders. Met daarin, als de keuze daarop valt, ingepast en geïntigreerd, ook een AZC en hopelijk na verloop van tijd wat kleinere AZC t-jes . Onze visie is een visie met of zonder AZC, een **basisvisie om het gesprek aan te kunnen gaan** . Daarover willen wij graag, als inzet voor een proces dat kan uitmonden in een uiteindelijk mooie samenhangende en gedragen kijk op de toekomst van onze wijk , met de bewoners en met gemeente het gesprek aangaan , over die visie en hoe we dat met elkaar gaan aanpakken en op korte termijn .Een besluit over het ACZ hoeft daar wat ons betreft niet op te wachten. Gelet ook op de ontstane onrust achten wij een zeer goede en **brede** begeleiding van het verdere proces noodzakelijk. Een voorbeeld zowel voor het COA als voor de gemeente ook vanuit het begrip Brede Welvaart. Het biedt ook nieuwe kansen . Waarvan de Griffioen er al vele met mooie resultaten heeft

benut.

Tot slot. Onze zienswijze en visie is op zeer constructieve wijze tot stand gekomen .Dat moest op zeer korte termijn gebeuren en daarbij moest bij ieder de bereidheid bestaan out of the box en los van vertegenwoordiging van belangen te denken . Ook met constructief meedenken van diegenen in het team ,die op wat voor manieren dan ook , en ook dat behoort bij zo,n proces op bepaalde belangen zijn geweest. Ook "dwarsdenkers "vervullen in een goed proces een belangrijke rol en ook die helpen bij te dragen tot het beste resultaat. Te samen leidt dat tot DE toekomst van de Griffioen .

Met het college van Burgemester en Wethouders willen we graag op korte termijn overleg of de gemeente dit proces op enigerlei wijze enigszins zou kunnen faciliteren

.

Namens het wijkteam,

Bijlage : Concept Ruimtelijke Visie op de toekomst Griffioen

Concept Ruimtelijke Visie wijkteam op toekomst Griffioen

Op 7 maart 2023 heeft het wijkteam zijn visie gegeven op het voorontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050. Het antwoord van de gemeente, verwoord in de antwoordnota, is op enkele relevant punten verwerkt in de ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050 die nu voor inspraak en overleg voorligt. Tot 26 oktober 2023 kan een zienswijze op het ontwerp worden ingediend. 5 september jl. heeft het college van B en W het voorgenomen besluit om in de Griffioen een AZC in het gebied de Cleene Hooge te situeren gepresenteerd en aan het wijkteam, dat toen toevallig bijeenkwam, gepresenteerd. De antwoordnota van het college op onze inbreng op het voorontwerp omgevingsvisie kwam op die vergadering van het wijkteam ook aan de orde en dus daarmee hoe te reageren op het ontwerp. Dat AZC moet in 2025 geopend worden. Het college beoogt 12 oktober 2023 hierover definitief te beslissen. Op 3 oktober is in de Commissie Algemeen Bestuur over dit voorgenomen besluit ingesproken. Over beide zaken behoort het wijkteam een standpunt op korte termijn te bepalen. Dat betekent dat wij in onze meningsvorming over onze zienswijze ten aanzien van het ontwerp omgevingsvisie 2050 rekening moeten houden met de mogelijkheid van de komst van dat AZC in de Griffioen. Daartoe dient deze notitie. In deze notitie kijken wij derhalve vooruit in wat wij denken dat op langere termijn de voor de wijk de Griffioen de meest gewenste ontwikkeling is onafhankelijk van wat de beslissing over het AZC ook zal zijn maar wel met de mogelijkheid dat het AZC daar gevestigd gaat worden. Gekozen wordt voor een constructieve benadering. En wel vanuit **wat het wijkteam** ziet als een voor de verdere toekomst voor de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de Griffioen gewenste ontwikkeling. Het wijkteam gaat daarbij uit van wat nu de situatie is: de ontwerp omgevingsvisie, het voorgenomen AZC besluit, de visie door het wijkteam ingebracht op het voorontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050, de situatie zoals die nu is over het Nieuwe Hart van de Griffioen. Een **herijking** is op zijn plaats. Op de procedure van het AZC gaan we niet in. Die had wellicht beter gekund maar is gelet op de emotionele aspecten ook wel begrijpelijk. Uitstel heeft geen zin, dat verandert niets aan de feiten. Dat resulteert in de volgende **inhoudelijke** reactie:

1. Aan het pleidooi om af te zien van de Cleene Hooge als locatie uitbreidingslocatie voor woningbouw en in plaats daarvan de gewenste uitbreiding van de wijk de Griffioen in het gebied Poppenroede te situeren is niet tegemoet gekomen. Wel is Poppenroede nu in de kwaliteitsatlas en op de ontwikkelingskaart aangegeven als mogelijk gebied voor wonen, naast een OV hub en natuurontwikkeling. Een grootschalige woningbouwontwikkeling wordt niet voorzien. De aanduiding van de Cleene Hooge als reservegebied voor woningbouw is niet gewijzigd. Het door ons als voor de toekomst ook belangrijke mogelijkheid voor woningbouw, het gebied langs het Kanaal door Walcheren wordt in het ontwerp niet als reële mogelijkheid beschouwd. Dat betekent een hogere druk op wel beschikbare gronden.
2. Essentieel is een gezamenlijke visie op de toekomst van de wijk waarbij de Cleene Hooge en Poppenroede in samenhang beschouwd worden. Naast en ook in samenhang met de ingang gezette ontwikkeling van het Nieuwe Hart Griffioen waarvoor een Structuurplan als basis voor een uitvoeringsstrategie gereed ligt. De voortgang staat wat de gemeente betreft even in de pauzestand door een politieke keuze over de inzet van financiën en menskracht. In 2024 wordt het overleg voortgezet.
3. Uitbreiding van de Griffioen is in het belang van de Griffioen. Het vergroot de basis voor belangrijke voorzieningen zoals het basisonderwijs en de dagelijkse boodschappen. Die is ook nodig voor de gewenste groei van de gemeente en om in de grote bouwopdrachten die er liggen te voorzien. De beschikbaarheid van woningen voor doorstromers, voor starters waaronder ook kinderen uit de Griffioen en voor studenten is zeer urgent. Daar pleiten wij al vele jaren voor.

4. In het hele ruimtelijke en het maatschappelijke beeld van Middelburg is uitbreiding van de wijk de Griffioen volstrekt logisch , niet anders dan bij de Stroomwijk/het Zand als bij Klarenbeek/Veerse Poort. Natuur en landschappelijke waarden zijn niet zodanig verschillend van elkaar dat de ene keuze boven de andere zou moeten gaan. Er is ook in de wijk een grote behoefte aan betaalbare woningen , zowel voor starters als voor ouderen die willen doorstromen .
5. De procedure om verder te komen met het nieuwe hart kan geen verder uitstel velen .Er kan gestart worden met haalbaarheidsberekeningen . Op ons verzoek heeft NOAHH een offerte uitgebracht voor het maken van een model waarmee dan relevante uitwerkingsideeën/mogelijkheden/alternatieven eenvoudig door geëxerceerd kunnen worden .Zo zou te berekenen zijn hoeveel woningen nodig zijn om voldoende opbrengsten te verkrijgen. De prijs van dat model is 4000 euro. Een zeer belangrijk aspect blijft naast de vervanging van de Aventurijn, die in het structuurplan van NOAHH is opgenomen ,de nog de zeer relevante vraag naar de toekomst van de CSW en het ISK. De uitkomst daarvan is ook buitengewoon belangrijk zowel voor het hart van de Griffioen als ook voor een ruimtereservering in het gebied Poppenroede voor een eventuele verplaatsing daar naar toe. Op korte termijn zou bekeken kunnen worden wie dit probleem het beste op kan pakken.
6. Zowel voor de Cleene Hooge als voor Poppenroede moet vanuit EEN visie, in samenhang met elkaar en het nieuwe hart ,een structuurplan ontwikkeld worden .Een eerste idee, ruimtelijke visie daarop geven bijgaande vlekkenkaartjes. Niet meer dan dat en een basis om het overleg hierover ook vanuit een toekomstbeeld te starten. Beiden zijn nodig voor de toekomstige ontwikkeling van de wijk en stad . Beiden zijn zowel ruimtelijk als sociaalmaatschappelijke, mits goed ingepast, een volstrekt logische uitbreiding van Middelburg.
7. Voor de Cleene Hooge moet een aantrekkelijk plan gemaakt worden waarbij de woonfunctie op een natuurlijke manier overloopt in het landschappelijk waardevol gebied dat naar de Domburgse Watergang toe ook een meer natuurfunctie met in combinatie een functie voor de waterberging . Voor een deel kan het ook een agrarische functie behouden , bij voorkeur biologisch/ dynamisch. Met als voorwaarde behoud van het prachtige zicht van binnen naar buiten naar als van buiten naar binnen optimaal en verbetering/herstel daar waar in de huidige situatie een wat wel genoemd wordt witte schimmel het beeld bepaald.
8. Ook Middelburg heeft een rol te vervullen in het voorzien in het grote woningtekort en de bouwopgave voor de komende tien jaar. Daar zijn ook afspraken over gemaakt. Duidelijk is dat het woningtekort nog groter is dan tot nu in die bouwopgave is voorzien. In de reactie op het voorontwerp omgevingsvisie 2050 hebben wij gevraagd rekening te houden met een groter woningopgave ook voor Middelburg. Het ontwerp voorziet daarin en houdt rekening met een overprogrammering van 130 %.
9. Het aantal woningen kan zeker hoger zijn dan het eerder formeel afgesproken lage aantal van rond de 80 .De toekomst wordt nu opnieuw gewogen. Dan kan er ook flexibeler, diverser, en met wat meer bij een buurt passende , en gewenste voorzieningen voor spel,sport, stadslandbouw en voor ontmoeting ingebouwd worden .Op termijn kan mogelijk ook een van de daar aanwezige boerderijen of beiden een aangepaste functie krijgen. Gecombineerd met de kwaliteit die aan een landschappelijke en functionele inpassing gesteld moet worden is er plaats voor zeker rond de 500 woningen. Niet het aantal maar de manier waarop en de inpassing in het landschap bepalen de uitkomst. De extra opbrengst daarvan kan mede gebruikt worden voor de beoogde omgevingskwaliteit en voor de buitengewoon gewenste aanpassing van de Europalaan tot een wandellaan naar en van de Cleene Hooge. En zo kan wellicht ook aan de tekorten worden

bijgedragen die bij de realisering van het nieuwe hart in het verschiep liggen.. De overgang van de bebouwing naar het buitengebied dient een parkachtig karakter te krijgen. Aan de westkant aansluitend bij de afscheidende parkstrook langs de Domburgse Watergang. Met wandelmogelijkheden/ommetjes en wellicht ook een fietsverbinding .De niet doorgaande ontsluiting moet plaatsvinden via de Walcherseweg en de kruising Laan der Verenigde Naties - Laurens Stommespad.

10. Het AZC valt daarin als daar voor wordt gekozen , als aanzet prima te realiseren. Dat kan in de eerste fase van de Cleene Hooge. Afhankelijk van de keuze in het westelijk of oostelijke deel, dat wat meer mogelijkheden biedt in hoogte. Het dient in ontwerp , uitvoering en gebruik een integraal deel van de buurt en wijk te zijn. Op een duurzame wijze met de flexibiliteit om het later eventueel om te zetten om in de woonbehoefte van anderen .Bijvoorbeeld studios voor ouderen, starters en studenten. Dat past ook in het beleid van het COA gericht op een inbedding integraal als een deel van de wijk .En dat valt beter in te passen in een wat grotere buurt dan in een kleinere. En bij voorkeur gespreid door het nieuwe wijkgedeelte de Cleene Hooge .Grootschalige noodhulp/noodopvang past daar logischerwijze juist niet . Dat past niet in een woonbuurt. Zowel naar locatie niet als naar de aard ervan. Daarvoor komt een meer centrale plek in de stad meer in aanmerking of wellicht nog beter (eventueel tijdelijk) vrijkomende gebouwen die daar voor in te richten zijn. Voor het AZC wordt een aantal van 330 vaste plaatsen genoemd .Indien noodopvang elders wordt ondergebracht kan dit aantal van 330 bij de beschreven integrale inpassing nog wel wat hoger zijn. Het kan tijdelijk ook best wat hoger zijn. Migratie is een permanent gebeuren . Beter is daarom op termijn een wat evenwichtiger spreiding van de opvang over de wijken .Dat is in alle opzichten beter en past ook in de duurzame oplossing waar het COA zegt naar te streven het COA .En voorkomt voortdurend en onnodig gedoe. Voor dat dit gewenste beleid in het nationale beleid is geregeld zullen nog een aantal jaren nodig zijn. Dat betekent a) kies nu voor een inrichting van de Cleene Hooge die ook voor de toekomst de gewenste is zodat het gebruik van de woonfunctie flexibel kan variëren en b) kom tot een spreidingsplan over de gemeente van kleine duurzame ingepaste opvangmogelijkheden . Daar past dan ook bij op termijn vermindering van het aantal daarvoor bestemde woningen in de Cleene Hooge en wellicht ook wel elders in de Griffioen een paar kleine locaties. Bijvoorbeeld door bouw op nog wat beschikbare plekken of door herstructurering en /of omzetten van grotere woningen in appartementen .Mooi voorbeeldproject zowel voor de gemeente als het COA.
11. Een groot deel van de Cleene Hooge , nu nog agrarisch bestemd, kan dan landschappelijk waardevol gebied blijven met naar de Domburgse watergang een open agrarisch, natuurlijk en waterrijk gebied met zicht op de duinen. Een gedeelte kan agrarisch blijven met bij voorkeur biologisch dynamisch gebruik. De uitbreiding zal met juridische waarborgen voor de toekomst in een omgevingsplan moeten worden vastgelegd . Zodat het gebruik en vooral ook de grens juridisch vastliggen.
12. Om op korte termijn al wat ruimte te kunnen bieden aan de grote behoefte aan sociale woningen zou bekeken moeten worden of niet al in Poppenroede op korte termijn een oplossing te vinden is. In het gebied aansluitend bij de beoogde kerk en de Walcherse weg . Zoals voor het AZC ook blijkt te kunnen. En passend in een structuurvisie voor heel Poppenroede. Met daarbinnen ook de in de omgevingsvisie Middelburg 2050 voorziene ontwikkelingen. Grootschalige woningbouw voorziet de omgevingsvisie niet in Poppenroede .Ook hier zal de manier waarop en de landschappelijke inpassing het totaal aantal op termijn te realiseren woningen bepalen. Een aantal

van rond de 5000 moet hier ook zeker gepland kunnen worden. Wel een OV Hub en in de richting van de Zandvoortseweg natuurontwikkeling en landschappelijk waardevolle inrichting. En met de inpassing van het cultuurhistorische landhuizenproject op het terrein van Mathijzen waarover in 2007 een principebesluit is genomen en waar ook later nog over gesproken is. Met veel openbaar groen en wandelmogelijkheden. Een theehuis of iets dergelijks past hier ook zeker in. Een structuurplan voor Poppenroede is dus ook heel urgent. Voorkomen moet worden dat, zoals bij de Kerk en de tandartspraktijk is gebeurd, Poppenroede verder wordt opgeslokt door allerlei ad hoe wensen en besluiten. Belangrijk punt is ook een goede groene wandelverbinding naar het centrum.

Voor een goede ruimtelijke en maatschappelijke inpassing achten wij het van grootste belang het proces optimaal te doen begeleiden waarbij omwonenden, buurt en wijk effectief betrokken worden. En daarbij, zoals de ervaring bij de aanwijzing van de bomenbuurt tot monument, de Speelhof Hoogerzael, en het Beweegpad Griffioen leert, begeleid door adviseurs die zich speciaal betrokken voelen bij de problematiek die speelt. Zoals door NOAHH bij het nieuwe hart gebeurd. Een voorstel: ruimtelijk / landschappelijk RO&AD architecten, Jos Willemsen, landschapsarchitectuur en voor de sociaal maatschappelijke begeleiding Hans de Bruin, lector aan de HZ en Petra de Braai van Solidarity University.

Zelf moeten wij goed nadenken over de voor onze wijk in de toekomst meest geëigende manier elkaar te vinden voor informatie-uitwisseling en overleg. Wellicht is in de toekomst een Wijkcoöperatie een goede oplossing. Dat moet dan op een organische

manier gebeuren. Het wijkteam zou zich kunnen ontwikkelen tot het bestuur. Stichting Griffioen de wijk tot de wijkcoöperatie. De verschillende bestaande organisaties, die goed functioneren, kunnen en blijven hopelijk op dezelfde manier functioneren. Die hebben zich bewezen! De stichting Cleene Hooge zal zich moeten beraden of ze met de NIMBY instelling nog een relevante toekomst als afzonderlijke stichting zien. Voor de participatie en om ook zoveel mogelijk verschillende opvattingen te zien en leren zien zou ook een burgerforum met door loting gekozen bewoners van de Griffioen aanvullend van betekenis kunnen zijn.

Bijbehorende kaarten:

Kwaliteitenkaart Middelburg 2050, zie ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050

Ontwikkelingenkaart Middelburg 2050, zie ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050

Idee vlekkenkaart en voorbeelduitwerking.

Verdere traject:

- Besluitvorming in wijkteam op 10 oktober als **basis** voor reactie op ontwerp omgevingsvisie 2050 en op besluit AZC
- ? wel /niet de pers informeren met uitdrukkelijk voorbehoud van bewoners horen.
- Als **voorontwerp/concept** informeren van de gemeente en overleg starten, inclusief de eerder

breder maar nog niet op bewonersniveau kortgesloten eigen "eigen" toekomstvisie op de wijk.

- De pers betrekken
- De visie als Voorontwerp/concept in atelier/werkbijeenkomst met de wijk ter discussie stellen zoals ook met de plannen van NOAHH voor het nieuwe hart is gebeurd. Het in overleg met de gemeente in te stellen forum horen.
- Begeleiding van de planvorming en uitvoering ; een vast infopunt (bouwkeet/containerjover alles wat in de wijk speelt; en vanaf het begin een omgevingscoach van de wijk.
- ?De onafhankelijke denktank mee laten denken over de Griffioen zonder last en ruggenspraak.
- In samenwerking met de gemeente en betrokken partijen /inwoners ontwerp maken en voorleggen aan wijk en betrokkenen .

11 oktober 2023

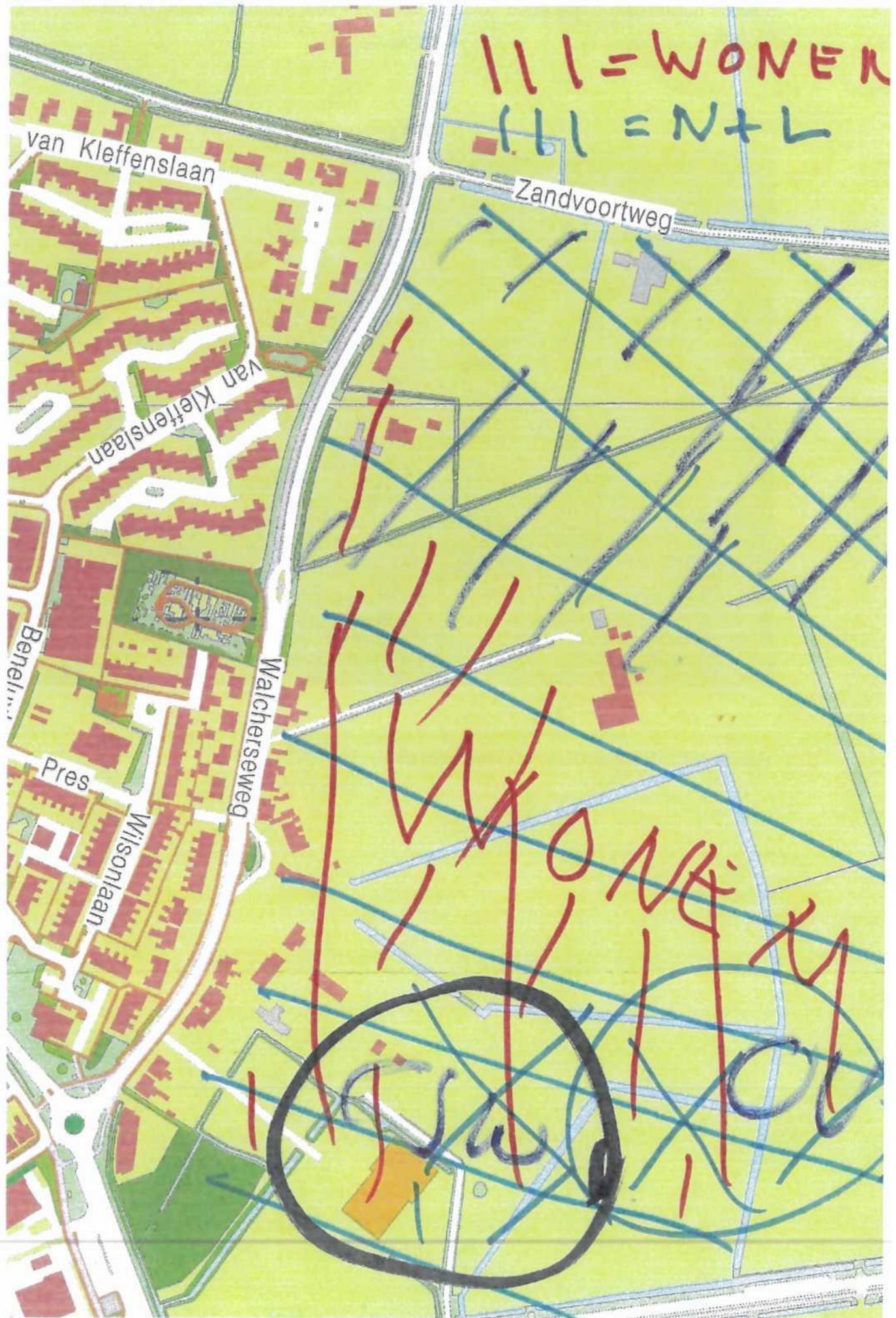
Zie ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050

Zie ontwerp omgevingsvisie Middelburg 2050

Rood =wonen; Blauw Natuur en landschap ;Zwart wijkvoorzieningen (Kerk;CSW ed, eventueel super)

III = WONEK
III = N+L

van Kleffenslaan

Zandvoortweg

van Kleffenslaan

Benelux

Pres

Wilsonlaan

Walchersweg

Blauw = natuur/landschap Rood =wonen. Rondjes = voorzieningen regionaal onderwijs ed; OV hub

Voorbeeld/idee uitwerking niet meer dan dat

Voorbeeld/idee invulling Cleene Hooge op daarvoor geschikte locatie

Van: vrijdag 10 november 2023 08:59
Verzonden: info@middelburg.nl
Aan: FW: Ontvangstbevestiging (zaaknummer 10232)
Onderwerp:

Ontvangstbevestiging aan Wijkteam Griffioen / Griffioen De Wijk verzonden

Van: amens info@middelburg.nl
Verzonden: vrijdag 10 november 2023 08:58
Aan: '
Onderwerp: Ontvangstbevestiging (zaaknummer 10232)

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij laten wij u weten dat wij uw zienswijze op het ontwerp van de Omgevingsvisie van Middelburg hebben ontvangen. Allereerst hartelijk dank voor het meedenken. We zijn blij met inspraakreacties.

We zijn druk bezig met het verwerken van de binnengekomen reacties. We verzamelen deze in een nota van beantwoording die via het college zal worden aangeboden aan de gemeenteraad. We streven ernaar deze nota in de gemeenteraad van 1 februari 2024 te brengen. U krijgt daarvan bericht, want de beantwoording van uw reactie kunt u in deze (voor u geanonimiseerde) nota zien. De Omgevingsvisie moet nu worden vastgesteld door de gemeenteraad, er is daarna geen bezwaar of beroep meer mogelijk. U kunt nog wel inspreken in de commissie. U kunt het gevolgde participatie- en inspraakproces zien op de site: middelburgontmoet.nl

Na goedkeuring door de gemeenteraad maken we de tekst en vormgeving van de Omgevingsvisie Middelburg2050 definitief.

Met vriendelijke groet,

Projectleider omgevingsvisie Middelburg

 Aan de slag met de Omgevingswet

MIDDELBURG

2050

2040

2030

